

Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы журнал

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ ГОСУДАРСТВЕННАЯ СЛУЖБА

Журнал о государственной службе Республики Казахстан

1/123/
ҚАҢТАР - АҚПАҢ
ЯНВАРЬ - ФЕВРАЛЬ
2021

**МЕМЛЕКЕТТІК
ҚЫЗМЕТШІЛЕРДІ:
ҚЫСҚАРТУ
АҚЫРЗАМАН БА?
СОКРАЩЕНИЕ
ГОССЛУЖАЩИХ:
АПОКАЛИПСИС?**

**АЙЫП ТҰРАҒЫ ТУРАЛЫ АҢЫЗ
СКАЗ О ШТРАФСТОЯНКАХ**

**ВАКЦИНАЦИЯ
ТУРАЛЫ НЕГІЗГІ
СҰРАҚТАР
ГЛАВНЫЕ ВОПРОСЫ
О ВАКЦИНАЦИИ**

**ЕСІМДІ ЖОЛАУШЫ
COVID
ПАССАЖИР
ПО ИМЕНИ COVID**

Байыпты кеңеске баға жетпейді! Хороший совет не имеет цены!

ЗАң КОНСУЛЬТАЦИЯЛАРЫ ЮРИДИЧЕСКИЕ КОНСУЛЬТАЦИИ

«ЗАң КОНСУЛЬТАЦИЯЛАРЫ» журналына 2021 жылға жазылу жалғасуда

2002 жылдан бастап мемлекеттік және орыс тілдерінде шығады.

«ЗАң КОНСУЛЬТАЦИЯЛАРЫ» - бұл:

- * Тұңғыш республикалық заң журналы.
- * Құқықтың барлық салалары (конституциялық, азаматтық, қылмыстық, әкімшілік, еңбек, неке және отбасы, кеден, салық, жер, тұрғын үй, әлеуметтік қамсыздандыру құқығы, азаматтық іс жүргізу, құқықтық іс жүргізу, құқықтық-атқару және басқалар) бойынша 100 беттен аса толық ақпарат.
- * Күнделікті өмірде баршаны толғандыратын сұрақтарға жауаптар.
- * Маңызды немесе шұғыл шешімдер қабылдау үшін қажетті ақпарат.
- * Кәсіби шеберлік деңгейін арттыру.

Басылым мерзімділігі – 2 айда 1 рет

Жазылу индексі – 75845

Бізбен байланысу:
тел. +7 (727) 2558688,
info@gossluzhba.kz

Жазылуды «Қазпошта» АҚ-ның барлық пошта бөлімшелерінде, «Эврика-Пресс» ЖШС-ның, «Евразия-Пресс» агенттігі ЖШС-ның, «Express Press Astana» ЖШС-ның жазылуды қабылдау пункттерінде ресімдей аласыздар.

Біз Сізді өз оқырмандарымыздың қатарынан көруге шын қуаныштымыз!

Продолжается подписка на 2021 год на журнал «ЮРИДИЧЕСКИЕ КОНСУЛЬТАЦИИ»

Издается на государственном и русском языках с 2002 года.

«ЮРИДИЧЕСКИЕ КОНСУЛЬТАЦИИ» – это:

- * Первый республиканский юридический журнал.
- * Более 100 страниц полной информации по всем отраслям права (конституционное, гражданское, уголовное, административное, трудовое, брачно-семейное, таможенное, налоговое, земельное, жилищное, право социального обеспечения, гражданское процессуальное, уголовно-процессуальное, уголовно-исполнительное и другое).
- * Ответы на вопросы, волнующие всех в повседневной жизни.
- * Информация, необходимая для принятия важных или срочных решений.
- * Повышение профессионального уровня.

Периодичность издания – 1 раз в 2 месяца

Подписной индекс – 75845

Наши контакты:

+7 (727) 255 86 88, info@gossluzhba.kz

Оформить подписку вы можете во всех почтовых отделениях АО «Казпочта», приемных пунктах подписки ТОО «Эврика-Пресс», ТОО «Агентство «Евразия Пресс», ТОО «Express Press Astana».

Мы искренне рады видеть вас среди наших читателей!

Журнал 2004 ж. бастап шығады
Шығу мерзімділігі: 2 айда 1 рет
Меншік иесі және баспашы:

«МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ –
ГОСУДАРСТВЕННАЯ
СЛУЖБА» БАСПАСЫ» ЖШС

Бас редактор Г. Хасанов
Бас редактордың орынбасары
В. Хасанов

Шығарушы редактор Е. Багманова
Жауапты хатшы Р. Машева
Аудармашы Ү. Каназова
Корректор Ж. Дюскалиева
Дизайн, беттеу Е. Воробьева

Журналды ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің Ақпарат және мұрағат комитеті
17.04.2014 ж. № 14307-Ж тіркеді

Редакцияның мекенжайы:
050013, ҚР, Алматы қ., Желтоқсан көш., 177а
тел. +7 (727) 255 86 88
info@gossluzhba.kz www.gossluzhba.kz
Жарнама мәселелері бойынша мына телефонға хабарласыңыз: тел. +7 (727) 2558686

Жазылу индексі - 75578
Таралу аумағы:
Қазақстан Республикасы
Таралымы 2000 дана

© Материалдарды редакцияның жазбаша келісімімен көшіріп басуға болады.
Журналға сілтеме жасау міндетті.

Журнал издаётся с 2004 г.
Периодичность: 1 раз в 2 месяца
Собственник и издатель:

ТОО «ИЗДАТЕЛЬСТВО
«МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ –
ГОСУДАРСТВЕННАЯ
СЛУЖБА»

Главный редактор Г. Хасанов
Заместитель главного редактора
В. Хасанов
Выпускающий редактор Е. Багманова
Ответственный секретарь Р. Машева
Переводчик У. Каназова
Корректор Ж. Дюскалиева
Дизайн, верстка Е. Воробьева

Зарегистрирован Комитетом информации и архивов Министерства культуры и информации РК за № 14307-Ж от 17.04.2014 г.

Адрес редакции:
050013, РК, г. Алматы, ул. Желтоқсан, 177а
тел. +7 (727) 255 86 88
info@gossluzhba.kz www.gossluzhba.kz
По вопросам рекламы обращаться по тел. +7 (727) 255 86 86

Подписной индекс - 75578
Территория распространения:
Республика Казахстан
Тираж 2000 экз.

© Перепечатка материалов возможна с письменного согласия редакции.
Ссылка на журнал обязательна.

2021 ЖАЗЫЛУ ЖЫЛҒА ЖАЛҒАСУДА

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ

2004 ж. бастап қазақ және орыс тілдерінде шығатын республикалық журнал

Журнал мемлекеттік қызмет өткеріп жүрген, сондай-ақ өзін осы іске арнауға бел буған адамдарға арналады. Журналда мемлекеттік қызметке байланысты көптеген сұрақтар бойынша әр түрлі деңгейдегі мемлекеттік қызметшілерге арналған мақалалар жарияланады.

Шығу мерзімділігі - 2 айда 1 рет. Таралуы: тек жазылым бойынша
Таралу аумағы - Қазақстан Республикасы

Жазылу индексі
75578
«Қазпошта» АҚ, «Евразия-Пресс» агенттігі ЖШС,
«Эврика-Пресс» ЖШС, «Express Press Astana»
ЖШС каталогтарында

Бізді оқитындар:

мемлекеттік қызметшілер, мемлекеттің қатысуы бар ұлттық және акционерлік компаниялардың қызметкерлері, коммерциялық құрылымдардың бірінші басшылары, басқарма мүшелері және біздің ақпаратымыз қызықтыратын әрі олар үшін тәжірибелік мәні бар барша тұлғалар.

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА НА 2021 ГОД

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СЛУЖБА

Республиканский журнал, издаваемый на казахском и русском языках с 2004 года

Журнал рассчитан на людей, занятых на государственной службе, а также на всех, кто решил посвятить себя этому делу. В журнале публикуются статьи для госслужащих различного уровня по самому широкому кругу вопросов, связанных с государственной службой.

Периодичность – 1 раз в 2 месяца. Распространение – по подписке
Территория распространения – Республика Казахстан

Подписной индекс
75578
в каталогах АО «Казпочта»,
ТОО «Агентство «Евразия
Пресс», ТОО «Эврика-Пресс»,
ТОО «Express Press Astana».

Нас читают: государственные служащие, сотрудники национальных и акционерных компаний с госучастием, первые руководители, члены правления коммерческих структур и все, для кого наша информация представляет интерес и имеет практическую значимость.

Адамзат, оның ішінде біз де, осы жылдың келуін асыға күттік. Сондықтан 2021 жылдың алғашқы басылымын сіздердің назарларыңызға ерекше қуанышпен ұсынып отырмыз.

Мемлекеттік қызмет және оның маңызды аспектілері біздің журналистік зерттеулеріміздің басымдығы болып қала бермек. Сонымен қатар, өзекті тақырыптарды көбірек қозғай отырып, ақпараттық өрісті кеңейттік. Алайда басты нәрсені – тақырыптардың нақты уақыттағы өзектілігін, кәсіби көмекті, денсаулыққа қамқорлықты (бүгінгі күні бұдан маңызды не бар?) және әдеби шығарманы оқудағы жеңілдікті сақтап қалдық.

Бізбен бірге болыңыз – бізді қызықты әрі түрлі оқиғаларға толы 2021 жыл күтіп тұр, ол сіздің өміріңіздегі жарқын және бақытты оқиғаларға бай жыл ретінде есте қалады деп сенеміз!

Келесі кездескенше. Өзіңізге және жақындарыңызға қамқор болыңыз.

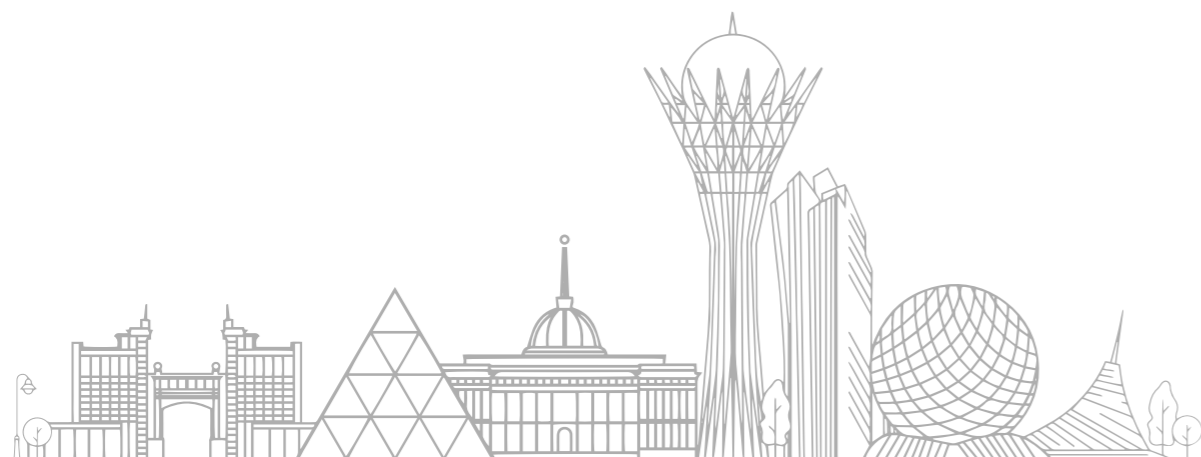
Человечество очень ждало наступления этого года, и мы – не исключение. Поэтому мы, как никогда, рады представить первый выпуск 2021 года.

Государственная служба и ее значимые аспекты по-прежнему остаются в приоритете наших журналистских исследований. Также мы нацелились на раскрытие насущных тем, расширив тем самым информационное поле. Но при этом сохранили главное – актуальность во времени, профессиональную помощь, заботу о здоровье (что сегодня может быть важнее?) и легкость литературного чтения.

Оставайтесь с нами – нас ждет интересный и насыщенный 2021-й, и мы надеемся, что он войдет в историю как год, богатый на яркие и счастливые события в вашей жизни!

До новых встреч. Берегите себя и своих близких.

Бас редактор / Главный редактор **Г. ХАСАНОВ**

Қазақстан Республикасының мемлекеттік қызметі туралы журнал

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТ

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СЛУЖБА

Журнал о государственной службе Республики Казахстан

КӨКЕЙТЕСТІ | АКТУАЛЬНО

6 Мемлекеттік қызметшілерді: қысқарту ақырзаман ба? Сокращение госслужащих: апокалипсис?

КӨЗҚАРАС | ВЗГЛЯД

14 Вакцинация туралы негізгі сұрақтар Главные вопросы о вакцинации

18 COVID есімді жолаушы Пассажир по имени COVID

26 Айып тұрағы туралы аңыз Сказ о штрафстоянках

34 Треш-стрим: зорлық-зомбылық жасау құқығы Треш-стрим: право на насилие

ҚҰҚЫҚ | ПРАВО

42 Сұраңыз – жауап береміз Спрашивайте – отвечаем

ДЕНСАУЛЫҚ | ЗДОРОВЬЕ

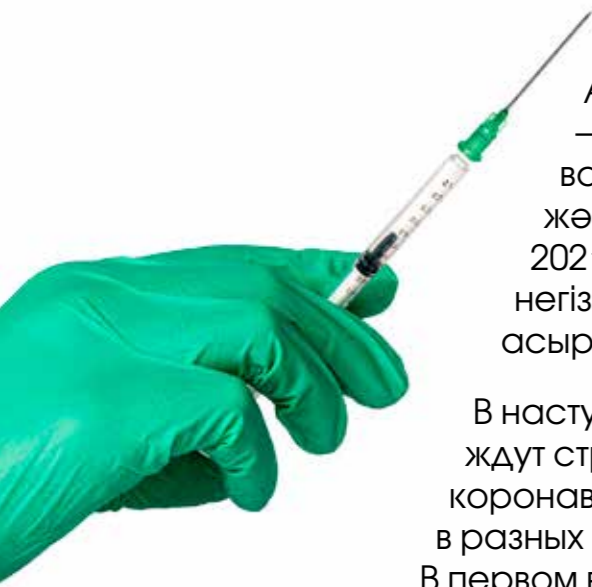
48 Бізге өмірден ләззат алуға не кедергі, немесе күйзелістен қалай құтылуға болады Что нам мешает наслаждаться жизнью, или Как избавиться от негативных переживаний

НОВЕЛЛА

56 Сенің бақытыңның нөмірі Номер твоего счастья

БҰЛ ҚЫЗЫҚТЫ | ЭТО ИНТЕРЕСНО

60 Пандемия: 5+

Алдағы жылы елді күтіп тұрған негізгі оқиғалар – коронавирустық инфекцияға қарсы жаппай вакцинация, түрлі салалардағы жаңартылған заңнама және Қазақстан Тәуелсіздігінің 30 жылдығы. Журналдың 2021 жылғы алғашқы санында біз мемлекеттік қызметтің негізгі оқиғаларына тоқталамыз. Олардың жүзеге асырылуына қарай сіздерді хабардар етіп отырамыз!

В наступившем году главными событиями, которые ждут страну, можно назвать массовую вакцинацию от коронавирусной инфекции, обновленное законодательство в разных сферах и 30-летие Независимости Казахстана. В первом выпуске журнала в 2021 году мы расскажем об основных событиях государственной службы. Будем держать вас в курсе по мере их осуществления!

2021 жылдың 1 қаңтарынан бастап Қазақстанда кірістерді жаппай декларациялаудың бірінші кезеңі енгізілуде: мемлекеттік қызметшілер мен олардың жұбайлары бірінші декларацияда барлық активтерін тіркеуі керек. Егер шенеуніктер екінші декларацияда кірістерін негіздей алмаса, олар мемлекеттік қызметтен босатылады, ал мүлік пен ақша тәркіленеді.

С 1 января 2021 года в Казахстане вводится первый этап всеобщего декларирования доходов: госслужащие и их супруги должны зафиксировать все свои активы в первой декларации. Если чиновники не смогут обосновать свои доходы во второй декларации, их уволят с государственной службы, а имущество и деньги будут конфискованы.

2021 жылы президенттік кадрлар резервіне жаңа іріктеу өткізіледі, бірақ 300-дің орнына оған 50 адам ғана таңдалмақ. Үміткерлерді таңдау өлшемшарттары мен біліктілік талаптары жоғарылайды. Негізгі назар қоғамдық мүдделерді басшылыққа алатын адамдардан резерв құруға және «қайта құрудың нақты тәжірибесіне ие трансформациялық көшбасшыларды» анықтауға бағытталады.

В 2021 году будет проведен новый отбор в президентский кадровый резерв, но вместо 300 в него отберут лишь 50 человек. Повысятся критерии отбора и квалификационные требования для кандидатов. Основной акцент будет сделан на формирование резерва из числа лиц, руководствующихся общественными интересами, и выявление «трансформационных лидеров с реальным опытом преобразований».

2021 жылдан бастап мемлекеттік қызметшілерге, депутаттарға және судьяларға шетелдерде банк есепшоттарын иеленуге тыйым салынады. Республикада саяси қызметкерлердің ротациясы институты енгізілуде: олар қызметке тағайындалған күннен бастап төрт жыл сайын. Саяси қызметкердің лауазымында болу мерзімі екі жылға ұзартылуы мүмкін, ал одан кейін екі жылға ұзарту тек Президент жанындағы кадр саясаты жөніндегі ұлттық комиссияның шешімі бойынша ғана мүмкін болады.

С 2021 года также вводится запрет для госслужащих, депутатов и судей на владение банковскими счетами за рубежом. В республике вводится институт ротации политических служащих: каждые четыре года со дня их назначения на занимаемую должность. Срок пребывания политического служащего на занимаемой должности может быть продлен на два года, а последующее продление на два года будет возможно только по решению Национальной комиссии по кадровой политике при президенте.

2021 жылдың соңына дейін жаңа квазимемлекеттік компанияларды құруға мораторий жалғасады.

До конца 2021 года продолжит действовать мораторий на создание новых квазигосударственных компаний.

Мемлекеттік аппарат 25%-ға, ең алдымен, бос жұмыс орындары есебінен, қысқартылады. Жұмыстан қысқартылғандарға басқа жұмыс ұсынылады немесе төрт жалақы мөлшерінде өтемақы төленеді. Үнемделген қаражат есебінен қалған мемлекеттік қызметшілердің жалақысы көбейтіледі. Сондай-ақ, 2021 жылдың шілдесіне қарай мемлекеттік қызметшілердің жауапкершілігі мен ынтасын күшейтуі тиіс факторлық-балдық шкала енгізіледі. Толық мәліметтерді «Көкейтесті» айдарынан оқыңыз.

Грядет сокращение госаппарата на 25%, в первую очередь за счет вакансий. Тем, кто попадет под сокращение, будут предлагать другую работу либо выплачивать компенсацию в размере четырех окладов. За счет сэкономленных средств будет повышена заработная плата оставшихся госслужащих. Также к июлю 2021 года внедрят факторно-балльную шкалу, которая должна усилить ответственность и мотивацию госслужащих. Подробности читайте в рубрике «Актуально».

Сондай-ақ, сыбайлас жемқорлық үшін айыпталған адамдарға өмір бойы квазимемлекеттік секторда жұмыс істеуге тыйым салу енгізілуде. Ал мемлекеттік қызметшілер мен квазимемлекеттік ұйымдардың басшылары қос азаматтығы болса, жұмыстан шығарылады.

Также вводится пожизненный запрет на работу в квазигосударственном секторе для лиц, уличенных в коррупции. А госслужащих и руководителей квазигосударственных организаций будут увольнять в случае выявления у них двойного гражданства.

МЕМЛЕКЕТТІК ҚЫЗМЕТШІЛЕРДІ ҚЫСҚАРТУ: АҚЫРЗАМАН БА

СОКРАЩЕНИЕ ГОССЛУЖАЩИХ: АПОКАЛИПСИС

Осы жылдың қаңтар айының соңында Қ. Тоқаев Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің төрайымы А. Жайылғановамен кездесті. Әңгіме барысында Анар Нұралықызы Президентке Агенттіктің 2020 жылғы қызметінің негізгі қорытындылары туралы егжей-тегжейлі есеп берді. Ол мемлекет басшысына департаменттің мемлекеттік қызметке кіру процедураларын жетілдіру, саяси қызметті кәсібилендіру, қызметкерлерді ынталандыру және дамыту және т.б. қатысты жұмыс нәтижелері туралы хабардар етті.

Сонымен қатар, Президентке мемлекеттік қызметті цифрландыру барысы туралы айтылды. Мемлекет басшысына ведомство жұмысын қайта форматтау туралы да ақпарат берілді. Атап айтқанда, Анар Жайылғанованың ақпараты бойынша, Агенттік штаты 2020 жылы 10%-ға оңтайландырылған, ал ағымдағы жылдың ақпан айының соңына дейін ол тағы 15%-ға оңтайландырылатын болады». ҚР Премьер-Министрінің ресми ақпараттық ресурсы осындай мәлімет берді.

ЖҰМЫССЫЗДАР ҚАЛАСЫ

Кәсібилендіру, ынталандыру, цифрландыру, интеграция, оңтайландыру... Нені оңтайландырамыз? Штатты. 2020 жылы – 10%, 2021 жылдың басында – 15%. Барлығы 25%. Әсерлі.

Liter.kz өз парақшаларында сілтеме жасаған finprom.kz аналитикалық порталының хабарлауынша, 2020 жылдың бірінші тоқсанында мемлекеттік басқару, қорғаныс және міндетті әлеуметтік қамсыздандыру саласында іс жүзінде 397 мың адам жұмыс істеген. Бұл 2019 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда екі мыңға аз. Сонымен, нәтиже мынадай: $397\,000 : 100 \times 25 = 99\,250$ адам. Бұл 14 айда. Карантин және карантиннен кейінгі ауыр жыл. Бұл Қарағанды облысында орналасқан Жезқазған қаласының тұрғындарынан (Уикипедияға сәйкес, 01.01.2020 ж. 87 254 адам) көп. Бір елдегі жұмыссыздар қаласы...

Өткен жылдың қыркүйек айының соңында ОКҚ-да өткен брифингте А. Жайылғанованың айтуынша, Қазақстандағы мемлекеттік қызметшілердің штатық саны, саяси және әкімшілік лауазымдарды қоса алғанда, 97 мың бірлікті құрады, бұл 9,2 миллион адамды қамтитын экономикалық белсенді тұрғындардың 1,1 пайызы. Бұл сандар дамыған елдердің көрсеткіштеріне сәйкес келеді, деп атап өтті агенттік.

«Соңғы жылдары Қазақстанда мемлекеттік қызметшілер штатының біртіндеп қысқаруы байқалады. 2018 жылы – 97,7 мың адам, 2019 жылы – 97,4 мың, 2020 жылы – 97 мың бірлік. Оңтайландыруға жататын лауазымдарды анықтау кезінде бірінші кезекте тұрақты бос жұмыс орындары қарастырылады. Бос жұмыс орындарының жалпы саны шамамен 8 000 немесе мемлекеттік аппараттың жалпы санының 8,5 пайызын құрайды», – деді ол.

В конце января этого года К. Токаев встретился с председателем Агентства по делам госслужбы А. Жаилгановой. Во время беседы Анар Нуралиевна представила Президенту подробный отчет об основных итогах деятельности Агентства в 2020 году. Она проинформировала главу государства о результатах работы ведомства в части совершенствования процедур поступления на госслужбу, профессионализации политической службы, мотивации и развития персонала и т. д. Кроме того, Президенту рассказали о ходе цифровизации государственной службы. Главе государства также доложили о реформировании работы ведомства. В частности, по информации Анар Жаилгановой, штат Агентства в 2020 году был оптимизирован на 10%, а до конца февраля текущего года дополнительно будет оптимизирован еще на 15%. Так об этом рассказал официальный информационный ресурс Премьер-Министра РК.

ГОРОД БЕЗРАБОТНЫХ

Профессионализация, мотивация, цифровизация, интеграция, оптимизация... Что оптимизируем? Штат. В 2020 году – 10%, начало 2021 года – 15. Всего 25%. Внушительно.

По данным аналитического портала finprom.kz, которые привел на своих страницах Liter.kz, в первом квартале 2020 года в сфере госуправления, обороны и обязательного соцобеспечения фактически трудились 397 тысяч человек. Это на две тысячи меньше, чем за аналогичный период 2019 года. И так, что у нас получилось: $397\,000 : 100 \times 25 = 99\,250$ человек. Это за 14 месяцев. В карантинный и посткарантинный тяжелый год. Это больше, чем население г. Жезказгана, что находится в Карагандинской области (87 254 человека на 01.01.2020 согласно Википедии). Целый город безработных в отдельно взятой стране...

По информации А. Жаилгановой, озвученной ею на брифинге в СЦК в конце сентября прошлого года, всего штатная численность госслужащих в Казахстане, включая политические и административные должности, составляла 97 тысяч единиц, это 1,1 процента от экономически активного населения, к которым относятся 9,2 миллиона человек. Данные цифры соответствуют показателям развитых стран, отметили в агентстве.

«В последние годы наблюдается постепенное сокращение штата госслужащих в Казахстане. В 2018 году – 97,7 тысячи человек, в 2019 году – 97,4 тысячи, в 2020 году – 97 тысяч единиц. При определении должностей, подлежащих оптимизации, будут предусматриваться в первую очередь постоянные вакантные должности. Общее количество вакансий составляет порядка 8 000 единиц, или 8,5 процента от общей численности госаппарата», – сообщила она.

Сонымен қатар, жұмыскерлердің зейнетке шығуына байланысты жыл сайын 1000-нан астам бірлік босатылады, ал 6000-ға жуық қызметші жеке секторға және басқа ұйымдарға ауысады (baigenews.kz).

Қолда бар деректерге сүйене отырып есептейік: $97\ 000 : 100 \times 25 = 24\ 250$ адам. Мысалы, бұл Қостанай облысындағы Тобыл (Уикипедияға сәйкес, тұрғындар саны 24 556 адам) тұрғындарының санына барабар. Аудандық маңызы бар қала. Онда аудандық аурухана, төрт мектеп, колледж бар. Бұл сізге 2018–2019 жылдары жұмыстан шығарылған 700 шенеунік емес.

«ҚазАқпарат» агенттігіне Анар Нұралықызы мемлекеттік аппараттың қысқаруымен қатар жұмысқа қабылдауға мораторий енгізуді жоспарлап отырғандарын түсіндірді.

«Біз мораторий жариялағымыз келеді, бұл мәселе қазір пысықталып, келісіліп жатыр. Біз белгілі бір уақытқа, 2020 жылға дейін, мүмкін 2021 жылы да, мемлекеттік қызметке қабылдауды тоқтата тұру үшін конкурстарға мораторий жариялағымыз келеді. Себебі қызметкерлерді қысқарту және жұмысқа қабылдау туралы бір уақытта айту дұрыс емес».

Шенеуніктердің қысқарғаны туралы біз бұған дейін жазған болатынбыз. Мұны жақсы деп есептедік. Бірақ бәріміз де қиын уақытты бастан өткергенімізді және өткеріп жатқанымызды ескере отырып, мен бұл қадамдардың қаншалықты өзекті екенін және адамдарға мұның орнына не ұсынылып жатқанын түсінгім келеді. Әлде еңбек кітапшаларын қолдарына ұстатып, «өз наныңды өзің тап» деп жібере сала ма? Күрметті оқырмандар, осындай қадамдарға себеп болған оқиғалар тізбегін бақылап, тиісті қорытындылар жасайық. Біз негізінен Мемлекеттік қызмет істері агенттігі төрайымының әр уақытта әр түрлі шараларда және сұхбаттарда айтқан сөздеріне сүйенетін боламыз. Сонымен, бәрі неден басталды?

Кроме этого, ежегодно высвобождаются более 1000 единиц за счет выхода работников на пенсию, а также порядка 6000 служащих переходят в частный сектор и иные организации (baigenews.kz).

Ну что ж, давайте посчитаем на основании имеющихся данных: $97\ 000 : 100 \times 25 = 24\ 250$ человек. К слову, это почти Тобыл в Костанайской области (население – 24 556 человек согласно Википедии). Город районного значения, между прочим. Там есть районная больница, четыре школы, колледж. Это вам не 700 уволенных чиновников за 2018-2019 годы.

МИА «Казинформ» Анар Нуралиевна пояснила, что наряду с сокращением госаппарата планируют ввести мораторий на прием на работу.

«Мы хотим объявить мораторий, этот вопрос сейчас прорабатывается и находится на согласовании. Мы хотим объявить мораторий на конкурсы, чтобы пока не принимали на государственную службу какое-то время, в 2020 году, и, возможно, в 2021 году – тоже. Потому что говорить о сокращении и одновременно набирать людей будет неправильно».

Ранее мы уже писали о сокращении численности чиновников. И считали, что это хорошо. Но учитывая, что все мы пережили и переживаем не очень простое время, хочется понять – насколько эти шаги актуальны сейчас и что людям предлагают взамен? Или просто трудовую книжку в руки и на вольные хлеба? Давайте, дорогие читатели, вместе восстановим цепочку событий, приведших к подобным шагам, и сделаем соответствующие выводы. А опираться в основном будем на слова председателя Агентства по делам госслужбы, сказанные ей в разное время на различных мероприятиях и в интервью. Итак, с чего же все начиналось?

Мемлекеттік аппаратты қысқартумен қатар жұмысқа қабылдауға мораторий енгізу жоспарлануда.

Наряду с сокращением госаппарата планируют ввести мораторий на прием на работу.

МҰНЫ ПРЕЗИДЕНТ АЙТҚАН...

Өткен жылдың қыркүйек айында Президент Қасым-Жомарт Тоқаев өзінің жыл сайынғы Жолдауында мұның бәрі не үшін жасалып жатқанын нақты айтты:

«Біз шенеуніктерді 25%-ға қысқарту мәселесін 2021 жылы шешеміз. Нәтижелеріне қарай одан әрі қысқарту туралы шешім қабылдаймыз. Үнемделген қаражат есебінен қалған қызметкерлердің жалақысы өседі. Жалақысы төмен мемлекеттік қызмет қоғам үшін тым қымбат. Бұл мәселені дұрыс түсінбеу теріс іріктеуге, құзыреттіліктің, бастамашылдықтың жойылуына және, ең бастысы, сыбайлас жемқорлыққа әкеледі».

Сол уақытта, былтыр қыркүйекте Liter.kz жазғандай, Олжас Құдайбергенов 2020 жылдың мамырында мемлекеттік аппарат штатының шамадан көптігі туралы айтқан, ол кезде ол Президенттің экономикалық мәселелер жөніндегі кеңесшісі болған.

«Нұр-Сұлтанның өзінде қарапайым мемлекеттік органдарда жалақы 100–150 мың теңгені құрайды. Бұл іс жүзінде аз ғана жалақы. 200–300 немесе 500 мың теңге алатындардың үлесі өте аз – 5%. Сондықтан бұл теңгерімсіздікті жою қажет. Менің ойымша, әкімшілік мемлекеттік қызметшілер жалақыны кемінде екі есе көп алуы керек. Практикалық (саяси) мемлекеттік қызметшілер бес есе артық алуы қажет. Қазақстандағы шенеуніктердің саны қажетті көрсеткіштерден асып түседі. 2011 жылы мемлекеттік қызметшілер саны 65 мың болса, қазір 98 мыңға жетті, яғни тоғыз жылда олар 50%-ға өсті», – деп жазды экономист өзінің Facebook парақшасында.

ЭТО ПРЕЗИДЕНТ СКАЗАЛ...

В сентябре прошлого года в своем ежегодном Послании Президент Касым-Жомарт Токаев четко озвучил, для чего все это делается:

«Задачу с сокращением чиновников на 25% мы решим уже в 2021 году. В зависимости от результатов примем решение и о дальнейшем сокращении. За счет сэкономленных средств будет повышена зарплата оставшихся работников. Низкооплачиваемая госслужба обходится обществу слишком дорого. Недопонимание этого вопроса ведет к отрицательной селекции, потери компетенции, инициативы и, самое главное, – к коррупции».

Как писал Liter.kz тогда же, в сентябре прошлого года, о «раздутости» госаппарата еще в мае 2020 года говорил Олжас Худайбергенов, он тогда был советником Президента по экономическим вопросам.

«Даже в Нур-Султане в обычных госорганах зарплата 100-150 тысяч тенге. Это на самом деле маленькая зарплата. Доля тех, кто получает 200-300 или 500 тысяч тенге, их очень мало – буквально 5%. Поэтому надо устранять этот перекося. По моему мнению, административные госслужащие должны получать зарплату минимум в два раза больше. Практические (политические) госслужащие должны получать в пять раз больше. Число чиновников в Казахстане превышает необходимые показатели. В 2011 году численность госслужащих было 65 тысяч человек, сейчас 98 тысяч, то есть за девять лет она выросла почти на 50%», – написал экономист на своей странице в Facebook.

Соңғы жылдары Қазақстанда мемлекеттік қызметшілер штатының біртіндеп қысқаруы байқалады.

В последние годы наблюдается постепенное сокращение штата госслужащих в Казахстане.

«Қазақстандағы шенеуніктердің саны қажетті көрсеткіштерден асып түседі».

Олжас Құдайбергенов

«Число чиновников в Казахстане превышает необходимые показатели».

Олжас Худайбергенов

КІМ БІРІНШІ?

Сонымен. Уәждеме түсінікті. Жұмыстан шығарылатын қызметкерлерді таңдау өлшемшарты ше? 2020 жылы қазан айында «Время» газетіне берген сұхбатында А. Жайылғанова бұл мәселе нормативті түрде реттелмегенін айтты.

«Әрбір мемлекеттік органның басшысы лимит шегінде қысқартылатын лауазымдарды дербес анықтайды. Бұл қисынды, өйткені мемлекеттік органға жүктелген міндеттерге ол өзі жауап береді және онда қызметкерлер құрамын құру мүмкіндігі болуы керек.

Әрбір мемлекеттік органда салалық департаменттер бар, біздің агенттікте бұл мемлекеттік қызмет департаменті, мемлекеттік қызмет саласындағы бақылау департаменті және мемлекеттік қызметтер саласындағы бақылау департаменті. Мемлекеттік органның салалық қызметіне қатысты лауазымдар сақталуы керек. Қосымша қызметтер – ғимараттарға қызмет көрсету, бухгалтерлік есеп, мемлекеттік сатып алуларды өткізу – орталықтандыру арқылы оңтайландырыла алады. Өз агенттігімізде біз қаржы және заң департаменттерін әлдеқашан орталықтандырдық. 17 аумақтық департаменттің көптеген қаржылық және сот мәселелері орталық арқылы шешіледі».

Иә, кәсіпқойлықты дамыту бірнеше жылға созылады. Газет тілшісі де осы жөнінде ойлаған сияқты, сондықтан, былайша айтқанда, «қауіп аймағындағы» жастар туралы сұрақ қойды. Төрайым не деп жауап берді?

«Мен жаңадан қабылданған қызметкерлерге жұмыстан шығу төлемін төлемеу үшін оларды жұмыстан шығару практикасына қарсымын. Ол жұмыстан босатылған қызметкерлерге мемлекеттік қызмет өтілі кемінде үш жыл болған жағдайда ғана төленеді. Жас маманның кінәсі неде? Мүмкін оның шетелдік білімі бар шығар, мүмкін осы қызметте көптеген жылдар бойы жүргендерден және қайта құрылғысы келмейтіндерден жақсы шығар. Ал егер мұндай қызметкер жеткілікті тәжірибесінің болмауына байланысты жұмыстан шығарылса, онда ол өмір бойы мемлекеттік қызметке деген теріс көзқараста болады! Ең болмағанда біздің агенттікте мұндай жағдай болмайды деп нақты уәде бере аламын!»

КТО ПЕРВЫЙ?

Так, мотивация понятна. А критерии отбора претендентов на высвобождение? В интервью газете «Время» в октябре 2020 года А. Жайылғанова сказала, что этот вопрос нормативно не урегулирован.

«Каждый руководитель госорганов будет самостоятельно определять должности, подлежащие сокращению в пределах лимита. И это логично, поскольку именно он отвечает за поставленные перед госорганом задачи и должен иметь возможность формировать состав персонала.

А еще в каждом госоргане есть отраслевые департаменты, у нас в агентстве это департамент госслужбы, департамент контроля в сфере госслужбы и департамент контроля в сфере госуслуг. И должности, задействованные в отраслевой деятельности госоргана, надо сохранить. А вспомогательные службы – содержание зданий, бухгалтер, проведение госзакупок – можно оптимизировать посредством централизации. У себя в агентстве мы уже давно централизовали финансовый и юридический департаменты. Многие финансовые и судебные вопросы 17 территориальных департаментов решаются через центр».

Да, профессиональность годами нарабатывается. Корреспондент газеты тоже об этом, видимо, подумал, поэтому -то и про молодых вопрос задал, которые, так сказать, в «зоне риска». Что ответила председатель?

«Я против практики, когда сокращают недавно принятых на работу сотрудников ради того, чтобы не платить им выходное пособие. Оно выплачивается сокращаемым служащим только при наличии стажа госслужбы не менее трех лет. В чем вина молодого специалиста? Может, у него зарубежное образование, может быть, он лучше, чем те, кто сто лет в обед работает и не хочет перестраиваться. И если такого сотрудника сократить из-за того, что у него недостаточно опыта, у него тогда на всю жизнь останется негатив к госслужбе! По крайней мере, я могу обещать, что у нас в агентстве этого не будет точно!»

Жақсы. Ең болмағанда оның қарамағындағылар үшін қам жемеуге болады.

ЖАҚСЫ ЖАЛАҚЫ БОЛАДЫ!

Әйтеуір олар осындай уәде берді. Сұхбатты оқиық.

«2021 жылдың 1 шілдесінен бастап барлық мемлекеттік органдарда факторлық-балдық шкалаға (ФБШ) негізделген еңбекақы төлеудің жаңа жүйесі енгізіледі <...>

Естеріңізге сала кетейік, ФБШ екі бөлікке бөлінеді – тұрақты, нақты жалақы және бонустар. Бонустар – бұл жұмыс нәтижесіне байланысты өзгермелі бөлік. Қаржыландыру көзі ретінде мемлекеттік қызметшілерді екі рет қысқарту нәтижелері бойынша босатылатын қаражат қарастырылады.

Пилоттық мемлекеттік органдарда ФБШ өзінің тиімділігін көрсетті. Неліктен? Себебі бұрын аймақтар мен орталықтағы жалақы арасындағы айырмашылық 70 пайызды құраса, қазір бұл айырмашылық небары 10 пайыз. Ал ФБШ төменгі сатыдағы мемлекеттік әкімшілік қызметшілерге үлкен көмек. Бұл әсіресе аймақтық деңгейде байқалады, онда облыстық деңгейде атқарушы буынның жалақысы – 67 пайызға, аудандық деңгейде – 101, ауылдарда 106 пайызға өскен».

АРТЫҚШЫЛЫҚ ҚҰҚЫҒЫ

Ал жұмыста қалғандарға – құрмет. Мемлекеттік қызметшілердің қайсысы артықшылықтарға ие

Ну хорошо. Хотя бы за ее подчиненных можно быть спокойными.

ДОСТОЙНЫЕ ЗАРПЛАТЫ БУДУТ!

Во всяком случае обещают. Читаем интервью?

«С 1 июля 2021 года во всех госорганах внедрят новую систему оплаты труда, основанную на факторно-балльной шкале (ФБШ). <...>

Напомним, что ФБШ делится на две части – стабильная, твердая зарплата плюс бонусы. А бонусы – это переменная часть, которая зависит от результата работы. В качестве источников финансирования рассматриваются средства, которые будут высвобождены по итогам двух сокращений госслужащих.

ФБШ в пилотных госорганах показала свою эффективность. Почему? Потому что раньше разрыв между зарплатами в регионах и центре составлял 70 процентов, а сейчас разрыв всего 10 процентов. И ФБШ, между прочим, очень сильно помогает именно административным госслужащим нижнего звена. Особенно это заметно на региональном уровне, где зарплаты исполнительского звена на уровне области повысились на 67 процентов, на районном уровне – на 101 и в селах на 106 процентов».

ПРЕИМУЩЕСТВЕННОЕ ПРАВО

Что ж, оставшимся – уважение. Кто же из госслужащих будет иметь преимущества и не попадет под грядущие

Мемлекеттік органдардың басшыларына қысқарту туралы шешім қабылдағанда әлеуметтік осал мемлекеттік қызметшілерге жұмыста қалуға басым құқық беру ұсынылды.

Руководителям госорганов рекомендовано при принятии решения о сокращении отдавать преимущественное право оставаться на работе социально уязвимых госслужащих.

және алдағы қысқартуларға ілікпейді? Бұл туралы А. Жайылғанова ОКҚ-да өткен брифингте айтты.

«Еңбек кодексіне сәйкес, жүкті әйелдер, үш жасқа дейінгі балалары бар аналар, жалғызбасты аналар, балаларды анасыз тәрбиелеп отырған басқа адамдар, сондай-ақ зейнетке шығуына екі жылдан аз уақыт қалған қызметкерлер қысқартуға жатпайды. Мемлекеттік қызметте үш жылдан кем емес жұмыс өтілі болса, төрт айлық жалақы мөлшерінде жұмыстан босату төлемі беріледі», – деді ол.

Мемлекеттік органдардың басшыларына қысқарту туралы шешім қабылдағанда әлеуметтік осал санаттарға жататын мемлекеттік қызметшілерге жұмыста қалуға басым құқық беру ұсынылды. Оларға мыналар жатады: асырауында екі немесе одан да көп адамы бар жұмыскерлер, көп балалы аналар, бір ғана табыс көзі бар, жарақат алған және т.б. адамдар (*baigenews.kz*)

ӘРІ ҚАРАЙ НЕ БОЛМАҚ?

Жақсы, мұны түсіндік, ал жұмыстан шығарылғандарға не ұсынылады? Құқықтық мемлекетте адамды жай көшеге тастай салуға болмайды ғой. Сұхбатта осы мәселеге қатысты ақпарат бар.

«Биылғы жылы (2020 ж. – Автордың ескертпесі) қысқарту ауыртпалықсыз болатындығын баса айтқым келеді, өйткені қысқартылатын 10 пайыз адамның 8,5 пайызы қолда бар және әлеуетті бос жұмыс орындарының есебінен қамтамасыз етіледі. Көптеген адамдар мұны дұрыс түсінбейді, бізді қысқарту жүргізісі келмейді деп ұғады. Жоқ, мен жай ғана адамдардың мүддесін басшылыққа аламын. Білмеймін, мемлекеттік қызметшілер туралы әр түрлі пікірлер айтылады, неге екенін білмеймін, оларды көбі ұната бермейді. Неліктен біз бұл қол тигізбейтін каста деп ойлаймыз? Олай емес. Олар біздің қоғамның мүшелері, олар бір жалақыға өмір сүреді, олардың отбасылары, балабақшаға және мектепке апаратын балалары бар, көпшілігінде ипотекалық несие бар. Сондықтан біз жұмыссыздықтың өсуіне жол бермеу үшін адамдарды нақты қысқартуды барынша азайтуға тырысамыз.

Мен әкімдіктермен сөйлестім, барлығында дерлік бос жұмыс орындары бар, осының есебінен олар адамдарды қалдырады. Тек Қызылорда облысында – оларда бос жұмыс орындарының пайызы төмен – қысқартылған мемлекеттік қызметшілерге ведомстволық бағыныстағы ұйымдардан жұмыс қарастырылады. Мұның мемлекеттік қызмет емес екенін баса айтқым келеді. Бұл тұрғыда әкімдіктерге оңай, олардың көптеген бағынышты ұйымдары бар.

Содан кейін мемлекеттік органдар уәкілетті еңбек органымен бірлесіп, мемлекеттік қызметшілерді қайта даярлау бойынша шаралар қабылдайды – мүмкін бірі кәсіпкерлік қызметпен айналысқысы, бірі экономиканың нақты секторының қатысушысы болғысы келетін шығар. Мемлекеттік қызметте адамдар

сокращения? Об этом А. Жайылғанова рассказывала еще на вышеупомянутом брифинге в ЦСЖ.

«Согласно Трудовому кодексу, не подлежат сокращению беременные женщины, матери, имеющие детей в возрасте до трех лет, одинокие матери, иные лица, воспитывающие детей без матери, а также служащие, которым осталось менее двух лет до пенсии. При наличии стажа в госслужбе не менее трех лет предусмотрено выходное пособие в размере четырех месячных заработных плат», – сказала она.

Руководителям госорганов рекомендовано при принятии решения о сокращении отдавать преимущественное право оставаться на работе госслужащим, относящимся к социально уязвимым категориям. К таким относятся: работники, воспитывающие двух и более иждивенцев, многодетные матери, имеющие единственный доход, получившие увечья и т. д. (*baigenews.kz*)

ЧТО ДАЛЬШЕ?

Ну хорошо, это мы поняли, а что уволенным предлагают взамен? Ведь нельзя же в правовом государстве просто выкинуть человека на улицу? В интервью имеется информация касательно этого вопроса.

«Хочу подчеркнуть, что в этом году (в 2020. – Прим. автора) сокращение пройдет безболезненно, потому что 8,5 процента из 10 сокращаемых будут обеспечены за счет незаполненности имеющихся и потенциальных вакансий. Многие это неправильно воспринимают, как будто мы не хотим сокращаться. Нет, просто я исхожу из интересов людей. Не знаю, про госслужащих говорят разное, почему-то их не любят. Почему мы все думаем, что это какая-то неприкасаемая каста? Это же не так. Это те же члены нашего общества, живут на одну зарплату, у них тоже есть семьи, дети, которых надо водить в садик и школу, у многих из них ипотечные кредиты. Поэтому мы будем очень стараться минимизировать реальное сокращение людей, чтобы не допустить роста безработицы.

Я с акиматами разговаривала, почти у всех есть вакансии, за счет чего они людей сохраняют. Только вот в Кызылординской области – у них маленький процент вакансий – будут искать сокращаемым госслужащим работу в подведомственных организациях. Я хочу подчеркнуть, что это уже не госслужба. Вот акиматам легче всего в этом плане, у них много подведомственных организаций.

Потом госорганы совместно с уполномоченным органом по труду примут меры по переподготовке госслужащих – может, кто-то захочет заняться предпринимательской деятельностью или станет участником реально сектора экономики. На госслужбе люди очень компетентные, имеющие

«2021 жылдың 1 шілдесінен бастап барлық мемлекеттік органдарда факторлық-балдық шкалаға (ФБШ) негізделген жаңа еңбекақы жүйесі енгізіледі... Қаржыландыру көзі ретінде мемлекеттік қызметшілерді екі рет қысқарту нәтижесі бойынша босатылатын қаражат қарастырылады».

Анар Жайылғанова, Мемлекеттік қызмет істері агенттігінің төрайымы

«С 1 июля 2021 года во всех госорганах внедрят новую систему оплаты труда, основанную на факторно-балльной шкале (ФБШ)... В качестве источников финансирования рассматриваются средства, которые будут высвобождены по итогам двух сокращений госслужащих».

Анар Жаилғанова, председатель Агентства по делам государственной службы

өте құзыретті, әр түрлі салада тәжірибесі бар. Бұл экономистер, заңгерлер, инженерлер, педагогтар, ауылшаруашылық қызметкерлері, дәрігерлер... Олардың барлығының жоғары білімі бар, ал кейбірінің бірнеше дипломы бар және шетелдік жоғары оқу орындарының түлектері. Мемлекеттік қызметшілердің басым бөлігі еңбек нарығында сұранысқа ие болады деп ойлаймын! Айтпақшы, ауылдық деңгейдегі мемлекеттік қызметшілер – олар 14 000-ға жуық – қысқартуға жатпайтынын атап өткім келеді. Ауылдарда, керісінше, басшылар жеткіліксіз».

Хм... Мүмкін жұмыстан қысқартылғандарға жұмысты ауылдан іздеу жөнінде ойлану керек шығар.

АЛ СҰРАҚТАР БІТКЕН ЖОҚ...

Аяқтайтын уақыт келді. Мақала емес, үздіксіз төл сөз болып шықты. Екінші жағынан, шенеуніктерді күтіп тұрған келешек туралы бастапқы дереккөзден (әрине, Президенттен кейін) артық ешкім айта алмайды. Ал 2020 жылы қысқартудың «ауыртпалықсыз» өтетіндігі ыңғайсыздау емес пе? «Демек, 2021 жылы қысқарту «ауыр» болмақ па?» деген заңды сұрақ туындайды. Біз дегенмен 100–150 мың жалақы алатын, отбасылары, балалары бар, үй жалдауға, несие төлеуге мәжбүр жұмыскерлер туралы айтып отырмыз. Сұрақтар, сұрақтар... Жауапты адамдар әзірге басқа ақпарат бермей отыр. Мүмкін сізде бар шығар? Қалай болғанда да, тақырыпты соңына дейін аштық деуге ерте. Демек, жалғасы бар...

Ирина СОКОЛОВА

опыт работы в разных сферах. Это экономисты, юристы, инженеры, педагоги, работники сельского хозяйства, медики... Все они с высшим образованием, а некоторые из них имеют несколько дипломов и являются выпускниками зарубежных вузов. И я полагаю, что большинство госслужащих будут востребованы на рынке труда! Кстати, хочу отметить, что госслужащие сельского уровня – а их около 14 тысяч – под сокращение не подпадают. В селах, наоборот, не хватает управленцев».

Хм... Может, уволенным про работу в аулах подумать?

А ВОПРОСЫ-ТО ОСТАЛИСЬ...

Пора заканчивать. Ну вот, не статья, а сплошная прямая речь получилась. А с другой стороны, лучше, чем первоисточник (после Президента, конечно), о перспективах, которые ожидают чиновников, никто не скажет. И то, что в 2020 году сокращение пройдет «безболезненно», смущает, не правда ли? Возникает резонный вопрос: значит ли это, что в 2021 году сокращение пройдет «болезненно»? Речь все-таки идет именно о тех работниках, получающих зарплату 100–150 тысяч, у которых есть семьи, дети, которым приходится снимать жилье, оплачивать кредиты и т. д. Вопросы, вопросы... Пока другой информации ответственные лица не дают. Может быть, у вас есть? В любом случае говорить о том, что мы раскрыли тему до конца, преждевременно. А значит, продолжение следует...

Коронавирусыға қарсы вакцина бар және олар бірнешеу. Бұл қорқынышты COVID-19 вирусын жеңуге көмектесетін үлкен ғылыми жетістік. Вакциналар қалай жұмыс істейді? Қазақстанда вакцинация қалай өтеді? Вакцина салғандар ынталандырыла ма? Біз осы және басқа сұрақтарға вакцинация туралы ақпараттық топтамада жауап береміз.

ВАКЦИНАЦИЯ ТУРАЛЫ НЕГІЗГІ СҰРАҚТАР

ГЛАВНЫЕ ВОПРОСЫ О ВАКЦИНАЦИИ

Вакцина от коронавируса есть. И не одна. Это ценнейшее научное достижение, которое поможет миру коллективно победить страшный вирус COVID-19. Как работают вакцины? Как будет проходить вакцинация в Казахстане? Будут ли поощрять тех, кто вакцинировался? На эти и другие вопросы мы отвечаем в нашей информационной подборке о вакцинации.

ВАКЦИНАЦИЯ НЕ ҮШІН ҚАЖЕТ?

Адам өз өмірінде түрлі инфекциялармен бетпе-бет келеді. Көпшілігіміз олармен күресе аламыз, өйткені иммундық жүйе қоздырғыштарды тану және оларды есте сақтау мүмкіндігіне ие болады. Вакциналар біздің иммундық жүйемізді жасанды түрде ынталандыру үшін, оны белгілі бір қоздырғышты немесе оның бір бөлігін тануға алдын-ала үйрету үшін қолданылады. Бәрі ойдағыдай болған жағдайда, егуден кейін инфекция дамымайды, өйткені организм қандай да бір аурудың қоздырғышымен кездесуге және оны бейтараптандыруға дайын. Мысалы, 1918–1919 жылдардағы испан тұмауының пандемиясы бүкіл әлемде 100 миллионға жуық адамның өмірін қиды. Инфекция жұқтырғандарда емге көнбейтін пневмония дамыды. Алайда ауру жастарды жалмап, 50-60 жастағы адамдарды айналып өтті. Бұның себебі, аға буын вирустың осыған ұқсас түрлерімен ауырған және оған қарсы иммунитеті қалыптасқан.

Шешекке қарсы алғашқы вакцинаны XVIII ғасырдың соңында ағылшын дәрігері Дженнер жасап, «вакцинация» терминін ғылыми қолданысқа енгізді. Ұлы француз ғалымы және дәрігері Луи Пастер 1884 жылы – құтыруға қарсы алғашқы тірі вирустық вакцинаны, ал 1888 жылы түйнемеге қарсы вакцинаны шығарды. 1896 жылы британдық ғалымдар Грубер мен Дархэм іш сүзегі, тырысқақ және обаға қарсы вакциналар жасады. XX ғасырдың басында француз ғалымдары Альберт Кальметт пен Камиль Герен сиырдың әлсіреген тірі туберкулез бацилласы штаммына негізделген алғашқы вакцинаны – БЦЖ вакцинасын (BCG – Bacille Calmette-Guerin) жасағанда туберкулездің алдын алу және оның ауыр түрлерінің қаупін азайту мүмкіндігі туралы сөз қозғала бастады. Әлемге әйгілі тағы бір екпе – полиомиелитке қарсы вакцина. XIX–XX ғасырдың бірінші жартысында Еуропа мен АҚШ-та полиомиелит өршіп, жыл сайын ондаған мың адамға залалын тигізді. Полиомиелитке қарсы вакцинаның кең көлемде қолданыла бастауы аурудың күрт төмендеуіне әкелді. А гепатиті, желшешек, көкжөтел, ротавирус инфекциясы және басқаларға қарсы вакциналар бар. Ғалымдар үнемі жаңа вакциналар жасау үстінде, өйткені әлемде инфекция азайып жатқан жоқ. XXI ғасырда адамның папилломавирус инфекциясына, Эбола вирусына және жапон энцефалитіне қарсы вакциналар лицензияланды.

Вакциналар біздің иммундық жүйемізді жасанды түрде ынталандыру үшін қолданылады.

Вакцины используют, чтобы искусственно стимулировать нашу иммунную систему.

ЗАЧЕМ НУЖНА ВАКЦИНАЦИЯ?

На протяжении жизни люди сталкиваются с самыми разными инфекциями. Большинство из нас могут с ними бороться, так как иммунная система приобретает возможность распознавать возбудителей и запоминать их. Вакцины используют, чтобы искусственно стимулировать нашу иммунную систему, заранее научить ее узнавать какой-то конкретный возбудитель или часть его. В идеале после этого инфекция не будет развиваться, потому что организм готов встретить и обезвредить возбудителя той или иной болезни. Так, например, пандемия «испанки» в 1918-1919 годах унесла жизни почти 100 миллионов человек по всему миру. У зараженных стремительно развивалась пневмония, не поддающаяся лечению. Однако болезнь убивала молодежь, а 50-60-летних людей обходила стороной. Дело в том, что старшее поколение успело к тому времени переболеть схожими штаммами вируса и обладало иммунитетом.

Первую прививку от натуральной оспы сделал в конце XVIII века английский врач Дженнер, который и ввел в научный обиход термин «вакцинация». Великий французский ученый и врач Луи Пастер в 1884 году изготовил первую живую вирусную вакцину против бешенства, а в 1888 – вакцину против сибирской язвы. В 1896 году британские ученые Грубер и Дархэм создали вакцины против брюшного тифа, холеры и чумы. О возможности предотвращать туберкулез и уменьшать риск возникновения тяжелых форм заговорили, когда в начале XX века французские ученые Альбер Кальметт и Камиль Герен создали первую человеческую вакцину на основе штамма ослабленной живой коровьей туберкулезной бациллы – вакцину БЦЖ (BCG – Bacille Calmette-Guerin). Еще одна всемирно известная вакцина – от полиомиелита. В XIX – первой половине XX века полиомиелит бушевал в Европе и США, поражая десятки тысяч людей ежегодно. Начало масштабного использования полиомиелитной

МОРАЛЬДЫҚ ҚЫРЫ

COVID-19-ға қарсы вакцинация бүкілдүниежүзілік ауқымда жүргізілмейтінін айту керек. Кедей елдердің тұрғындары вакцинасыз қалуы мүмкін, өйткені қазір шығарылатын келешегі бар вакциналардың басым бөлігін дамыған елдер сатып алған. Бұл мәлімдемені құрамына құқық қорғау және қайырымдылық ұйымдары – Amnesty International, Frontline AIDS, Global Justice Now және Oxfam – кіретін People's Vaccine альянсының мүшелері жасады. Сатып алынған вакциналар саны бойынша Канада көшбасшы болып табылады, олар өз елінің тұрғындарын бірнеше рет вакцинациялай алады. Табысы төмен 67 мемлекет вакцинасыз қалуы мүмкін, ал бұл елдерде коронавирустық инфекцияның таралуы өте жоғары деңгейде. Мысалы, Кения, Мьянма, Пәкістан, Нигерия және Украинада 1,5 миллионға жуық адам ауру жұқтырған. Альянс вакцина жасаушыларды Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы арқылы өздерінің технологиялары мен зияткерлік меншіктерін бөлісуге шақырды, сонда мүмкіндігінше көп дозалар өндіріліп, вакцина көпшілік үшін қолжетімді болады.

ҚАЗАҚСТАНДА ҚАНДАЙ ВАКЦИНАЛАР САЛЫНБАҚ

Қазақстан Республикасында 6 миллионға жуық адамға вакцина егу жоспарланған. 2 миллион адамға – ресейлік «Спутник V» вакцинасы, ал 4 миллион қазақстандыққа QazCOVID-in вакцинасы салынады. Отандық вакцина клиникалық зерттеулердің үшінші сатысында және уақытша тіркеуі бар. Ресейлік және қазақстандық вакциналар 18 және 65 жас аралығындағы адамдарға арналған. Балаларға вакцина салынбайды. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі электронды вакцинация паспорты бойынша жұмыстарды аяқтауда, ол eGov Mobile мобильді қосымшасы ретінде шығарылады.

вакцины привело к резкому сокращению заболеваемости. Существуют вакцины против гепатита А, ветряной оспы, коклюша, ротавирусной инфекции и другие, и ученые постоянно работают над созданием новых вакцин, ведь инфекции в мире не становятся меньше. В XXI веке лицензированы вакцины против папилломавирусной инфекции, вируса Эбола, японского энцефалита.

МОРАЛЬНЫЙ АСПЕКТ

Необходимо сказать о том, что вакцинация против COVID-19 будет проходить не во всемирном масштабе. Население бедных стран может остаться без вакцины, так как большинство перспективных вакцин, производимых сейчас, уже выкуплены развитыми странами. Такое заявление сделали участники альянса People's Vaccine, в который входят правозащитные и благотворительные организации: Amnesty International, Frontline AIDS, Global Justice Now и Oxfam. По количеству закупленных вакцин лидирует Канада, которая сможет вакцинировать население своей страны несколько раз. 67 стран с низкими доходами могут остаться вообще без вакцины, и это при том, что в этих странах как раз очень высокий уровень заражения коронавирусной инфекцией. Например, в Кении, Мьянме, Пакистане, Нигерии и на Украине почти 1,5 млн заразившихся. Альянс призвал разработчиков вакцины поделиться своими технологиями и интеллектуальной собственностью через Всемирную организацию здравоохранения, чтобы можно было производить как можно больше доз и сделать вакцину общедоступной.

КАКИЕ ВАКЦИНЫ БУДУТ СТАВИТЬ В КАЗАХСТАНЕ

В Республике Казахстан планируется вакцинировать около 6 млн человек. 2 миллиона получают российскую вакцину «Спутник V», и 4 миллиона – казахстанскую вакцину QazCOVID-in. Отечественная вакцина находится на третьей стадии клинических испытаний и имеет временную регистрацию. И российская, и казахстанская вакцины предназначены для людей в возрасте от 18 до 65 лет. Детей вакцинировать не будут. В Минздраве РК завершается работа над элек-

COVID-19-ға қарсы вакцинация дүниежүзілік ауқымда өткізілмейді.

Вакцинация против COVID-19 будет проходить не во всемирном масштабе.

QazCOVID-in отандық вакцинасы клиникалық сынақтардың үшінші сатысында және уақытша тіркеуі бар.

Отечественная вакцина QazCOVID-in находится на третьей стадии клинических испытаний и имеет временную регистрацию.

Электрондық төлқұжатта азамат туралы мәліметтер, ол алған вакцина түрі, вакцинация кезеңдері және вакцинадан кейінгі кезеңдегі денсаулық жағдайы көрсетіледі. Болашақта Қазақстан Республикасының азаматтары алатын барлық екепелер электронды паспортта көрсетілетін болады. Шенеуніктер электронды паспорттың болмауы ел бойынша саяхаттарға әсер етпейтіндігін түсіндірді. Сондай-ақ, вакцинация тек ерікті шара болып табылатынын және адамды, тіпті қауіп тобындағыларды да, вакцинациялауға ешкімнің мәжбүрлей алмайтындығына баса назар аударды. Денсаулық сақтау министрлігі вакцинацияға жататындардың шамамен 10%-ы қарсы көрсетілімдер мен бас тартуға байланысты егілмейді деп болжайды. Алайда адамдардың бәрін міндетті түрде вакцинациялау мақсаты жоқ. Вакцинацияның тек мемлекеттік емханалардың базасында және тек ақысыз негізде жүргізілетіні маңызды. Арнайы ынталандырулар және вакцинациядан кейін асқынулар болған жағдайда төлемдер көзделмеген.

Коронавирустық қарсы вакцинаның қысқа мерзімді иммундық жауап беретіні назар аудартады, ол тұмауға қарсы вакцинаға ұқсас. Антиденелер дифтерия немесе шешек кезіндегідей ұзақ уақыт өндірілмейді. Мамандар халықты жыл сайын вакцинациялауға тура келеді деп санайды. Осы мәселе, сонымен қатар, 65 жастан асқан тұрғындар үшін вакцина жасау мәселесі, зерттелуде. Десек те, вакцинация адамның карантиндік режимді сақтамауына және бетперде кимеуіне болады дегенді білдірмейді. Біз әлі де өзіміз және жақындарымыз үшін жауаптымыз.

тронным паспортом вакцинации, который будет выпущен в виде мобильного приложения eGov Mobile. В электронном паспорте будут содержаться данные о гражданине, о виде вакцины, которую он получил, этапы проведения вакцинации и состояние здоровья в поствакционный период. В дальнейшем в электронном паспорте будут отражаться все прививки, которые будут получать граждане РК. Чиновники объяснили, что на перемещение по стране отсутствие электронного паспорта не повлияет. Также подчеркивается, что вакцинация является исключительно добровольной процедурой, и человека не могут заставить вакцинироваться. Причем даже тех, кто входит в группу риска. В Минздраве предполагают, что около 10% от числа подлежащих вакцинации не получают ее из-за противопоказаний и отказа. Однако цели вакцинировать всех во что бы то ни стало – нет. Важно, что вакцинация будет проводиться только на базе государственных поликлиник и только на бесплатной основе. Специальных поощрений за вакцинацию и выплат в случае осложнений после прививки не предусмотрено.

Примечательно, что коронавирусная вакцина дает непродолжительный иммунный ответ, она похожа на прививку от гриппа. Антитела не вырабатываются на долгий срок, как, например, у дифтерии или оспы. Специалисты полагают, что населению придется вакцинироваться каждый год. Этот вопрос находится на стадии исследований, так же, как и вопрос разработки вакцины для населения 65+. И, наконец, вакцинация не означает, что человек может не соблюдать карантинный режим и не носить маску. Мы по-прежнему в ответе за себя и своих близких.

Заура НЕМЕТОВА

COVID

ЕСІМДІ ЖОЛАУШЫ

ПАССАЖИР ПО ИМЕНИ

COVID

АВТОБУСПЕН ҚАЛАЙ ЖҮРГЕНІМ ТУРАЛЫ

Кешірім өтінемін, бірақ мен COVID-19 туралы тағы айтамын. Түсінемін, бәрі одан жалықты, шаршады, бірақ... Неліктен бұл тақырып тағы да туындады. Жақында мен автобуспен жүрдім. «Онда тұрған не бар?» – деп ойларсыз сіз. Сіздікі жөн. Шындығында, мұның аса бір мәні жоқ. Алайда қазір мен қоғамдық көліктермен жүруге қорқамын. Неліктен? Түсіндірейін.

Жаңа жылдың басында менің жұмысқа байланысты және тұрмыстық шаруаларым үйден жаяу жететін жерде болды немесе шапшаңдық пен ұтқырлықты талап етті, осыған орай маған такси қызметін пайдалануға тура келді. Бірақ бір күні жаяу баруға алыс, бірақ таксимен бару қымбат жерде өткізілетін іс-шараға қатысу керек болды. Мен қоғамдық көлікпен жүремін деп шештім. Автобуска отырғанда қатты шошыдым. Салондағы

КАК Я ЕХАЛА В АВТОБУСЕ

Простите, но я опять о COVID-19. Понимаю, что надоело, устали, но... Почему, собственно, опять возникла эта тема. Недавно я ехала в автобусе. «И что в этом такого?» – подумаете вы. И будете правы. Ничего, собственно, такого нет. Просто теперь я боюсь ездить в общественном транспорте. Почему? Объясню.

Случилось так, что в начале нового года мои служебные и бытовые дела или случались в пешей доступности от дома, или требовали оперативности и мобильности, в связи с чем мне приходилось пользоваться услугами такси. Но в один из дней я должна была присутствовать на мероприятии, проводившемся в месте, до которого пешком далеко, а на такси дороговато. Я решила ехать на общественном транспорте. Сев в автобус, я пришла в ужас. Мои коллеги-пассажиры в салоне были или вообще без масок, или этот аксессуар был сдвинут

жолаушылар мүлде маска кимеген немесе оны иегіне ысыра салған не аузын ғана жапқан. Бірі отырған, бірі түрегеп тұрған мұндай жолаушылармен арадағы қашықтық тым аз еді. Кейбірі жөтеліп, түшкіріп жатты. Маска режимін толықтай сақтағандар 100 пайыздың шамамен 20%-ы болды. «Паранойя!» – дер біреу. «Сақтық», – деп жауап беремін мен. Сондай-ақ, өз отандастарыңа деген құрмет пен қамқорлық, өйткені дәл осы сәтте сіздің сап-сау екеніңізге ешкім толық кепілдік бере алмайды.

Сөйтіп, мен ойға баттым. Әлем біртіндеп өз есігін ашуда, адамдар қайтадан саяхаттай бастады, ел ішінде, елдер арасында жүр. Бірақ коронавирус біздің тіршілігіміздің барлық салаларына өзіндік түзетулер енгізді, соның ішінде жолаушыларды тасымалдау ережелеріне де. Иә, ондай ережелер бар – олар тиісті министрдің бұйрығымен расталған және Әділет министрлігінде тіркелген. Айтпақшы, соңғы нұсқа 2021 жылы 11 қаңтарда бекітілді. Олар не туралы? Осыны анықтайық.

на подбородок либо закрывал только рот. И такие пассажиры – кто сидел, кто стоял – были от меня на небольшом расстоянии. Некоторые кашляли и чихали. Людей, которые в полной мере соблюдали масочный режим, было около 20% из 100. Вот так. «Паранойя!» – скажет кто-то. «Осторожность», – отвечу я. А еще уважение и забота о согражданах, ведь дать полную гарантию того, что ты здоров в данный момент, не может никто.

И вот тогда я задумалась. Мир помаленьку открывает двери, люди стали опять путешествовать, передвигаться по стране, между странами. Но коронавирус внес свои коррективы во все области нашей деятельности. И в правила пассажирских перевозок тоже. Да, такие существуют – заверенные приказом профильного министра и зарегистрированные в Министерстве юстиции. Кстати, последний вариант был утвержден 11 января 2021 года. О чем они? Давайте разбираться.

ЖАҢА ЕРЕЖЕЛЕР, ЕСКІ ЕРЕЖЕЛЕР

Сонымен, құжаттың толық атауы келесідей: «Жолаушылар мен жүктерді тасымалдауға арналған көлік құралдарына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» Санитариялық қағидалары». Сіз бұлар туралы білдіңіз бе? Мен білген жоқпын. Егер әлдекімнің есінде болса, 90-шы жылдардағы аңызға айналған «ДМБ» сериалындағы сарышұнақ сияқты, олар бар. Оларда барлығы реттелген. Көліктің барлық түрлері үшін. Көлікте қалай жүреміз, жарық, шу деңгейі қандай болуы керек. Олар уақыт шындығына сәйкес бірнеше жылда бір рет жаңартылып отырады. Жаңаларында көп өзгеріс болған жоқ:

- Жолаушылар мен жүктерді тасымалдауға арналған көлік құралдарының жұмыскерлері міндетті медициналық тексеруден өтеді.
- Жұмыс орындары дәрі-дәрмектермен және медициналық бұйымдармен қамтамасыз етіледі.
- Көлік құралдарын тазарту және зарарсыздандыру үшін Қазақстан Республикасында қолдануға рұқсат етілген жуғыш және зарарсыздандырушы құралдар қолданылады.
- Эпидемиологиялық маңызы жоғары нысанның халықтың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігі туралы санитариялық-эпидемиологиялық қорытындылар болған жағдайда көлік құралдарын пайдалануға рұқсат етіледі.

Осымен аяқтауға болатын тәрізді. Өзгерістердің пандемияға байланысты екендігі түсінікті. Бірақ олардың менің автобуспен жүруіме қандай қатысы бар? Түсіндірейін. Ережеде қосымшалар да бар. Олар 25 дана.

Енді біз біртіндеп тақырыптың өзегіне ауыстық. Неге? Өткен жылдың шілдесіне дейін олардың саны 24 болған. Соңғысы біздің мемлекетіміздің тарихындағы ең қаралы күндердің бірінде пайда болды. Атауы келесідей (ол бүгінгі күнге дейін өзгерген жоқ): «Шектеу шараларын, оның ішінде карантинді енгізу кезеңінде жолаушылар тасымалымен айналысатын ұйымдардың (қоғамдық автомобиль көлігі) жұмысына қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар».

Сол сәтте жедел әрекет ету керек болды және қосымшада бәрі көрсетілді: COVID-19 жағдайында жеке қорғаныс құралдарын қолдану алгоритмі бойынша жұмыскерлерге нұсқау беру, қолды өңдеу ережелерін сақтау қажеттілігі, сондай-ақ олардың қатаң сақталуын қадағалау туралы; оларды уақтылы ауыстыру (әр 2 сағат сайын) шартымен, жұмыс күні ішінде көлік құралын қолғап, медициналық маска киіп басқару; салонға кіруге медициналық маска киген жолаушыларға рұқсат ету және тағы басқалар.

Биыл қаңтарда, жоғарыда айтқанымдай, ережелер өзгерді. Бірақ қосымша қалды, тек аздап жетілдірілді.

ПРАВИЛА НОВЫЕ, ПРАВИЛА СТАРЫЕ

Итак, полное название документа звучит так: «Санитарные правила «Санитарно-эпидемиологические требования к транспортным средствам для перевозки пассажиров и грузов». Знали о таких? Я нет. А они есть, как тот суслик из легендарного сериала 90-х «ДМБ», если кто помнит. В них регламентировано все. Для любых видов транспорта. Как мы с вами едем, какой должен быть свет, уровень шума. Раз в несколько лет они обновляются в соответствии с реалиями времени. В новых изменилось немного:

- Работники транспортных средств для перевозки пассажиров и грузов проходят обязательные медицинские осмотры.
- Рабочие места обеспечиваются лекарственными средствами и изделиями медицинского назначения.
- Для уборки и дезинфекции транспортных средств используются моющие и дезинфицирующие средства, разрешенные к применению в Республике Казахстан.
- Эксплуатация транспортных средств допускается при наличии санитарно-эпидемиологических заключений о соответствии объекта высокой эпидемиологической значимости нормативным правовым актам в сфере санитарно-эпидемиологического благополучия населения.

Казалось бы, на этом можно закончить. Понятно, что изменения связаны с пандемией. Но как они коррелируются с моей поездкой на автобусе? Объясню. Еще в Правилах есть приложения. Аж 25 штук.

И вот теперь мы плавно переходим к сути темы. Почему? Потому что еще до июля прошлого года их было 24. Последнее появилось в один из самых черных дней в истории нашего государства. Название следующее (оно по сей день не изменилось): «Санитарно-эпидемиологические требования к работе организаций, осуществляющих пассажирские перевозки (общественный автомобильный транспорт) на период введения ограничительных мероприятий, в том числе карантина».

В тот момент надо было реагировать быстро и в приложении прописали все: проведение инструктажа среди работников по алгоритму использования средств индивидуальной защиты при COVID-19, о необходимости соблюдения правил обработки рук, а также отслеживание их неукоснительного соблюдения; управление транспортным средством с использованием перчаток, медицинских масок в течение рабочего дня с условием их своевременной смены (каждые 2 часа); допуск в салон пассажиров в медицинских масках и многое другое.

В январе этого года, как я уже говорила выше, правила изменились. Но приложение осталось, только несколько модифицировалось. Сейчас оно звучит так, и я хотела бы привести его полностью:

Енді ол төмендегідей, мен оны толық келтіргім келеді:

1. Жолаушылар мен багажды республика ішінде және халықаралық тасымалдауды жүзеге асыратын көлік құралдарына қойылатын талаптар:

1) қалалық және қала маңындағы қоғамдық көліктің жұмыс режимі тиісті аумақтардағы бас мемлекеттік санитарлық дәрігерлермен және жедел штабтармен келісім бойынша сағат 06:00-ден 22:00-ге дейін белгіленеді. Қалааралық, аймақаралық және халықаралық тасымалдар үшін тәулік бойы режим орнатылады (қоғамдық көліктердің жүру кестесін ескере отырып);

2) қоғамдық көлікте тек медициналық маскалармен (матадан тігілген) жүруге және арақашықтықты сақтай отырып, тек қана отыратын орындардың санына қарай, сондай-ақ қоғамдық көліктің жинақтаушы алаңына байланысты тасымалдауға рұқсат беру және бұл туралы жолаушыларға аялдау пунктінде және қоғамдық көліктерде (табло, ақпараттық парақ) ақпарат беру;

3) тасымалданатын жолаушылардың қажетті санын қамтамасыз ету үшін жолаушылар қоғамдық көліктерге алдыңғы есік арқылы кіреді, ал ортаңғы және (немесе) артқы есіктер арқылы шығады;

1. Требования к транспортным средствам, осуществляющим внутриреспубликанские и международные перевозки пассажиров и багажа:

1) режим работы городского и пригородного общественного транспорта устанавливается с 06.00 до 22.00 часов по согласованию с главными государственными санитарными врачами на соответствующих территориях и с оперативными штабами. Для междугородных, межобластных и международных перевозок устанавливается круглосуточный режим (с учетом расписания движения общественного транспорта);

2) допуск в общественный транспорт только в медицинских (тканевых) масках и перевозка только по числу мест для сидения с соблюдением дистанцирования, а также в зависимости от накопительной площадки общественного транспорта, и информирование об этом пассажиров на остановочных пунктах и в общественном транспорте (табло, инфолист);

3) для обеспечения требуемого количества перевозимых пассажиров вход в общественный транспорт пассажиров осуществляется через переднюю дверь, а выход через среднюю и (или) заднюю двери;

Маска режимін толық сақтағандар 100 пайыздың шамамен 20%-ы болды.

Людей, которые в полной мере соблюдали масочный режим, было около 20% из 100.

Коронавирус біздің тіршілігіміздің барлық салаларына, соның ішінде жолаушыларды тасымалдау ережелеріне де, өзіндік түзетулер енгізді.

Коронавирус внес свои коррективы во все области нашей деятельности. И в правила пассажирских перевозок тоже.

4) қоғамдық көліктерде қолға арналған зарарсыздандыру құралдарын орнату және жүргізушілер мен кондукторларды қосымша медициналық (мата) маскалармен қамтамасыз ету;

5) қалааралық, аймақаралық және халықаралық тасымалдарда жолаушыларды тасымалдау салонда желдету (кондициялау) құрылғыларымен жабдықталған қоғамдық көліктермен жүзеге асырылады;

6) қалааралық, аймақаралық және халықаралық тасымалдауды жүзеге асыру кезінде – автобустың 20 минуттан артық тұруы көзделген автовокзалдар мен автобекеттерде қоғамдық көліктің салонын (есік тұтқалары, креслолар, ұстағыштар және басқалар) міндетті түрде санитарлық өңдеу;

7) нұсқау беруге, жеке қорғаныс құралдарын уақтылы ауыстыруға, зарарсыздандырғыш, жуғыш және антисептикалық заттардың қажетті қорын жеткізуге және қадағалауға, нұсқау беру, қорғаныс құралдарын ауыстыру және зарарсыздандыру құралдарын толықтыру жиілігі туралы журнал жүргізуге жауапты адамды тағайындау;

4) установление в общественном транспорте санитайзеров для рук и обеспечение водителей и кондукторов дополнительными медицинскими (тканевыми) масками;

5) перевозки пассажиров в междугородном, межобластном и международном сообщении осуществляются общественным транспортом, оборудованным устройствами вентиляции (кондиционирования) воздуха в салоне;

6) при осуществлении междугородных, межобластных и международных перевозок – обязательное проведение санитарной обработки салона общественного транспорта (дверные ручки, кресла, поручни и другие) на автовокзалах и автостанциях, где предусмотрена стоянка автобуса более 20 минут;

7) закрепление ответственного лица за инструктаж, своевременную смену средств индивидуальной защиты, снабжение и отслеживание необходимого запаса дезинфицирующих, моющих и антисептических средств, ведение журнала по периодичности проведения инструктажа, смены средств защиты и пополнения запасов дезинфицирующих средств;

8) жұмыскерлерге инфекциялық және паразиттік аурулар кезінде жеке қорғаныс құралдарын пайдалану алгоритмі, қолды өңдеу ережелерін сақтау қажеттілігі туралы нұсқау беру, сондай-ақ олардың қатаң сақталуын бақылау;

9) жұқпалы және паразиттік ауруларға байланысты шектеу шараларын, оның ішінде карантинді енгізу кезеңіне – қағаз немесе электронды тасымалдағышта тіркей отырып, ұйымның медициналық қызметкерінің ауысым алдындағы және ауысымнан кейінгі тексерісі кезінде олардың жағдайын сұрау және қызуын өлшеу арқылы қоғамдық көлік қызметкерлерін (жүргізушілердің, кондукторлардың) медициналық бақылауды қамтамасыз ету;

10) жұмысқа келмеу себептерін анықтай отырып, жұмысқа шығуды күнделікті бақылау;

11) ауысым немесе рейс аяқталғаннан кейін қоғамдық көлікте міндетті түрде зарарсыздандыру жүргізу.

2. Жүргізушіге және кондукторға қойылатын талаптар:

1) жүргізуші мен жолаушылар арасында қоршаудың болуы;

2) қоғамдық көлікте болу және оны жүргізу, оларды уақтылы ауыстыру шартымен, жұмыс күні немесе рейс кезінде қолғаптарды, медициналық (мата) маскаларды (кондукторлар үшін – экранды қорғаныш маскаларын) қолдану арқылы жүзеге асырылады;

3) маршрут аяқталған соң (тұрақта тұрғанда), жолаушылар жоқ кезде, қоғамдық көлік салонында желдету, зарарсыздандыратын майлықтармен (немесе зарарсыздандырушы заттардың ерітінділерімен) терезелерді, есік тұтқаларын, тұтқалар мен орындықтарды сүрту жүзеге асырылады.

КАРАНТИННЕН КЕЙІНГІ КЕЗЕҢ

«Иә, бірақ бұл карантин кезінде», – деп, маған қарсы пікір айтарсыз. Сіздікі жөн. Мұның әдеттегі (осы жыл ішінде ұмытылып кеткен неткен жақсы сөз еді) өмірге қалай әсер ететіні қызықтырады. Тікелей – ешқалай әсер етпейді. Бірақ! Мен әрдайым басшылыққа алатын статистикаға тағы жүгінейік. Жай ғана бір күнді алайық.

«2021 жылдың 25 қаңтарында Қазақстанда коронавирустық инфекцияға оң ПТР-мен 1266 науқас анықталды. Аймақтар бойынша: Нұр-Сұлтан қаласы – 91, Алматы қаласы – 132, Шымкент қаласы – 7, Ақмола облысы – 215, Ақтөбе облысы – 0, Алматы облысы – 71, Атырау облысы – 84, Шығыс Қазақстан облысы – 45, Жамбыл облысы – 21, Батыс Қазақстан, Қарағанды облыстары – 79, Қостанай облысы – 104, Қызылорда облысы – 3, Маңғыстау облысы – 2, Павлодар облысы – 197, Солтүстік Қазақстан облысы – 110, Түркістан облысы – 8. Елде барлығы 179 720 науқас анықталған».

8) проведение инструктажа среди работников по алгоритму использования средств индивидуальной защиты при инфекционной и паразитарной заболеваемости, о необходимости соблюдения правил обработки рук, а также отслеживание их неукоснительного соблюдения;

9) на период введения ограничительных мероприятий, в том числе карантина, в связи с инфекционной и паразитарной заболеваемостью – обеспечение медицинского наблюдения за сотрудниками общественного транспорта (водители, кондукторы) с проведением опроса состояния и термометрии при предсменном и послесменном осмотре медицинским работником организации, с регистрацией на бумажном или электронном носителе;

10) ежедневное проведение мониторинга выхода на работу с выяснением причины отсутствия;

11) проведение обязательной дезинфекции общественного транспорта по окончании смены или рейса.

2. Требования к водителю и кондуктору:

1) наличие ограждения между водителем и пассажирами;

2) нахождение в общественном транспорте и управление им осуществляется с использованием перчаток, медицинских (тканевых) масок (для кондукторов – защитные экранные маски) в течение рабочего дня или рейса с условием их своевременной смены;

3) по окончании маршрута (во время стоянки) в салоне общественного транспорта проводится проветривание, протирание дезинфицирующими салфетками (или растворами дезинфицирующих средств) окон, ручек дверей, поручней и сидений, при отсутствии пассажиров.

ПОСТКАРАНТИННЫЙ ПЕРИОД

«Да, но это в карантин», – возразите мне вы. И будете правы. Интересно, на обычной (ох, слово-то какое хорошее, забытое за этот год) жизни как это отразится? Напрямую – никак. Но! Снова обратимся к статистике, на которую я всегда опираюсь. Просто возьмем один день.

«За 25 января 2021 года в Казахстане выявлены 1266 заболевших с положительным ПЦР на коронавирусную инфекцию. В разрезе регионов: город Нур-Султан – 91, город Алматы – 132, город Шымкент – 7, Ақмолинская область – 215, Ақтөбінская область – 0, Алматинская область – 71, Атырауская область – 84, Восточно-Казахстанская область – 45, Жамбылская область – 21, Западнo-Казахстанская, Карагандинская области – 79, Костанайская область – 104, Кызылординская область – 3, Мангистауская область – 2, Павлодарская область – 197, Северо-Казахстанская область – 110, Туркестанская область – 8. Всего в стране выявлено 179 720 заболевших».

Бұл <https://www.coronavirus2020.kz/> сайтында жарияланған ресми мәліметтер.

Осы сайттағы тағы бірнеше дерек:

«18 және 24 қаңтар аралығында Қазақстанда коронавирустық инфекциядан 73 өлім тіркелді».

Мүмкін, жоғарыда айтылғандардың бәрінен кейін менің қоғамдық көліктерде жүруге қатысты алаңдаушылығым түсінікті болар? Мейрамдардан кейін адамдардың шаршап, психологиялық тұрғыдан босаңсығаны әбден түсінікті. Жыл өтіп кеткен соң вирус та жойылған тәрізді. Бірақ бұл олай емес. Адамдардың мұны түсінуі маңызды, ал атқарушы билік бұны бақылауда ұстады. Материалды дайындап жатқан кезде мен әкімдіктер біздің кең байтақ Отанымыздың бір жерінде осы бағытта тым болмаса біршама қадамдар жасап жатыр деген ақпарат таба алмадым. Бір аймақты қоспағанда.

2021 жылы 24 қаңтарда «ҚазАқпарат» ХАА тілшісі Атырауда қоғамдық көліктермен жолаушылар тасымалдаудың жаңа ережелері енгізілгенін айтты. Атырау облысы бойынша санитариялық-эпидемиологиялық бақылау департаментінде хабарланғандай, облыстың бас санитарлық дәрігерінің қаулысына сәйкес, қоғамдық көліктердің толтырылуы отыратын бос орындарға қатаң сәйкес болуы керек.

«Қоғамдық көліктер антисептикалық заттармен қамтамасыз етілуі керек, қоғамдық көліктерге тек медициналық маскалармен кіруге рұқсат етіледі. Қоғамдық көліктің жұмыс уақыты сағат 06.00-ден 23.00-ге дейін, қарбалас уақытта желіде қоғамдық көліктер барынша көп болуы қажет. Сонымен қатар, жеңіл көліктердің (таксидің) толу коэффициенті 3 адамнан аспауы керек. Жеңіл көліктер жеке қорғаныс құралдарымен – медициналық маскалармен, қолғаптармен және антисептиктермен қамтамасыз етілуі керек», – деп хабарлады департамент.

Ал қалғандары ше?

НЕМҚҰРАЙЛЫҚ ПА ӘЛДЕ КІСІ ӨЛТІРУ МЕ?

Үш жыл бұрын мен балаларға арналған қысқаметражды фильмнің сценарийін жаздым. Сонда бір қыз екіншісінен кек алу мақсатында жаңа вирусқа байланысты қала жабық болғандықтан, құрбысының туған күні болмайды деген ақылға қонымсыз қауесет таратады... Сол кезде бұл мен үшін қиялға барабар нәрсе болып көрінді.

Менің ойымша, егер оны сезінбегендіктен бізге әлдебір нәрсе жоқ сияқты көрінсе, бұл кем дегенде ақымақтық және жауапсыздық. Бұған қоса, кейбір адамдардың бұл жағдайға немқұрайлы қарауы – еш кінәсі жоқ адамды ықтимал өлтіру. Иә, мен қалжыңдап отырған жоқпын. Егер сіз вирус жұқтырған болсаңыз және барлық белгіленген ережелерді сақтамасаңыз, онда сіз ауруды басқа жолаушыларға жұқтыруыңыз мүмкін (мысалы,

Это официальные данные, опубликованные на сайте <https://www.coronavirus2020.kz/>

А вот еще данные с этого сайта:

«С 18 по 24 января зарегистрированы 73 случая с летальным исходом от коронавирусной инфекции в Казахстане».

Возможно, после все перечисленного моя озабоченность поездками на общественном транспорте станет понятна? Вполне объяснимо, что люди устали и чисто психологически расслабились после праздников. Кажется, год ушел – вирус ушел. Но это не так. И важно, чтобы люди это поняли, а исполнительная власть следила за этим. Готовя материал, я не нашла информации о том, что где-то на просторах нашей необъятной Родины акиматы предпринимают хоть какие-то шаги в этом направлении. Кроме одной области.

24 января 2021 года корреспондент МИА «Казинформ» рассказал, что в Атырау ввели новые правила перевозки пассажиров общественным транспортом. Как сообщали в департаменте санитарно-эпидемиологического контроля по Атырауской области, согласно постановлению главного санитарного врача региона, заполняемость общественного транспорта должна быть строго по посадочным местам.

«Общественный транспорт должен быть обеспечен антисептическими средствами, допуск в общественный транспорт разрешен только в медицинских масках. Режим работы общественного автотранспорта с 06.00 до 23.00 часов, с максимальным выходом общественного транспорта на линии в часы пик. Кроме того, заполняемость легкового транспорта (такси) должна быть не более 3-х человек. Легковой транспорт должен быть обеспечен средствами индивидуальной защиты – медицинскими масками, перчатками и антисептиками», – проинформировали в департаменте.

А остальные что же?

ХАЛАТНОСТЬ ИЛИ УБИЙСТВО?

Три года назад я писала сценарий к детской короткометражке. И там одна девочка, чтобы отомстить другой, распустила фантастический слух о том, что дня рождения ее подруги не будет, так как город закрыли из-за нового вируса... Тогда это казалось чем-то из области фантастики.

И думаю, что если нам кажется, что чего-то не существует, потому что мы этого не чувствуем, – это, по крайней мере, глупо и безответственно. И еще: халатное отношение некоторых людей к этой ситуации – возможное убийство другого ни в чем не повинного человека. Да, я не шучу. Если вы инфицированы вирусом и не соблюдаете все предписанные правила, вы подвергаете опасности заражения других пассажиров (к примеру, при поездке в троллейбусе). А ведь у не-

Маска коронавирустық инфекциядан қорғамауы мүмкін, бірақ егер сіз оны жұқтырған болсаңыз, ол өзге адамдарды сізден қорғайды.

Маска, может, и не защитит от заражения коронавирусом, но точно оградит других от вас, если вы уже инфицированы.

троллейбуста жүргенде). Бірақ қоғамдық көлікпен жүретін кейбір адамдарда жүректің, өкпенің және т.б. созылмалы аурулары бар, сондықтан олардың вирусты жұқтыруы денсаулықтарына орны толмас зиян келтіруі, тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Сіз бұл туралы ойладыңыз ба? Маска коронавирустық инфекцияны жұқтырудан қорғай алмауы мүмкін, бірақ егер сіз оны жұқтырған болсаңыз, басқаларды сізден қорғайды... Бұл сіздің азаматтық жауапкершілігіңіз.

Мен тағы да нүкте қойғым келді, бірақ кенеттен «неткен көңілісіз» деп ойладым. Маған позитив керек. Мен оны таптым. Себебі өмір әрдайым осындай. Оқыңыздар, маска киіңіздер және сау болыңыздар, қымбаттыларым!

«14.02.2021 жылы Қазақстанда 866 адам коронавирустық инфекциядан айыққан. Аймақтар бойынша: Нұр-Сұлтан – 156, Алматы қаласы – 25, Ақмола облысы – 167, Алматы облысы – 62, Атырау облысы – 109, Шығыс Қазақстан облысы – 17, Батыс Қазақстан облысы – 39, Қарағанды облысы – 61, Қостанай облысы – 7, Қызылорда облысы – 3, Маңғыстау облысы – 9, Павлодар облысы – 123, Солтүстік Қазақстан облысы – 52, Түркістан облысы – 36. Қазақстанда сауыққандардың барлығы – 185 205 адам».

Анара БЕКМАГАМБЕТОВА

которых людей, находящихся в транспорте, имеются хронические заболевания сердца, легких и т. д., и заражение вирусом может нанести непоправимый ущерб здоровью, и даже привести к смерти. Не задумывались об этом? Маска, может, и не защитит от заражения коронавирусом, но точно оградит других от вас, если вы уже инфицированы... В этом именно и заключается ваша гражданская ответственность.

И опять я хотела поставить точку, но вдруг подумала: мрачно. Хочу позитива. И я его нашла. Потому что жизнь, она всегда такая. Читайте, носите маску и будьте здоровы, дорогие мои!

«За 14.02.2021 в Казахстане 866 человек выздоровели от коронавирусной инфекции. В разрезе регионов: Нур-Султан – 156, город Алматы – 25, Ақмолинская область – 167, Алматинская область – 62, Атырауская область – 109, Восточно-Казахстанская область – 17, Западно-Казахстанская область – 39, Карагандинская область – 61, Костанайская область – 7, Кызылординская область – 3, Мангистауская область – 9, Павлодарская область – 123, Северо-Казахстанская область – 52, Туркестанская область – 36. Итого выздоровевших в Казахстане – 185 205».

АЙЫП ТҰРАҒЫ ТУРАЛЫ АҢЫЗ

СКАЗ О ШТРАФСТОЯНКАХ

1-ҚИССА. КІРІСПЕ СӨЗ

«Нұр-Сұлтандағы айып тұрағынан Toyota Camry 70 жоғалып кетті!», «Көлік айып тұрағынан жоғалып кетті: кім жауап береді?» Осындай немесе осыған ұқсас тақырыптар үстіміздегі жылдың қаңтар айының соңында отандық БАҚ беттерінде қаптап кетті.

Liter.kz жазғандай, Ольга Митрофаненко Facebook-тегі «Астана, мақтағым/шағымданғым келеді» тобында көліктің жоғалғаны туралы хабарлады.

«Біз өзіміз Павлодар қаласынанбыз. Кейбір себептермен Toyota Camry 70 автокөлігі 2020 жылы елорданың айып тұрағына қойылды. 2021 жылдың 15 қаңтарында біз оны алып кетуге келгенімізде машина жоқ болып шықты. Айып тұрағының күзетшісі көлікті жеке сот орындаушысы алып кеткенін айтып, оның аты-жөнін атады. Ал мұндай адам тізілімде жоқ», – деді ол.

Осыдан кейін отбасы дереу полицияға жүгінді, алайда Ольганың айтуынша, автокөліктің ұрлануы туралы өтініш қабылданбаған.

«Жол полициясы көлік ұрлау (жоғалту) туралы арыздарды қабылдағысы келмейді, өйткені қандай да бір қағаз бар. Бұл қағаз көрсетілмейді, олар «оны алған адамды өзіңіз іздеңіз» дейді. Демек, біреу машинаны оның иесіне ескертпей алып кеткен, оны ешкім іздегісі келмейді, үш күн өтті және жоғалған көлікті табу үшін ешқандай шара қолданылған жоқ», – деді Ольга.

Ольга Facebook-те пост жарияланғаннан кейін полиция департаментінің қызметкерлері отбасымен байланысып, арызды қабылдады деп мәлімдеді.

Өз кезегінде, Нұр-Сұлтан полиция департаменті арыздың қабылданып, тіркелгенін айтып, бұл мәлімдемені теріске шығарды.

«Алаяқтық фактісі бойынша қылмыстық іс қозғалды. Коммуналдық тұрақты жергілікті атқарушы орган басқарады. Автокөліктердің сақталуы мен қабылдану/берілуін қамтамасыз етуді жеке компаниялар жүзеге асырады», – деді Нұр-Сұлтан ПД.

2-ҚИССА. ЖАЛҒАСЫ

Осы оқиға жарияланғаннан кейін Tengrinews.kz тағы бір қазақстандық азаматтың көлік ұрланғаны туралы мәлімдегенін хабарлады. Оның айтуынша, осыған ұқсас оқиға 2020 жылдың басында Павлодарда болған.

«Менің ағам осыған ұқсас жағдайға тап болды. Ол Daewoo Nexia автокөлігін Ресейден сатып алған. Мен онымен аз уақыт жолаушы тасып, кейін досыма уақытша пайдалануға бердім. Досым апатқа ұшырап, көлік айып тұрағына қойылды. Біраз уақыттан кейін оны алуға келгенімізде көлік жоқ болып шықты. Біз мән-жайды анықтай бастадық, күзетші көлікті көлік

БЫЛИНА 1. ПРЕДИСЛОВНАЯ

«Toyota Camry 70 исчезла со штрафстоянки в Нур-Султане!», «Пропажа авто со штрафстоянок: кто ответит?». Такими или похожими заголовками запестрели страницы отечественных СМИ в конце января этого года.

Как писал Liter.kz, о пропаже автомобиля сообщила в группе «Астана, хочу похвалить/пожаловаться» в Facebook Ольга Митрофаненко.

«Мы сами из Павлодара. Автомобиль Toyota Camry 70 по некоторым обстоятельствам в 2020 году попал на столичную штрафстоянку. 15 января 2021 года, когда мы за ней приехали, автомобиля там не оказалось. Охранник на штрафстоянке сказал, что машину забрал частный судебный исполнитель, дал его имя и фамилию. При этом такой человек в реестре не числится», – рассказывала она.

После этого семья сразу же обратилась в полицию, однако, по словам Ольги, заявление о краже машины не приняли.

«ГАИ принимать заявления об угоне (пропаже) не хотят, так как есть какая-то бумага. Эту бумагу не показывают, говорят, «ищите сами человека, который ее забрал». Получается машину кто-то забрал, не уведомив хозяина, искать ее никто не хочет, прошло уже три дня и никаких действий в поисках пропавшего авто не предпринимается», – рассказала Ольга.

Ольга утверждает, что после публикации поста в Facebook с семьей связались сотрудники департамента полиции, которые приняли заявление.

В свою очередь, в департаменте полиции Нур-Султана опровергли это утверждение, заявив, что заявление приняли и зарегистрировали.

«По факту мошенничества возбуждено уголовное дело. Коммунальная стоянка находится в ведении местного исполнительного органа. Обеспечение сохранности и прием/выдачу автомашин осуществляют частные компании», – пояснили в ДП Нур-Султана.

БЫЛИНА 2. ПРОДОЛЖАЮЩАЯ

После публикации этой истории Tengrinews.kz сообщил, что еще один казахстанец заявил об угоне авто. По его словам, похожая история произошла в начале 2020 года в Павлодаре.

«Похожая ситуация была у моего брата. Он купил в России машину Daewoo Nexia. Немного потаксовал на ней и отдал другу на время в пользование. Друг совершил ДТП, и машину водворили на штрафстоянку. Через некоторое время, когда приехали забирать, оказалось, что машины там нет. Начали выяснять, охранник сказал, что хозяин пришел и забрал машину.

иесі келіп алып кетті деді. Ал автокөліктің құжаттары біздің қолымызда болды», – дейді Руслан.

Руслан жалған құжаттар жасалған деген болжам жасады.

«Інім прокуратураға барамын деді. Бірақ көп ұзамай екі кісі келіп, арыз жазбауды және шу шығармауды өтінді. Нәтижесінде олар миллион теңге төлеп, көлікті қайтарып берді», – деп қосты Руслан.

3-ҚИССА. ОЙ ТОЛҒАУ

«Бұл қалай болғаны!» – деп ойладық біз. Адам тер төгіп жұмыс істейді. Өмірім жеңіл десін деп темір тұлпар сатып алады. Бірақ қауіп аяқ астынан. Ережелерді

Хотя документы на машину были у нас на руках», – рассказывает Руслан.

Руслан предположил, что документы были подделаны.

«Мой братишка сказал, что пойдет в прокуратуру. Но вскоре пришли двое, попросили не писать заявление и не поднимать шум. В итоге заплатили сверхмиллион и вернули машину», – добавил Руслан.

БЫЛИНА 3. РАЗМЫШЛЯЮЩАЯ

«Вот так так!» – подумали мы. Работает человек, работает. Железного коня себе в помощь покупает. Но, как гласит народная мудрость, «от тюрьмы и от сумы не

Заңнамада «айып тұрағы» деген термин жоқ. Автокөлік иелері көлік құралдарын уақытша сақтауға арналған арнайы алаңдарды немесе тұрақтарды осылай атайды.

Термина «штрафстоянка» в законодательстве не существует. Им автовладельцы называют специальные площадки или стоянки, предназначенные для временного хранения транспортного средства.

бұздың ба, мемлекет заңды негізде жазалайды, айыппұл салады, ал азаматтық борышыңды өтеу үшін банкке жүгіріп кеткеніңде «металл Росинант» мемлекет меншігіндегі айып тұрағына тоғытылады.

Тәртіп бұзушы жігіт тәубесіне келіп, автотұраққа жетеді, бірақ төрт дөңгелекті тұлпары жоқ. Ұрлап кеткен! Сонда кімге жүгіру керек? Кімнен қорған іздеуге болады? Отандық Шерлок Холмстың қайсысы көмектеседі? Ең бастысы, кімге талап қою керек? Жоқ, деп ойладық біз. Мұндай жағдайларда не істеу керектігін біз де түсінуіміз керек дедік те заңнама-патшалықты аралап, интернет-теңізді кешіп, ақпар іздей бастадық...

Иә, ертегі ойдағыдай болып шықты. Бірақ редакцияның күнделікті өмірін дәріптейтін халық шығармашылығы, әрине, жақсы, бірақ айып тұрағының не нәрсе екенін түсінуіміз керек. Біздің білегеніміз мынау, кәнекей, оқыңыз.

4-ҚИССА. ЗАҢНАМА ТУРАЛЫ

Сұрақтарға кім жауап береді? Әрине, ең алдымен – адвокаттар мен заңгерлер. Мысалы, оларды defacto.kz сайтынан таба аласыз. Нақтырақ айтқанда, олар былай деп жазады:

Заңнамада «айып тұрағы» деген ұғым жоқ. Автокөлік иелері көлік құралын уақытша сақтауға арналған арнайы алаңдарды немесе тұрақтарды осылай атайды. Қазақстан Республикасы Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодексінің 797-бабының 4-бөлігіне сәйкес, ұстап алынған көлік құралын, шағын көлемді кемеңі сақтау жергілікті атқарушы органдардың шешімі бойынша құрылатын және коммуналдық меншік болып табылатын арнаулы алаңдарда немесе тұрақтарда жүзеге асырылады. Осылайша, заңнама «арнаулы алаң немесе тұрақ» деген термин қолданады.

Сонымен, жақсы, коммуналдық меншік. Демек, меншік иесінің билігі. Бірақ барлық жерде емес! Мәселен, өткен жылдың қазан айында Оралдың «Менің қалам» порталы соңғы бес жыл ішінде мұндай нысандарды әкімдік сенімгерлік басқаруға берген жеке адамдар басқарған деп хабарлады. Олар бұл үшін ақша алды – 700 жеңіл көліктен, 2500 жүк көлігінен. Тәулігіне! Тіпті ешқандай келісімшарттар жасамастан. Керемет! Ауадан, яғни қоршалған жерден, ақша жасау!

Иә, әрине! Кешіріп қойыңыз. Біздің эмоциямыздың неліктен осыншалық буырқанғанын түсінбей отырсыз. Себебі бұл қызмет, егер оны осылай атауға болатын болса, тегін! Заңда бұл айтылған және адвокаттар мұны растайды.

«Әкімшілік құқық бұзушылық туралы кодекстің 785-бабы 1-бөлігінің 8) тармағына сәйкес, көлік құралын ұстап алу, жеткізу және оны пайдалануға тыйым салу – әкімшілік жаза шарасы емес, әкімшілік құқық

зарекайсы». Нарушил правила, и государство на вполне законных основаниях наказывает его, штрафует, а пока он бежит в банк, чтобы выполнить свой гражданский долг, «металлического Росинанта» ведут в державное стойло-штрафстоянку.

Покаялся добрый молодец-нарушитель, приходит в «автокоюшню», а любимца четырехколесного нет. Сперли! И к кому бежать? У кого защиты просить? Кто из Шерлоков Холмсов отечественных поможет? А главное, кому предъявлять претензии? Нет, подумали мы. Надо и нам понять, что в таких случаях делать, и стали мы по просторам тридевятого царства-законодательства и окяна-интернета бороздить, невод закидывать и информацию добывать...

Да-а, сказка получилась. Но народное творчество, воспевающее будни редакции, конечно, хорошо, но что за зверь – штрафстоянка – понять все же надо. Вот что мы узнали, читайте, пожалуйте.

БЫЛИНА 4. ЮРИДИЧЕСКАЯ

Кто ответит на вопросы? Конечно, в первую очередь вольные рыбаки – адвокаты и юристы. А таких, например, на сайте defacto.kz найти можно. В частности, вот что они пишут:

Термина «штрафстоянка» в законодательстве не имеется. Им автовладельцы называют специальные площадки или стоянки, предназначенные для временного хранения транспортного средства. В соответствии с частью 4 статьи 797 Кодекса Республики Казахстан об административных правонарушениях хранение задержанного транспортного средства, маломерного судна осуществляется на специальных площадках или стоянках, создаваемых по решению местных исполнительных органов и являющихся коммунальной собственностью. Таким образом, законодательство использует термин «специальная площадка или стоянка».

Так, хорошо, коммунальная собственность. Значит, власть хозяина. А вот и не везде! Так, например, в октябре прошлого года уральский портал «Мой город» сообщал, что последние пять лет такими объектами управляли частные лица, которым акимат передал их в доверительное управление. Да и еще деньги за это брали – с легковых 700, с грузовых 2500. В сутки! И даже договоров не составляли. Во, класс! Деньги на ровном, то есть огороженном, месте!

Ах да! Простите. Вы же не понимаете, чего это вдруг эмоций у нас столько. Да потому, что услуга эта, если ее можно таковой назвать, бесплатна! Закон об этом говорит и юристы это подтвердят.

«В соответствии с пунктом 8) части 1 статьи 785 Кодекса об административных правонарушениях, задержание, доставление и запрещение эксплуатации транспортного средства является мерой обеспечения производства по делу об административном правона-

бұзушылық туралы іс бойынша іс жүргізуді қамтамасыз ету шарасы.

Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (Жалпы бөлім) 192-бабының 3-тармағына сәйкес, коммуналдық меншік жергілікті қазынадан және заң құжаттарына сәйкес коммуналдық заңды тұлғаларға бекітіліп берілген мүліктен тұрады. Тұрақ коммуналдық меншік болып табылғандықтан, яғни әкімдік басқаруында болғандықтан, оны пайдалану үшін төлем алынбайды. Аталған тұраққа бюджеттік қаражат есебінен қызмет көрсетіледі. Сондықтан онда көліктің тұрғаны үшін төлем талап ету заңсыз» (defacto.kz).

5-ҚИССА. БИЛІКТІҢ ТҮСІНДІРУІ

Бірақ бұл солай. Шағын шегініс. Бізді осы коммуналдық меншіктегі машиналардың неге жоғалып кететіні қызықтырады ғой. Жоғарыда аталған жағдайларда олардың алаяқтар екені анық. Айтпақшы, кенеттен осындай жағдайға душар болсақ, қайда жүгіру керек?.. Тұтқындалған көліктерді кім сақтайды?

Tengrinews.kz-тің ҚР ІІМ-не айып тұрақтарындағы автокөліктің қауіпсіздігіне кім жауап беруі керек деген ресми сауалына олар былай түсіндірді:

«Арнайы коммуналдық автотұрақтар жергілікті атқарушы органдардың балансында. Осыған байланысты олардағы көлік құралдарының қауіпсіздігі мен сақталуына қатысты мәселелер аталған мемлекеттік органдардың құзыретіне жатады. Әкімшілік жаза қолдану туралы қаулылар орындалғаннан кейін құқық белгілейтін құжаттар болған жағдайда арнайы тұрақтардан көлік құралдарын беруге рұқсат олардың иелеріне беріледі».

Айтпақшы, құқық белгілейтін құжаттар жеке басты куәландыратын құжат, КҚТК (көлік құралын тіркеу куәлігі), яғни көлік құралының паспорты немесе сенімхат болып табылады.

Tengrinews.kz тілшісі Нұр-Сұлтан әкімдігіне дәл осындай сұрақ қойды: елордадағы көліктердің қауіпсіздігіне кім жауап береді?

«Ұстап алынған автокөліктерге арналған арнайы тұрақтар «Нұр-Сұлтан қаласының Көлік және жол-көлік инфрақұрылымын дамыту басқармасы» ММ» балансында. Ұстап алынған автомобильдердің арнайы автотұрақтардағы қауіпсіздігі үшін MegaStroy Company KZ ЖШС мердігерлік ұйымы мемлекеттік сатып алулар порталында конкурс жүргізу нәтижесінде жасалған шарт негізінде жауап береді.

Автокөліктердің қауіпсіздігі үшін ұстап алынған көліктерге арналған арнайы тұрақтарда бүкіл аумақта темір қоршау, тәулік бойғы күзет, бейнежазба жүйесі бар», – деп хабарлады «Нұр-Сұлтан қаласының

рушении, а не мерой административного взыскания.

В соответствии с пунктом 3 статьи 192 Гражданского кодекса Республики Казахстан (Общая часть) коммунальная собственность состоит из местной казны и имущества, закрепленного за коммунальными юридическими лицами в соответствии с законодательными актами. Поскольку стоянка является коммунальной собственностью, то есть находится в ведении акимата, плата за ее использование не взимается. Данная стоянка обслуживается за счет бюджетных средств. Поэтому требование оплаты за нахождение автомобиля на ней незаконно» (defacto.kz).

БЫЛИНА 5. ВЛАСТЬ ПОЯСНЯЮЩАЯ

Но это так, небольшое отступление. Нас же интересует, почему машины с этой коммунальной собственности пропадают. В вышеуказанных случаях понятно, что это мошенники. Кстате, а куда бежать-то, если вдруг?.. Кто хранит арестованных механических друзей?

На официальный запрос Tengrinews.kz в Министерство внутренних дел Казахстана о том, кто должен отвечать за сохранность машины на штрафстоянках, пояснили:

«Специализированные коммунальные стоянки находятся на балансе местных исполнительных органов. В связи с чем вопросы, касающиеся безопасности и сохранности транспортных средств, находящихся в них, относятся к компетенции названных государственных органов. Разрешение на выдачу транспортных средств со специализированных стоянок после исполнения постановлений о наложении административного взыскания при наличии правоустанавливающих документов выдается их владельцам».

К слову, правоустанавливающими документами являются документ, удостоверяющий личность, СРТС, то есть паспорт транспортного средства, или доверенность.

Корреспондент Tengrinews.kz обратился к акимату Нур-Султана с тем же вопросом: кто отвечает за безопасность машин в столице?

«Специализированные стоянки для задержанных автомобилей находятся на балансе ГУ «Управление транспорта и развития дорожно-транспортной инфраструктуры города Нур-Султана». За безопасность на специализированных стоянках задержанных автомобилей отвечает подрядная организация ТОО MegaStroy Company KZ на основании договора, заключенного в результате проведения конкурса на портале государственных закупок.

Для безопасности машин на специализированных стоянках для задержанных автомобилей имеется металлическое ограждение всей территории, круглосуточная охрана, система видеофиксации», –

Көлік және жол-көлік инфрақұрылымын дамыту басқармасы» ММ.

6-ҚИССА. ҮРЕЙЛІ

Иә, иә... Қоршау, бейнежазба, тәулік бойғы күзет. Ал көлік ұшты-күйлі жоқ. Иә, айтар сөз жоқ. Жоғарыда айтылғандардың бәрі керемет естіледі, солай емес пе? Ал іс жүзінде ше? Жергілікті айып тұрағында біреу бір рет болса да болып көрді ме? Түсіндіріңізші бізге. Қостанайлық журналистер сол жерде болып, бізбен ақпарат бөлісті. Тыңдаймыз ба?

«Автотұрақ бізде айтарлықтай ауыр әсер қалдырды. Бұндағы әңгіме жүргізушілердің түсінуге болатын сезімдері туралы емес. Біз осы аумақты аралап шыққанда көргендеріміз туралы айтып отырмыз. Асфальт жоқ. Ауа-райы қолайсыз кезде машиналар өте алмайтын үлкен шұңқырлар қаптап жатыр. Міне, рабица-торының (автотұрақ осындай тормен қоршалған. – Автордың ескертпесі) кесілген жерлері сыммен жамалған. Сонда біреу мұнда кіруге тырысқан ба?!

Тұрақ әкімдіктің қарауында, сондықтан онда көліктің тұрғаны үшін төлем талап ету заңсыз.

Стоянка находится в ведении акимата, поэтому требование оплаты за нахождение автомобиля на ней незаконно.

сообщили в ГУ «Управление транспорта и развития дорожно-транспортной инфраструктуры города Нур-Султана».

БЫЛИНА 6. ПУГАЮЩАЯ

Угу, угу... Ограждение, видеофиксация, круглосуточная охрана. А машина тю-тю. Да, слов нет. Все перечисленное круто звучит, не правда ли? А на деле? Кто-нибудь на местной штрафстоянке хоть раз был? Поясните, пожалуйста, нам, темным. Костанайские журналисты там были и поделились с нами информацией. Послушаем?

«Штрафстоянка произвела на нас довольно гнетущее впечатление. И речь не идет о вполне понятных чувствах водителей. Мы говорим о том, что увидели, когда прошились по этой территории. Асфальта нет. То там, то тут огромные колеи, которые во время непогоды легковушкам не проехать. А вот явные разрезы в сетке-рабице (ею огорожена стоянка. – Прим. авт.), залатанные проволокой. Что, кто-то пытался залезть сюда?!

Көлік иесі қабылдау-тапсыру актісінде машинаның жағдайын көрсетіп, көлік құралын толық тексеруден өткізіп, сонымен қатар фотографиялық жазба жасауы керек.

Владельцу необходимо произвести полный осмотр транспортного средства с фиксацией состояния машины в акте приема-передачи, а также сделать фотофиксацию.

Осы нысанды басқаратын «ҚостанайЗеленстрой» ЖШС директоры В. Денисов мұндай фактілерді жоққа шығармады. Ол аз дегендей, айып тұрағына кіруге тырысатындардың саны аз емес екенін атап өтті. Оны қанша жұмыскер күзетеді? Тапсырыс беруші (тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімі. – Автордың ескертпесі) бір ауысымға бір күзетші тағайындаған. Қайталап айтайық, аумағы төрт гектар болса да. Әрине, күзетшілер «Зеленстрой» ЖШС штатында.

Жарайды, «Зеленстрой» орнатқан төрт бейнекамераның арқасында күндіз мұнда бәрін бақылауға болады. Ал түнде жағдай қалай? Владимир Иванович: «Өте жаман» деп жауап берді. Соның ішінде, Денисовтың айтуы бойынша, тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы қамтамасыз етуі тиіс жарықтандыру өте қанағаттанарлықсыз. Бүгінде тұрақта орнатылған 18 шамның алтауы ғана жұмыс істейді. Бұл арнайы алаңда көліктердің толық қауіпсіздікте болмауына әсер ететін басқа жайттар да бар. Сондықтан Қостанай қаласының

Директор ТОО «КостанайЗеленстрой» В. Денисов, в введении которого находится объект, не стал отрицать такие факты. Более того, отметил, что желающих проникнуть на штрафстоянку немало. Сколько работников ее охраняют? Заказчик (читай: отдел ЖКХ. – Прим. авт.) предусмотрел одного охранника на смену. Хотя территория, повторим, четыре гектара. Само собой, охранники состоят в штате ТОО «Зеленстрой».

Ладно, днем тут все можно контролировать, благодаря четырём видеокерам, установленным зеленстроевцами. А как обстоят дела ночью? Владимир Иванович ответил: «Очень плохо». В том числе и потому, что освещение, которое, по словам Денисова, должен обеспечить отдел ЖКХ, крайне неудовлетворительное. Из 18 светильников, установленных на стоянке, работают сегодня всего лишь шесть. Есть и другие моменты, которые тоже способствуют нестойкости сохранности транспорта на этой

тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық бөлімінен сұрайтын нәрселер жетерлік». (Костанайские новости, 27.10.2020).

Хм... Зомби-ақырзаман? Денең түршігеді... Иә, сипаттама өте жағымсыз. Бірақ барлық коммуналдық қызметтерге кінә артпайық. Мүмкін, басқаша да болатын шығар. Жоқ. Басқаша болатыны анық. Жарайды. Бұл көрініске сүйсініп болдық, бірақ не істеу керек, егер автомобиль темір тұлпарлардың осы «демалыс орнына» орналастырылса, оған төнетін қауіптерді қалай болжауға болады?

7-ҚИССА. ЕСКЕРТУШІ

Көлік департаменті Tengrinews.kz тілшісіне автокөлікті айып тұрағына қою кезінде автомобилисттің өзін қалай қорғай алатыны жөнінде айтып берді.

«Көлік иесі қабылдау-тапсыру актісінде автокөліктің жағдайын көрсете отырып, көлік құралын толық тексеруден өткізіп, фотографиялық жазба жасауы керек. Көлік ұстап алынған автомобильдерге арналған арнайы тұрақ аумағынан шығарылған кезде қабылдау-тапсыру актісіне сәйкес автокөлікті толық тексеруден өткізу қажет», – деп түсіндірді әкімдік...

Ведомстволардың жауаптарына қарағанда, тұрақта тұрған машиналар мердігер ұйымға сеніп тапсырылған. Көлік немесе оның қосалқы бөлшектері жоғалған жағдайда, көлік басқармасы полиция департаментіне жүгінуге кеңес береді.

Алайда, еске сала кетейік, осы материалдың басында оқиғасы айтылған О. Митрофаненко полицияға жүгінген болатын. Есіңізде ме? Олар оған алдымен не деп жауап берді? Есіңізде болса, алаяқ сот орындаушысы күзетшімен сөйлескен. Иә, иә. Тек күзетшімен. Екінші куәгер де күзетші туралы айтты, онымен сөйлескеннен кейін інісі көлігін де алған, ақшалы да болған. Бірақ кешіріңіз, бұл жай жорамал. Ал Ольгаға әлеуметтік желідегі жазба көмектесті. Осыдан соң іс қарқын алды. Нұр-Сұлтанға, астанада. Аймақтарда дәл осындай әсер бола ма? Неғайбыл. Инстанциялардың табалдырығын тоздыруға тура келетіні анық. Бірақ бұл мүлде басқа әңгіме...

8-ҚИССА. ДЕНСАУЛЫҚ ТІЛЕУШІ

Осымен біздің ертегіміз аяқталды. Мұны бүгінгі күні аса өзекті болып отырған өте орынды сөздермен аяқтайық: деніңіз сау болсын! Жол қозғалысы ережелерін және еліміздің барлық заңдары мен кодекстерін сақтаңыз. Басқа кез келген ережені сақтаңыз. Айып тұрағына тек біздің журналдың беттерінде барыңыз – ұйықтар алдындағы ертегі түрінде. Тек солай болсын.

Біз сізге тілектеспіз. Міндетті түрде.

спецплощадке. Так что есть, о чем спросить у отдела ЖКХ Костаная». (Костанайские новости, 27.10.2020).

М-да... Зомби-апокалипсис? Бр-р... «Только ветер шумит в проводах, тускло звезды мерцают»... Да, картинка довольно неприглядная. Но не будем грешить на всех коммунальщиков. Может, и по-другому бывает. Нет. Наверняка точно бывает. Ну ладно. Видом полюбовались, но что делать-то, как предусмотреть риски, если машину поместили в это «место отдыха» металлических карет?

БЫЛИНА 7. ПРЕДУПРЕЖДАЮЩАЯ

В управлении транспорта корреспонденту Tengrinews.kz также рассказали, как автомобилисту обезопасить себя при водворении машины на штрафстоянку.

«Владельцу необходимо произвести полный осмотр транспортного средства с фиксацией состояния машины в акте приема-передачи, а также сделать фотофиксацию. При выдворении автотранспортного средства с территории специализированной стоянки для задержанных автомобилей необходимо провести полную проверку автомобиля согласно акту приема-передачи», – объяснили в акимате.

Судя по ответам ведомств, машины на штрафстоянку доверили подрядной организации. В случае если пропала машина или запчасти, в управлении транспорта советуют обращаться в департамент полиции.

Правда, напомним, О. Митрофаненко, с истории которой мы материал начали, обращалась. Помните? Что сперва ей ответили? И помните, кстати, что мошенник-судебный исполнитель со сторожем-то и общался? Ага, ага. Только со сторожем. И второй очевидец тоже охранника упоминал, после беседы с которым его брат и с машиной, и с прибылью остался? Но простите, это всего лишь домыслы. Так вот, Ольге помог пост в социальной сети. И дело завертелось. В Нур-Султане, столице. Будет ли такой же эффект в регионах? Не знаем, не знаем. Однако по инстанциям походить придется. Но это, как говорится, уже совсем другая история...

БЫЛИНА 8. ЗДРАВИА ЖЕЛАЮЩАЯ

На этом наш сказ подошел к концу. Закончим его словами в наше время весьма актуальными: будьте здоровы! Соблюдайте правила ПДД, а также все законы и кодексы нашей страны... да и любой другой тоже. И пусть посещение штрафстоянки останется для вас только на страницах нашего журнала – в виде сказки на ночь. И только так.

А мы за вас кулачки подержим. Обязательно.

Мадина НИЯЗОВА

ТРЕШ-СТРИМ: ЗОРЛЫҚ-ЗОМБЫЛЫҚ ЖАСАУ ҚҰҚЫҒЫ ПРАВО НА НАСИЛИЕ

ОҚЫРМАНДАРҒА ҮНДЕУ

Ашығын айтқанда, мен бұл тақырыпқа ұзақ уақыт бойы қарсы болдым. Қазір де, осы жолдарды жазып отырған кезімде іштей наразымын. Компьютер тұрған үстел басынан тұрып кетемін. Мәтін теремін, өшіремін және... қайта теремін. Редакцияның тапсырмасынан бас тартқым келген, бұл мәселені мүлдем қарастырғым келмеген сәт болды. Бірақ...

Менің екі балам – екі ұлым бар. Бірі айтарлықтай ересек, ал екіншісі енді ғана жасөспірім кезеңіне енді. Олардың телефондары бар. Олар танымал видеохостингте жарияланған роликтерді көреді. Мен лажсыздан олардың не көретіні туралы әңгімелерін естимін. Кіріспе әдеттен тыс, келісемін. Бірақ, құрметті оқырмандар, тақырыпты бастамай тұрып сіздерге неліктен үндеу жолдағанымды түсінесіздер. Бұл мақалада мен сіздермен стримдер, дәлірек айтқанда, олардың бір түрі – треш-стримдер туралы сөз қозғағым келеді. Материалда әлемдік трендтен гөрі, көршілеріміз туралы көбірек айтылады. Бірден айта кетейін, біздің азаматтардың қатысуымен мұндай трансляциялар жоқ. Бірақ көрермендер бар ғой...

10 және 30 жас аралығындағы адамдар әңгіменің не туралы екенін бірден түсінеді. Жасы бұдан үлкендер түсінбеуі мүмкін. Тек осындай трансляциялар кезіндегі өлім туралы хабарды көрген болмаса. Бұл туралы кейінірек сөйлесетін боламыз. Алдымен мұның не екенін білмейтіндерге түсіндіре кетейік.

Z ҰРПАҒЫНЫҢ СЛЕНГИ

2000 жылдан кейін туған балалар ата-аналарын таңдандырып, оларды тығырыққа тіреуді жалғастыруда. Егер бірдеңе ұнамаса, «полный зашквар» (ұят) дейді. Сәннен тыс киінетіндерге қатысты «рофлить» деген сөз бар. Яғни көзінен жасы аққанша күлу.

Тағы да «эщкере» бар... Бұл сөздің мағынасы жоқ. Ең танымал нұсқаға сәйкес, бұл америкалық рэпер Lil Pump-тың сөзінен шыққан. Концерттерде ол «esketit» деп жиі айтатын, бұл «let's get it» («кеттік, осыны жасайық») деген бұрмаланған сөз тіркесі.

Бүгін талқыланатын стрим бізге геймерлерден келді.

Анықтама үшін: Геймер (*gamer* ағылшын тілінен аударғанда – «ойыншы») – видео ойындар ойнайтын адам, дегенмен алғашқы кезде тек рөлдік немесе атыс-шабыс ойындарын ойнайтындар геймерлер деп аталған. Олар жаңа субмәдениет болып саналады және бұл тізімге 2013 жылы, киберспорт танылғаннан кейін енген. Көп уақытын ойындарға арнайтын немесе оларға қызығушылық танытатындар осылай аталады.

Қазіргі жастардың лексиконына берік енген «стрим» сөзі ағылшын тілінен шыққан: stream сөзбе-сөз «ағын» дегенді білдіреді. Бүгінде бұл сән ғана емес, сонымен қатар қосымша табыс көзі. Стрим – бұл интернеттегі ең танымал платформаларда көрсетілетін теледидардағыдай «тірі» эфир. Тек бір айырмашылығы

ОБРАЩЕНИЕ К ЧИТАТЕЛЯМ

Скажу честно, эту тему я долго для себя саботировала. Да и сейчас, когда пишу эти строки, я внутренне протестую. Отхожу от компьютера. Набираю текст, стираю и... снова набираю. Был момент, когда мне очень хотелось отказаться от задания редакции и вообще не рассматривать этот вопрос. Но...

У меня двое детей: мальчик и...еще мальчик. Один уже достаточно взрослый, а второй только входит в подростковый возраст. У них есть телефоны. Они смотрят ролики, размещенные на известном видеохостинге. И волей-неволей я краем уха слышу разговоры о том, что они смотрят. Нестандартное вступление, согласна. Но вы поймете, почему, еще не начав тему, я обратилась к вам, уважаемые читатели. В этом материале я хочу поговорить с вами о стримах, а точнее об одной из их разновидностей – треш-стримах. В материале речь пойдет не столько о мировом тренде, а скорее о наших соседях. Сразу отмечу, подобных трансляций с участием наших с вами сограждан нет. Но зрители-то есть...

Те, кому от 10 до 30 лет, сразу поймут, о чем речь. Те, кому больше – вряд ли. Если только им на глаза не попадались новости о смертельных случаях во время таких трансляций. Об этом мы поговорим позже. Сначала давайте объясним тем, кто не в курсе, что это такое.

СЛЕНГ ПОКОЛЕНИЯ Z

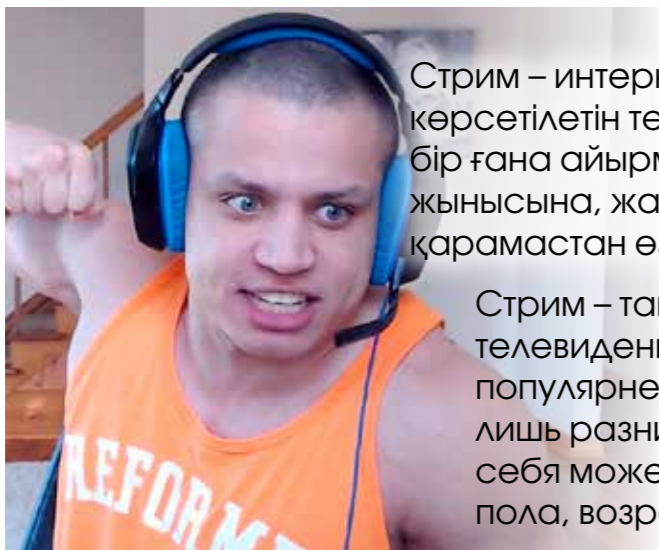
Дети, родившиеся после 2000 года, продолжают удивлять и ставить в тупик родителей. Если что-то не нравится – кричат, что это полный зашквар (позор). Над тем, кто одевается не по моде – рофлят. То есть смеются так, что слезы текут.

А есть еще «эщкере»... Смысла у этого слова нет. Согласно самой популярной версии, оно произошло от выражения американского рэпера Lil Pump. На концертах он часто произносил «esketit», что является искаженной фразой «let's get it» («давайте сделаем это»).

Стрим, о котором сегодня пойдет речь, пришел к нам от геймеров.

Для справки: Геймер (*gamer* с англ. – «игрок») – человек, играющий в видеоигры, хотя сначала геймерами называли тех, кто играет только в ролевые или военные игры. Они считаются новой субкультурой, и вошли в этот список в 2013 году, после признания киберспорта. Ими часто называют тех, кто проводит много времени за играми или интересуется ими.

Слово «стрим», которое прочно вошло в лексикон современной молодежи, имеет английские корни: stream в буквально смысле означает «поток». Сегодня это не

Стрим – интернеттегі ең танымал платформаларда көрсетілетін теледидардағыдай «тірі» эфир. Оның бір ғана айырмашылығы бар: кез келген адам жынысына, жасына және кәсіби қасиеттеріне қарамастан өзін диктор ретінде байқап көре алады.

Стрим – такой же «живой» эфир, как и на телевидении, который транслируется на популярнейших площадках в интернете. С одной лишь разницей: в качестве диктора попробовать себя может любой желающий, независимо от пола, возраста и профессиональных качеств.

бар: кез келген адам жынысына, жасына және кәсіби қасиеттеріне қарамастан өзін диктор ретінде байқап көре алады.

Өздерінің харизмасының арқасында танымал стримерлер қазіргі заманның «батырларына» айналуға мүмкін. Сонымен бірге, көрермендерге өз гаджетіндегі трансляцияны қарау үшін қосымша бағдарламалар жүктеудің қажеті жоқ.

СҮРЕҢСІЗДІК. ТІКЕЛЕЙ ЭФИР

Тұра тұрыңыз, тұра тұрыңыз... Треш-стрим туралы біз кейінірек сөйлесеміз және оның не екенін түсіндіреміз. Бірақ біздің бүгінгі тақырыбымыз осындай. Бәрі астан-кестен. Бірақ неге кейінірек түсіндіру керек? Қазір-ақ бастайық. Оның үстіне, олар бірінен бірі туындайды.

Анықтама үшін: Треш – ой-өрісі тар аудиторияны бір сәт таңдандыруға арналған төмен деңгейлі фильм немесе нашар музыка. Trash сөзі ағылшын тілінен аударғанда «қоқыс, қалдық» дегенді білдіреді. Бастапқыда бұл сөзбен зорлық-зомбылық көріністері асыра ынтамен көрсетілетін бюджеті төмен қорқынышты фильмдер аталған. Кең мағынада «треш» сөзі қазіргі кезде тәжірибесіз көрерменді қорқыту немесе таң қалдыру мақсатында жасалған дүниені және әлдебір дәреке, тұрпайы нәрсені білдіреді.

Анықтамалық материалдан бұл құбылыстың не екендігі түсінікті болды. Бұл менің жеке басымда жақсы ассоциациялар тудырмайды. Десек те, ересек адамдарға ересек сұрақтар қояйық. Бұл «кім кінәлі?» және «не істеу керек?» деген мәңгілік сұрақтар болмақ.

«...Болып жатқан нағыз треш үшін блогерлерді ғана кінәлау дұрыс емес, – дейді психолог және Мәскеу мемлекеттік психология және педагогика университетінің профессоры В. Кудрявцев, – айнаға назар аударған дұрыс, «ойнайтын адам» енді ойнамайды. Ол басқалардың ойнағанын бақылайды. Назар аударыңыз: қандай да бір ойынға арналған стримдердің

просто дань моде, но и источник дополнительного дохода. Стрим – такой же «живой» эфир, как и на телевидении, который транслируется на популярнейших площадках в интернете. С одной лишь разницей: в качестве диктора попробовать себя может любой желающий, независимо от пола, возраста и профессиональных качеств.

Благодаря своей харизме популярные стримеры все больше и больше становятся едва ли не героями нашего времени. Стрим – это совершенно новый формат подачи информации, где звездой эфира может стать даже школьник. Зрителям при этом, чтобы посмотреть трансляцию на своем гаджете, не нужно скачивать дополнительные программы.

ЧЕРНУХА. ПРЯМОЙ ЭФИР

Подождите, подождите... О треш-стриме мы поговорим позже и объясним, что это такое. Но вот такая у нас сегодня тема. Все с ног на голову, что называется. Но хотя почему позже? Давайте уже сейчас. Тем более что одно вытекает из другого.

Для справки: Треш – это низкосортное кино или отстойная музыка, рассчитанные на минутный вау-эффект у недалекой публики. Слово trash в переводе с английского означает «мусор, отстой». Изначально этим словом назывались малобюджетные фильмы ужасов, в которых сцены насилия смаковались с преувеличенной пошлостью. В более широком смысле слово «треш» сегодня означает нечто вульгарное, пошлое и сделанное с единственной целью – напугать или удивить неискрушенного зрителя.

По справочному материалу уже понятно, что это за явление. Лично у меня оно хороших ассоциаций не вызывает. Все же давайте зададим взрослым людям взрослые вопросы. И это будут вечные вопросы: «кто виноват?» и «что делать?»

«Винить в происходящем реальном треше только блогеров по меньшей мере недальновидно, – убежден

(міндетті түрде треш-стрим емес) көрермендерінің саны ойыншылардың санынан едәуір асып түседі. Айна мен айнаның ар жағы арасындағы шекара жойылды. Интернет пен шынайы өмір арасындағы шекара жойылды. Онлайн және офлайн арасындағы шекара бұлыңғыр. Бұл жаңа шындық, оны адам психикасы қабылдап, қайта құрылуға үлгермей жатыр».

Әрине, үлгермейді. Оның үстіне, 13 жастан асқан баланың психикасы... Мүмкін, біреу әлі күнге дейін менің – ересек, парасатты, адекватты әйелдің – не себепті жасөспірімдер қолданатын сөздерді жаудырып, өзінді тізгіндеп, әрең ұстап отырғанымды түсінбеген шығар. Ал, сайып келгенде, бұл «жүргізушілерді» не үшін кінәлаймыз? Түсіндірейін.

Танымал интернет-ағандар эфирді жаулап алды, олардың жүргізушілері адамгершілік шегінен шығу, есірткіні жанама жарнамалау, адамдарды мазақ ету және қорлау арқылы өздеріне назар аудартады. Көбіне тежеусіз «көңілділіктен» орны толмас қайғыға дейін – бір қадам. Мәселен, «Мопс дядя Пёс» арнасын жүргізген бұрынғы сотталғандар қайтыс болды, олардың эфирлерінде адамдар бір-бірін мазақ етіп, камера алдында масқара тапсырмалар орындатылатын. Блогер Mellstroy қызға қол көтергені үшін тергеуге алынды. Блогер Гобзаур стримдерде өз анасын ұрып-соғып, масқаралауы арқылы танымал болды.

Панини және Reefflay лақап аттарымен танымал болған блогер С. Решетниковтың эфирінде оның сүйіктісі және стримдерге қатысушы қайтыс болды. Оқиға өткен жылдың 2 желтоқсанында Мәскеу облысының Раменское қалалық округінде болды. Жеке үйде болған оқиғалар тікелей эфирде көрсетілді. Кадрларда – алкогольді ішімдік ішу, лас әңгімелер мен сюжеттер, сондай-ақ блогерлер ортасында «треш-стрим» терминімен аталатын, қатысушыларды масқаралайтын көптеген оғаш көріністер. Треш-стрим – адамдарды камера алдында қорлау. Көбіне бұған аудиторияның өзі демеушілік етеді. Қайғылы кеште Валентина қандай

психолог, профессор МГППУ В. Кудрявцев, – разумнее обратить внимание на зеркало – «человек играющий» больше не играет. Он смотрит, как играют другие. Обратите внимание: количество зрителей стримов, посвященных какой-нибудь игре, необязательно треш-стримам, сильно превышает количество самих игроков. Стерлась граница между зеркалом и зазеркальем. Стерлась граница между интернетом и реальностью. Стирается граница между онлайн и офлайн. Это новая реальность, принята которую и перестроиться психика человека не успевает».

Конечно, не успевает. Тем более у детей 13+... Возможно, кто-то еще не до конца понял, почему я, взрослая, разумная, адекватная женщина, сыплю подростковыми словечками и при этом пытаюсь удержать себя в руках, чтобы не сорваться. И, в конце концов, за что этих «ведущих» надо винить? Объясняю.

Популярные интернет-площадки наводнили эфиры, ведущие которых привлекают к себе внимание тем, что выходит за пределы морали, едва скрытой пропагандой наркотиков, угаром и издевательствами над людьми. И от безудержного «веселья» до безутешного горя часто остается один шаг. Так, умерли бывшие заключенные, которые вели канал «Мопс дядя Пёс», в эфирах которого издевались друг над другом и выполняли унижительные задания на камеру. За избиение девушки попал под следствие блогер Mellstroy. Блогер Гобзаур прославился тем, что избивал и унижал на стримах собственную мать.

В прямом эфире блогера С. Решетникова, известного по прозвищам Панини и Reefflay, умерла его подруга и участница стримов. Происшествие случилось 2 декабря прошлого года в Раменском городском округе Подмосковья. События, происходившие в частном доме, транслировались в прямом эфире. На кадрах – употребление алкоголя, грязные разговоры и сюжеты, а также множество странных событий, унижительных для участников, которые в блогерской среде принято

Блогерлік ортада, көбіне аудитория демеушілігімен, адамдарды камера алдында қорлау «треш-стрим» деп аталады.

В блогерской среде принято обобщать термином «треш-стрим» издевательства над людьми на камеру, зачастую за жертвования аудитории.

Коронавирустық шектеулердің салдары ойын-сауық қызметтерінің қарқындауына алып келді – бұл үшін үйден шығудың қажеті жоқ.

Последствия коронавирусных ограничений послужили причиной роста развлекательных сервисов – для их получения не надо выходить из дома.

да бір себептермен өзін жайсыз сезініп, күтпеген жағдай орын алды. Reeflay жағымсыз иісі болғандықтан, «желдету» үшін қызды қазандық бөлмесінің еденінде қалдырғанын көрермендер алдында мойындады. Ол өз қонағының қолайсыз ахуалын егжей-тегжейлі сипаттап берді. Кейінірек ол компьютерді жөніне қалдырып, жаныс денемен оралды. Бұл кезде де эфир жалғасып жатты – оқиға орнына келген полиция ғана камераны өшіруді талап етті.

Қалай екен? Енді түсінікті болды ма? Неліктен бұлай болып жатыр? Әлдекімдерді осындай сорақылық жасауға, ал басқаларды осыны көруге не мәжбүр етеді? Бұл жексұрындықтарды бақылап қана қоймай, оларға демеушілік ететін кімдер?

БҰЛ ҚАЛАЙ ПАЙДА БОЛДЫ?

В. Кудрявцев мұнда бірнеше факторлар тоғысқан деп санайды. Коронавирустық шектеулердің салдары ойын-сауық қызметтерінің күрт қарқындауына алып келді – бұл қызметтерді пайдалану үшін үйден шығудың қажеті жоқ. Интернеттен кейін ойын индустриясы интернет-киноға, тікелей эфирге және ойынға қатысу арасындағы шекараларды шапшаң жойып жатыр. Кейбіреулер өмірден артта қалғысы келмейді, сөйтіп олар қызметтің жаңа түрін – «стрим» жасауға тырысады немесе тікелей трансляция жүргізетін адам мен оның көрермендері арасында екі жақты байланыс орнатуға қатысады.

Алғашында геймерлерге арналған тауашалық формат ретінде дамыған ол ойын шеңберінен шыға бастады. Достармен стрим-жиындар, оқытатын және білім беретін стримдер пайда болды. Алайда бейне-сервистер, оларды «ғылыми» игеру тәрізді, бәріне бірдей қолжетімді емес, демек, ойынмен мақтануға болады. Өз бейнероликтеріңді интернетте жариялау дәуірі келді.

обобщать термином «треш-стрим», обозначающим издевательства над людьми на камеру, зачастую за жертвования аудитории. В злополучный вечер невероятное происходило с Валентиной, которой по каким-то причинам стало плохо. Reeflay признавался зрителям, что оставил девушку из-за неприятного запаха «проветриваться» в бойлерной – лежать на полу. Он описывал во всех деталях неприглядное положение, в котором оказалась его гостя. Позже отошел от компьютера, а вернулся уже с бездыханным телом. При этом эфир продолжался – выключить камеру потребовали лишь приехавшие на место стражи порядка.

Ну как вам? Теперь понятно? Почему же так происходит? Что вынуждает одних творить подобные непотребства, а других смотреть? И кто они, те, кто не просто наблюдает, но и спонсирует эти гнусности?

КАК ЭТО ПОЯВИЛОСЬ?

В. Кудрявцев считает, что тут сошлись несколько факторов. Последствия коронавирусных ограничений послужили причиной роста развлекательных сервисов – для их получения не надо выходить из дома. Вслед за интернетом игровая индустрия еще быстрее размывает грань между участием в интернет-кино, прямым эфиром и игрой. И некоторым людям не хочется отставать, так сказать, от жизни и они стараются осваивать новый вид деятельности – «стримить» или участвовать в создании двухсторонней связи между тем, кто ведет прямую трансляцию, и тем, кто ее смотрит.

И изначально выросший как нишевый формат для геймеров, он стал выходить за рамки игры. Появились стрим-посиделки с друзьями, обучающие и образовательные стримы. Но человек несовершенен даже в

Бірақ білім беру стримдері күш жұмсауды қажет етеді, ал басқа біреудің ойынын көру оңайырақ. Көптеген адамдар теледидарды фондық режимде қосады ғой, бейне ойын әуесқойлары да сөйтеді. Басты көрерменнің – жасөспірімдер мен жиырма жасқа дейінгілердің психологиясы осындай. Осыдан келе, әзірлеушілер «сағыз әсерімен» таңдандырады: ойыншылар донаттар – ақшаның баламасы – үшін стримерлерге өз қалауы бойынша әрекет етуге тапсырыс береді. Олар «жүргізушінің бетіне түкір», «қонаққа вазелин жақ», «тікелей эфирге қатысушыны ұр», «киімін шеш» деген және т.б. тапсырмалар үшін ақша жинап береді – 1000 рубльден бастап.

Осылайша, аудиториясы 5–30 адамнан тұратын маргиналдар жиналған интернеттің арғы жағынан треш-стримдер шықты. Оларға мыңдаған, жүздеген мың адам жазылуда.

КІМ ЖӘНЕ НЕГЕ ҚАРАЙДЫ?

Психология ғылымдарының кандидаты, Санкт-Петербург мемлекеттік университеті әлеуметтік психология кафедрасының доценті Т. Яничева треш-стримдер көрерменінің психологиялық портретін жасады.

ЛенТВ24-ке берген сұхбатында маман осындай тікелей эфирлердің негізгі аудиториясын жасөспірімдер мен жастар құрайтынын айтты. Әдетте бұл қалыпты адами құндылықтарға бағытталмаған адамдар. Психолог бұл XXI ғасырдың феномені емес екенін баса айтады

совершенствовании: видеосервисы, как и «научное» овладение ими, доступны не всем, а значит, можно хвалиться игрой. Пришла эпоха выкладывания своих видеороликов в интернет.

Вот только образовательные стримы требуют усилий, а смотреть за тем, как играет кто-то другой, проще. Многие же включают телевизор фоном, и фанаты видеоигр – не исключение. Такова психология основного зрителя – подростков и тех, кому не исполнилось двадцать. Вот разработчики и удивляют эффектом жвачки: игроки за донаты – эквивалент денег – заказывают стримерам действие на их усмотрение. И платят в складчину – от 1000 рублей за «каприз» плюнуть в лицо ведущему, обмазать гостя вазелином, ударить участника прямой трансляции, снять одежду и т. д.

Так, из изнанки интернета, где ютились маргиналы с аудиторией в 5–30 человек, выросли треш-стримы. На них уже подписываются тысячи, сотни тысяч.

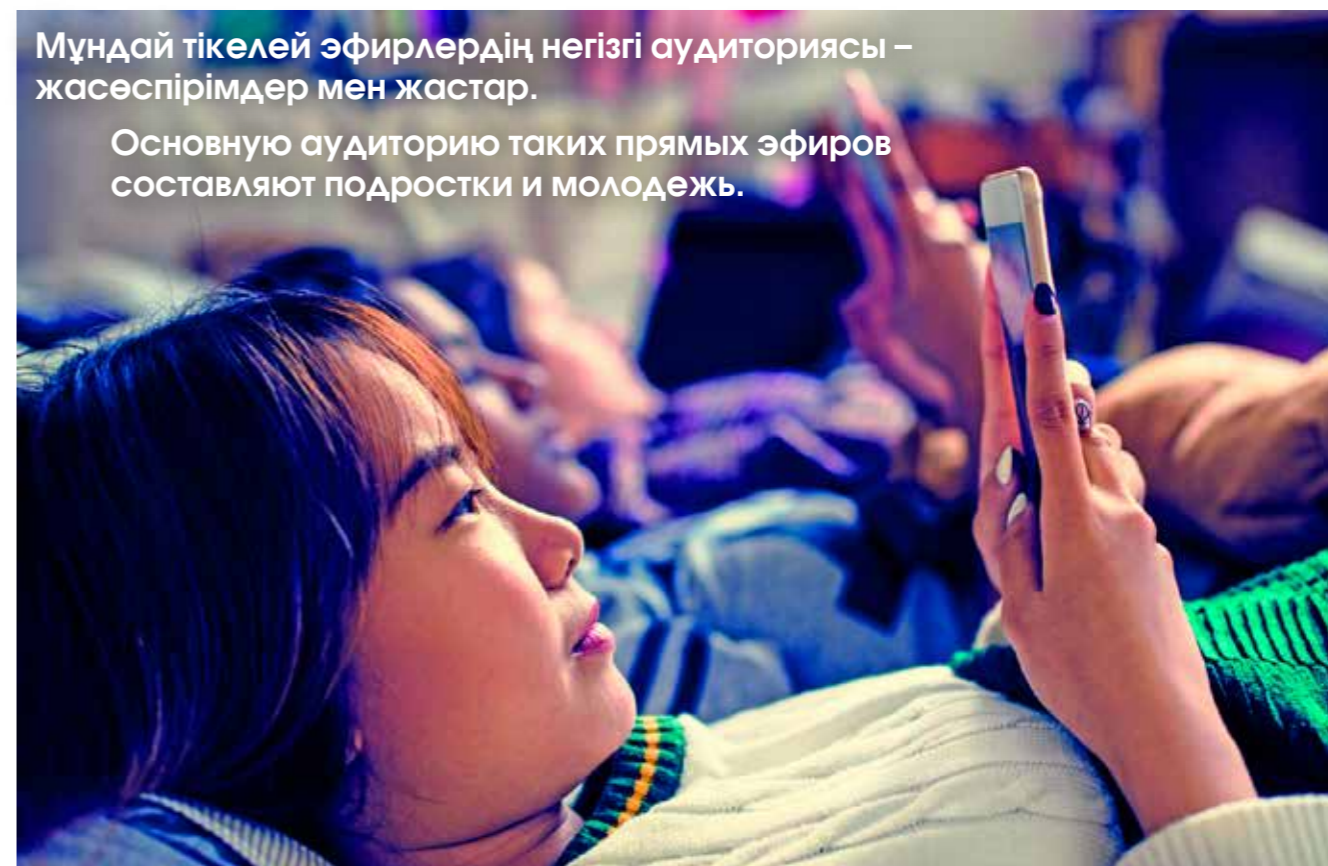
КТО И ПОЧЕМУ СМОТРИТ?

Кандидат психологических наук, доцент кафедры социальной психологии СПбГУ Т. Яничева составила психологический портрет зрителя треш-стримов.

В интервью ЛенТВ24 специалист рассказала, что основную аудиторию таких прямых эфиров составляют подростки и молодежь. Как правило, это люди, не ориентированные на нормальные человеческие ценности. Психолог подчеркивает, что это вовсе не феномен XXI века – такие люди были и раньше. Под-

Мұндай тікелей эфирлердің негізгі аудиториясы – жасөспірімдер мен жастар.

Основную аудиторию таких прямых эфиров составляют подростки и молодежь.

– мұндай адамдар бұрын да болған. Жасөспірімдерге экстримге құмарлық, сондай-ақ өз эмоцияларын, соның ішінде жағымсыз сезімдерді басқара алмау тән. Алайда егер бұрын жастар оларды тар шеңберде көрсеткен болса, қазір интернет мұны басқа ауқымға шығарды.

Треш-стримдер аудиториясының бұдан өзге сипаттамалары: қызығушылықтардың, хоббилердің және өмірлік мақсаттардың болмауы, өз өміріне қанағаттанбау. Сондай-ақ, кейде адам жай ғана басқаша болатынын білмейді: оның түсінігінде өмір қатал және әділетсіз.

Психологтың айтуынша, мұндай стримдерді қорқынышты фильмдермен немесе қантөгісті компьютерлік ойындармен салыстыруға болады. Осы арқылы жастар белгілі бір эмоциялар алуға тырысады.

ҚАУПІ

Мұндай әуестіктің қаупі қандай? Т. Яничева былай түсіндіреді:

«Егер адам жалпы алғанда өзінің агрессиясын жеңе білсе, оны басқара алса, маған бұлай жасауға болмайды деген әлеуметтік қалыптасқан нормалары болса, онда бұл босаңсу, релакс әсерін беруі мүмкін. Бірақ өздерін басқара алмайтын адамдар бар, бұндайлар кем дегенде дәрежі сөйлеуі, ал шектен шықса, қол көтеруі мүмкін – мұндай жағдайлар оларды тек қоздырады».

Мұндай көріністердің аудиториясы қаншалықты жас болса, олар үшін бұл соғұрлым қауіпті. Бұл балалар мен жасөспірімдердің ақпаратты «сүзгіден өткізу» қабілетінің төмендігіне байланысты. Осылайша, адам өз агрессиясын дәл осындай жолмен көрсету қабілетін дамытуы ықтимал. Экранда болып жатқан нәрселерді көріп, жасөспірім өзіне: «маған да неге осылай жасамасқа?» деген сұрақ қояды.

ЕРЕСЕКТЕРДІҢ ЖАУАПКЕРШІЛІГІ

Бұл тақырып, басында айтқанымыдай, менің жеке басыма да қатысты болып шықты. Тағы да компьютерден тұрып кетіп, асүйге барып, шыныаяққа шай құйып алдым да терезеге жақындап, балалар ойнап жүрген, менің

росткам часто свойственна жажда экстрима, а также неумение держать под контролем свои эмоции – в том числе негативные. Но если раньше молодые люди проявляли их в узком кругу, то сейчас интернет вывел это в другие масштабы.

Среди других характеристик аудитории треш-стримов: отсутствие интересов, увлечений и жизненных целей, неудовлетворенность своей жизнью. А еще бывает так, что человек просто не знает, что бывает по-другому: в его картине мира жизнь – это что-то жестокое и несправедливое.

По мнению психолога, подобные стримы можно сравнить с фильмами ужасов или кровавыми компьютерными играми. Таким образом молодые люди пытаются получить определенные эмоции.

УГРОЗА

Какую опасность таит в себе подобное увлечение? Т. Яничева поясняет:

«В самом мягком варианте, если человек в целом нормально справляется со своей агрессией, умеет ей управлять, у него есть социально выработанные нормы, что самому так нельзя, то это может нести высвобождающий, релаксирующий эффект. Но есть люди, которые не умеют собой управлять, которые могут как минимум нахамить, а как максимум повзбудить их».

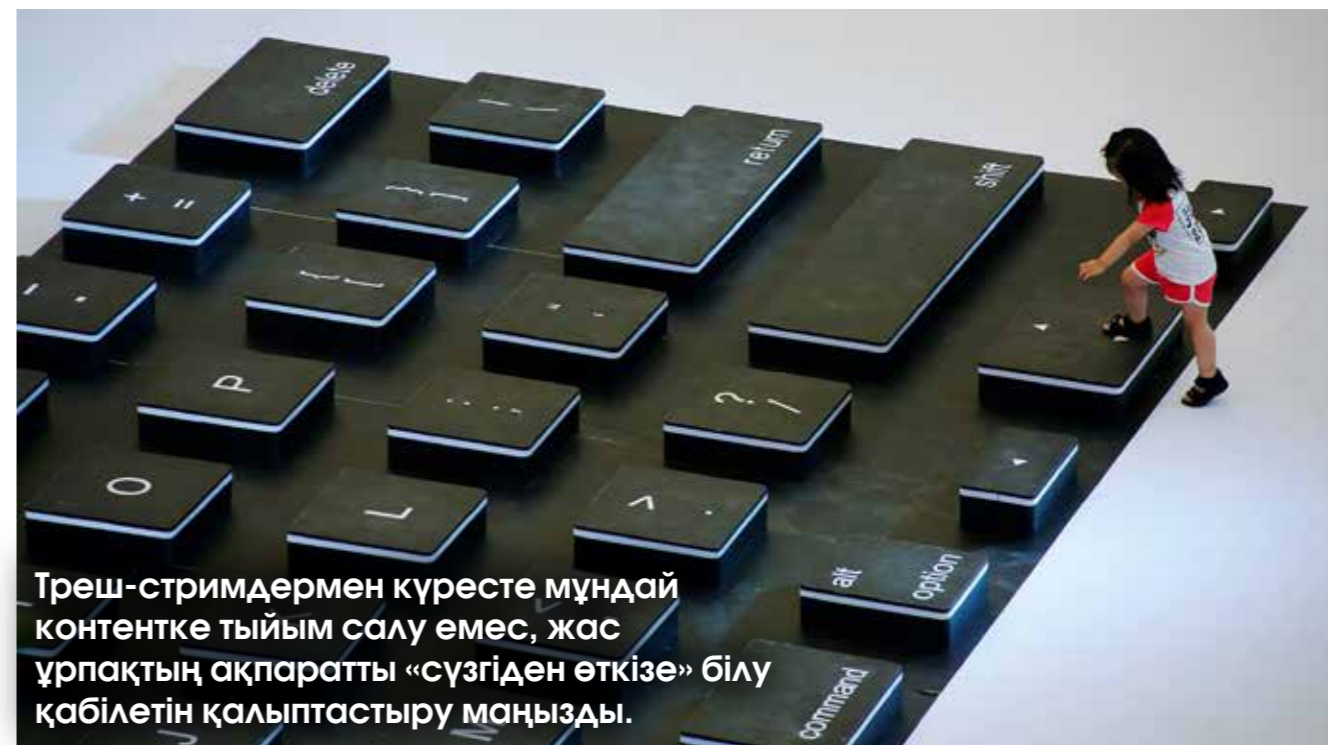
Чем младше зрители такого рода сцен – тем опаснее это для них самих. Это связано с тем, что у детей и подростков меньше фильтров для информации. Тем самым у человека может сформироваться способность проявлять свою агрессию именно таким образом. Видя происходящее на экране, подросток задает себе вопрос: а почему я не могу так же?

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ВЗРОСЛЫХ

Эта тема, как я уже говорила в начале, оказалась очень личной для меня. В очередной раз, буквально отскочив от компьютера, я пошла на кухню, налила в кружку

Психологтың айтуынша, мұндай стримдерді қорқынышты фильмдермен немесе қантөгісті компьютерлік ойындармен салыстыруға болады.

По мнению психолога, подобные стримы можно сравнить с фильмами ужасов или кровавыми компьютерными играми.

Треш-стримдермен күресте мұндай контентке тыйым салу емес, жас ұрпақтың ақпаратты «сүзгіден өткізе» білу қабілетін қалыптастыру маңызды.

В борьбе с треш-стримами важны не запреты такого контента, а формирование у младшего поколения необходимых фильтров для информации.

жүрегіме жақын тыныш аулаға қарап, ойға баттым. Әрі қарай не болады? Әлем астаң-кестең. Жымысқы үгіт-насихат зорлық-зомбылыққа үйретіп, оны жасауға құқық беруде. Ол әр түрлі тәсілдермен әрекет етеді. Оның сыбырын мен ести аламын. Ал менің балаларым ше? Олар ақпараттың көп дауысты шуылынан осы 25-ші кадрды ажырата ала ма? Қалай болғанда да, мен оларға мұны үйрете аламын.

Психолог Т. Яничева да менімен келіседі. Треш-стримдермен күресте ең бастысы – мұндай контентке тыйым салу емес, жас ұрпақтың ақпаратты «сүзгіден өткізу» қабілетін қалыптастыру. Бұнымен ең алдымен ата-аналар айналысуы керек. Мұны қаншалықты ертерек жасасақ, соншалықты жақсы, өйткені жасы кішілеу бала үшін ересектердің беделі бар, олар балаға бағыт беруші. Ал бала есейген сайын достары мен құрдастарына көбірек құлақ асатын болады.

«Біз интернетке шағымданамыз, бірақ оған тыйым сала алмаймыз. Маған мұндай стримдерге тыйым салу туралы бастама ұнайды, бірақ психолог ретінде мен бұндай шараның мәселені шеше алмайтынын түсінемін. Бәрібір оның орнына басқа нәрсе ойлап табылады. Балаларда кейбір «сүзгілерді» – ненің жақсы, ненің жаман екенін – қалыптастыру керек. Балаңыз сізге құлақ асатын шақта, жасы кішілеу кезде өте сабырлы түрде, ақыл үйретпей өз көзқарасыңызды білдіріңіз».

Анастасия ДЕМЕНТЬЕВА

Дереккөздер / Источники: Википедия, «Аргументы и факты Урал», zaryu.by, Российская газета, Что это такое, ЛенТВ24, ИА REGNUM

СҰРАҢЫЗ ЖАУАП БЕРЕМІЗ

СПРАШИВАЙТЕ – ОТВЕЧАЕМ

Қазақстан Республикасының Әскери доктринасын қалай сипаттауға болады?

Қазақстан Республикасының Әскери доктринасы (бұдан әрі – Әскери доктрина) мемлекеттің әскери қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, соғыстар мен қарулы жанжалдарды (бұдан әрі – әскери жанжалдар) болдырмауға, әскери ұйымды дамытуға, Қарулы Күштерді, басқа да әскерлер мен әскери құралымдарды қолдануға көзқарастар жүйесін білдіреді. Қазақстан Республикасының Әскери доктринасы (бұдан әрі – Әскери доктрина) Қазақстан Республикасы Президентінің 2017 жылғы 29 қыркүйектегі № 554 Жарлығымен бекітілген. Онда, атап айтқанда, Әскери доктрина Қазақстан Республикасының әскери қауіпсіздігін және қорғанысын қамтамасыз

Как можно охарактеризовать Военную доктрину Республики Казахстан?

Военная доктрина Республики Казахстан представляет собой систему взглядов на обеспечение военной безопасности государства, предотвращение войн и вооруженных конфликтов, развитие военной организации, применение Вооруженных Сил, других войск и воинских формирований. Военная доктрина Республики Казахстан (далее – Военная доктрина) утверждена Указом Президента Республики Казахстан от 29 сентября 2017 года № 554. В ней, в частности, говорится, что Военная доктрина Республики Казахстан представляет собой систему официально принятых в государстве взглядов на обеспечение

эту саласындағы мемлекет көзқарастарының ресми қабылданған жүйесі болып табылады делінген. Әскери доктринада Қазақстан Республикасына ықтимал әскери қауіп-қатерлерді ескере отырып, мемлекеттің әскери-саяси, әскери-стратегиялық және әскери-экономикалық салалардағы, мемлекеттің жұмылдыру дайындығы жөніндегі негізгі қызмет бағыттары, сондай-ақ Қазақстан Республикасының әскери ұйымын дамытудың негізгі шаралары айқындалды. Әскери доктрина қорғаныс сипатына ие және Қазақстан Республикасының ұлттық мүдделерді қорғау үшін дипломатиялық, саяси, құқықтық, экономикалық және басқа да әскери емес құралдарды бірінші кезектегі пайдалану міндеттемесін көрсетеді. Қазақстан Республикасының әскери күш қолдануы мемлекеттің әскери қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін әскери емес тәсілдермен мүмкіндіктер біткен кезде көзделеді.

Заңда сотталушылардың адам құқықтары жөніндегі уәкілетті органдарға шағымдар мен үндеулер жолдау кезінде құпиялылықты сақтау және қамтамасыз ету тәрізді құқықтары қарастырылған ба?

Қазақстан Республикасы Қылмыстық-атқару кодексінің 14-бабына сәйкес, жазаны орындайтын мекемелер мен органдарда олардың лауазымды адамдарының құқыққа сыйымсыз әрекеттеріне сотталғандардың шағынымдар беруіне арналған арнайы пошта жәшіктерінің жұмыс істеуі қамтамасыз етіледі. Пошта жәшіктеріне салынған шағынымдарды прокурор жазаны орындайтын мекеме немесе орган әкімшілігі өкілдерінің қатысуымен аптасына бір реттік кезеңділікпен алып отырады, бұл жөнінде акт жасалады. Арнайы пошта жәшіктері жазаны орындайтын мекемелер мен органдардың аумағында және үй-жайларында сотталғандарға қолжетімді жерлерде орнатылады. Қамаққа алуға, бас бостандығынан айыруға, өлім жазасына сотталғандардың жазаны орындайтын мекемелер мен органдардың қызметін бақылауды және қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік органдарға, сондай-ақ Қазақстан Республикасындағы Адам құқықтары жөніндегі уәкілге жіберетін шағынымдары бақылануға жатпайды және бір тәуліктен кешіктірілмей адресатқа жіберіледі.

Әкімшілік құқық бойынша ескерту жасау дегеніміз не, оны кім және қалай орындайды?

Ескерту жасау – құқық бұзушыға жаза-лау-алдын алу әсерін қолдану жөніндегі әкімшілік жазаның ең жеңіл шарасы. Ол шағын әкімшілік құқық бұзушылықтар үшін қолданыла алады. Әкімшілік жаза шарасы ретінде ескерту қаулы шығару және оны әкімшілік

военной безопасности и оборону Республики Казахстан. В Военной доктрине с учетом возможных военных угроз Республике Казахстан определены основные направления государственной деятельности в военно-политической, военно-стратегической и военно-экономической сфере, по мобилизационной подготовке государства, а также основные меры по развитию военной организации Республики Казахстан. Военная доктрина носит оборонительный характер и отражает приверженность Республики Казахстан к приоритетному использованию для защиты национальных интересов дипломатических, политических, правовых, экономических и других невоенных средств. Применение военной силы Республикой Казахстан предусматривается при исчерпании возможностей невоенными средствами обеспечить военную безопасность государства.

Хотелось бы знать, предусмотрены ли законом такие права осужденных, как соблюдение и обеспечение конфиденциальности при подаче жалоб и обращений в уполномоченные органы по правам человека?

В соответствии со ст. 14 Уголовно-исполнительного кодекса Республики Казахстан, в учреждениях и органах, исполняющих наказание, обеспечивается функционирование специальных почтовых ящиков для подачи осужденными обращений на неправомерные действия их должностных лиц. С периодичностью один раз в неделю обращения, поданные в почтовые ящики, изымаются прокурором с участием представителей администрации учреждения или органа, исполняющего наказание, о чем составляется акт. Специальные почтовые ящики устанавливаются на территории и в помещениях учреждений и органов, исполняющих наказание, в доступных для осужденных местах. Обращения осужденных к аресту, лишению свободы, смертной казни, адресованные в государственные органы, осуществляющие контроль и надзор за деятельностью учреждений и органов, исполняющих наказания, а также Уполномоченному по правам человека в Республике Казахстан, контролю не подлежат и не позднее одних суток направляются адресату.

Что такое предупреждение по административному праву, как и кем оно исполняется?

Предупреждение – самая легкая мера административного наказания по карательно-профилактическому воздействию на правонарушителя. Может быть применена за незначительные административные правонарушения. Как мера административного наказания предупреждение назна-

жазаға тартылған адамға жолдау арқылы жазбаша түрде жасалады. Қазақстан Республикасы «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» (бұдан әрі – ҚР ӘҚБтК) Кодексінің 43-бабына сәйкес, ескерту жасау әкімшілік жаза қолдануға уәкілеттік берілген соттың, органның (лауазымды адамның) жасалған құқық бұзушылыққа ресми түрде теріс баға беруінен және жеке немесе заңды тұлғаны құқыққа қарсы мінез-құлыққа жол беруге болмайтындығы туралы сақтандырудан тұрады. Ескерту жасау жазбаша нысанда шығарылады. Ескерту жасау түріндегі әкімшілік жаза қолдану туралы қаулыны судья, қаулы шығарған орган (лауазымды адам) ҚР ӘҚБтК-нің 823-бабына сәйкес қаулының көшірмесін тапсыру немесе жолдау жолымен орындайды.

Арнайы Олимпиадалық ойындар өткізілетінін естідім, олар туралы айтып берсеңіздер.

Арнайы олимпиадалық ойындар интеллект бұзылыстары бар спортшыларға арналған. Олар 4 жылда бір рет Арнайы олимпиадалық қозғалыс және ХОК (Халықаралық олимпиадалық комитет) қолдауымен өткізіледі. Алғашқы халықаралық Арнайы олимпиадалық ойындар 1968 жылы Чикагода өткізілді. Special Olympics International – ақыл-ой кемістігі бар адамдарға арналған спорттық іс-шараларды ұйымдастыру мәселелерімен айналысатын халықаралық ұйым. Арнайы олимпиадалар интеллектуалдық даму бұзылыстары бар адамдарды бейімдеу мақсатында ғана өткізіледі. Жарыстарда ең мықты спортшыны анықтау және спорттық рекордты белгілеу мақсаты жоқ.

1990 жылдың 23 шілдесінде «Қазақстандық Арнайы Олимпиадалар» (ҚАО) ҚҰ немесе Special Olympics Kazakhstan құрылды. 1993 жылы оны ҚР ҚОК мойындады және Special Olympics Inc-те аккредиттелді.

Менің танысымды бұрынғы күйеуі орынсыз қорлайды, абыройы мен қадір-қасиетін кемсітеді. Оның үстіне, үнемі қайталанатын бұл қорлау көбіне әдепсіз түрде және куәгерлердің қатысуымен айтылады. Ол бұрынғы күйеуін ҚР Қылмыстық кодексінің 131-бабы (қорлау) бойынша қылмыстық жауапкершілікке тарта ала ма? Бұл үшін оған не істеу қажет?

Қазақстан Республикасы Қылмыстық-процестік кодексінің (бұдан әрі – ҚР ҚПК) 32-бабының 2-бөлігіне сәйкес, Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 131-бабында («Қорлау») көзделген қыл-

мисі жазбаша немесе ауызша түрде жасалады. Бұл істер бойынша іс жүргізу зардап шегушінің шағымы бойынша басталады. ҚР ҚПК 408-бабының 1-бөлігіне сәйкес, жеке айыптауды тұлға (бірнеше тұлға) сотқа, соттылық туралы қағидаларды сақтай отырып, адамды қылмыстық жауаптылыққа тарту туралы шағым беру арқылы қозғайды. Шағым анықтау органына, тергеушіге немесе прокурорға берілген кезде ол сотқа жіберілуге жатады. Шағымда ол берілген соттың атауы, қылмыстық құқық бұзушылық оқиғасының сипаттамасы, дәлелдемелері көрсетіле отырып, оның жасалған орны мен уақыты, сотқа істі іс жүргізуге қабылдау туралы өтіну, қылмыстық жауаптылыққа тартылатын адам туралы мәліметтер; сотқа шақырылуы қажетті куәлардың тізімі қамтылуға тиіс. Шағымға оны берген адам қол қояды. Аталған жағдайға қатысты мынаны айтуға болады: егер Сіздің танысыңыз өзін қорлаған адамды жауапқа тарту туралы шешім қабылдаса, оған шағым арыз беру керек.

Слышал, что проводятся Специальные Олимпийские игры. Расскажите о них.

Специальные Олимпийские игры предназначены для спортсменов с нарушениями интеллекта. Они проводятся раз в 4 года при поддержке Специального олимпийского движения и МОК (Международного олимпийского комитета).

Первые международные Специальные Олимпийские игры состоялись в 1968 году в Чикаго. Special Olympics International – международная организация, занимающаяся вопросами организации спортивных мероприятий для лиц с умственными отклонениями, является основным организатором Всемирной Специальной Олимпиады (Special Olympics World Games). Специальные олимпиады проводятся исключительно с целью адаптации людей с нарушениями интеллектуального развития. На соревнованиях нет цели выявить сильнейшего и зафиксировать спортивные рекорды.

23 июля 1990 года в Казахстане создано ОО «Казахстанская Специальная Олимпиада» (КСО) или Special Olympics Kazakhstan. В 1993 году признано НОК РК и аккредитовано в Special Olympics Inc.

Моя знакомая подвергается необоснованным оскорблениям и унижениям чести и достоинства со стороны бывшего мужа. При этом эти неоднократные оскорбления зачастую выражаются в неприличной форме и в присутствии свидетелей. Может ли она привлечь его к уголовной ответственности по ст. 131 («Оскорбление») Уголовного кодекса РК и что ей для этого нужно сделать?

Согласно части 2 ст. 32 Уголовно-процессуального кодекса Республики Казахстан (далее – УПК РК), дела об уголовных правонарушениях, предусмотренных

мыстық құқық бұзушылықтар туралы істер жеке айыптау істері болып саналады. Бұл істер бойынша іс жүргізу зардап шегушінің шағымы бойынша басталады. ҚР ҚПК 408-бабының 1-бөлігіне сәйкес, жеке айыптауды тұлға (бірнеше тұлға) сотқа, соттылық туралы қағидаларды сақтай отырып, адамды қылмыстық жауаптылыққа тарту туралы шағым беру арқылы қозғайды. Шағым анықтау органына, тергеушіге немесе прокурорға берілген кезде ол сотқа жіберілуге жатады. Шағымда ол берілген соттың атауы, қылмыстық құқық бұзушылық оқиғасының сипаттамасы, дәлелдемелері көрсетіле отырып, оның жасалған орны мен уақыты, сотқа істі іс жүргізуге қабылдау туралы өтіну, қылмыстық жауаптылыққа тартылатын адам туралы мәліметтер; сотқа шақырылуы қажетті куәлардың тізімі қамтылуға тиіс. Шағымға оны берген адам қол қояды. Аталған жағдайға қатысты мынаны айтуға болады: егер Сіздің танысыңыз өзін қорлаған адамды жауапқа тарту туралы шешім қабылдаса, оған шағым арыз беру керек.

Мен көппәтерлі тұрғын үйде тұрамын. Біздің үйдің кіреберісіне бейнебақылау камерасы орнатылды. Мен бұл қажет емес деп санаймын және мұндай қондырғыға келісім берген жоқпын. Айтыңызшы, менің бейнекамераны орнатудан бас тартуға және оған техникалық қызмет көрсетуге төлем жасамауға құқыым бар ма?

Қазақстан Республикасының «Тұрғын үй қатынастары» туралы Заңының (бұдан әрі – Заң) 50-бабының 1-тармағына сәйкес, кондоминиум объектісін басқаруға және кондоминиум объектісінің ортақ мүлкін күтіп-ұстауға арналған шығыстарға жатпайтын қосымша шығыстар пәтерлердің, тұрғын емес үй-жайлардың меншік иелеріне олардың жазбаша келісімінсіз және (немесе) жиналыстың шешімінсіз жүктелмейді. Аталған мәселе бойынша жазбаша келісім алу және (немесе) жиналыс шешімін шығару да Заңмен, атап айтқанда, 42-1 және 42-2-баптармен реттеледі. Біздің пайымдауымызша, тұрғындардың басым бөлігі Сіздің үйде бақылау камерасын орнатуға келіспеген болса, онда Сізге бұл қызмет көрсетілмеуі керек. Сіз ПИК немесе Сіздің үйге қызмет көрсететін компанияға бейнебақылау қызметтерінен бас тарту туралы өтініспен жүгінуге немесе бұл мәселені сот тәртібінде шешуге құқылысыз.

Заңда некені жарамсыз деп танудың негіздері қарастырылған ба?

Егер некеге тұру кезінде некеге тұру шарттары бұзылған болса немесе неке құруға кедергілер болған болса, онда сот некені жарамсыз деп тани алады. Некені жарамсыз деп танудың құқықтық негіздерінің тізбесі

Я живу в многоквартирном жилом доме. В подъезде нашего дома установили камеру видеонаблюдения. Я считаю, что в этом нет необходимости, и согласия на такую установку не давал. Скажите, имею ли я право отказаться от установки видеонаблюдения и не оплачивать ее техническое обслуживание?

В соответствии с п. 1 ст. 50 Закона Республики Казахстан «О жилищных отношениях» (далее – Закон), дополнительные расходы, не относящиеся к расходам на управление объектом кондоминиума и содержание общего имущества объекта кондоминиума, не могут возлагаться на собственников квартир, жилых помещений без их письменного согласия и (или) решения собрания. Получение письменного согласия и (или) вынесения решения собрания по данному вопросу также регламентированы Законом, в частности ст. 42-1 и 42-2. Полагаем, что в случае, если большинство жильцов были не согласны с установлением камеры видеонаблюдения в Вашем жилом доме, то Вам не должны были оказывать данную услугу. Вы имеете право на обращение в КСК или компанию, которая обслуживает Ваш дом, с просьбой об отказе от услуг видеонаблюдения или решить данный вопрос в судебном порядке.

Назовите основания для признания брака недействительным?

Если при заключении брака были нарушены условия вступления в брак или существовали препятствия для его заключения, то брак может быть признан судом недействительным. Перечень правовых оснований для

Қазақстан Республикасы «Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Кодексінің 25-бабының 1-тармағында қамтылған, ол түбегейлі болып табылады және кеңінен талқылауға жатпайды. Мұндай негіздер: неке құрудың белгіленген шарттарын, соның ішінде жасқа қатысты талаптарды, бұзу; өзара некеге тұруына жол берілмейтін адамдардың некеге тұруы; егер тараптардың немесе тараптардың бірінің некеге тұру ниеті болмаса, жалған неке қию. Сондай-ақ егер неке мәжбүрлеп құрылған болса, некеге отырған адамдардың біреуі екіншісінен құрылған отбасы мүшелеріне, жеке басының және қоғамның қауіпсіздігіне нақты қауіп төндіретін ауруы бар екенін жасырса, неке жарамсыз деп таныла алады.

Некені жарамсыз деп тану туралы талап арызбен сотқа жүгінуге ерлі-зайыптылардың бірі де, олардың мұрагерлері, қамқоршылары да құқылы. Егер некені сот жарамсыз деп таныса, онда ол мүлде құрылмаған және ол некеде тұрған адамдардың арасында ешқандай құқықтар мен міндеттемелер пайда болған жоқ деп есептеледі (иеленген мүлкі ортақ болып саналмайды, алиментке құқықтар пайда болмайды, т.б.).

Қазақстанда парақорлық үшін жауапкершілік күшейтіледі деп естідім. Шынымен солай ма?

Расында да, Қазақстанда 2021 жылдан бастап сыбайлас жемқорлық қылмыстарына жататын парақорлық үшін бұрынғыдан гөрі қатаң жазалытын болады. Егер бұрын Қазақстан Республикасының Қылмыстық Кодексінің (бұдан әрі – ҚР ҚК) 367-бабының 2-бөлігінде көзделген қылмыс (айтарлықтай мөлшерде пара беру) үшін ең жоғарғы санкция 5 жыл бас бостандығын айыру болған болса және, сәйкесінше, бұл қылмыс ауырлығы орташа қылмыс деп танылған болса, қазіргі уақытта жазаның ең жоғарғы шегі 7 жыл болып белгіленді. Бұл аталған қылмысты автоматты түрде тиісті құқықтық зардаптары бар (мерзімінен бұрын шартты түрде босатуға тыйым салу, жазаны қауіптілігі төмен колонияда өтеу мүмкіндігінің болмауы) ауыр қылмыстар қатарына қосады.

Бас бостандығынан айыру мерзімдерінің ұзартылуымен қоса, пара беру және пара беруге делдалдық үшін айыппұлдар мөлшері де көбейтілді. Мысалы, ҚР ҚК-нің 367-бабының 1-бөлігі бойынша пара бергендер үшін еселенген айыппұлдың ең төменгі мөлшері екі есе көбейтілді – параның он еселенгеннен жиырма еселенген сомасы мөлшеріне дейін. Делдалдар үшін де еселенген айыппұл мөлшерінің шегі екі есе көбейтілді: ҚР ҚК-нің 368-бабының 1-бөлігі бойынша «параның бес еселенгеннен он еселенгенге дейінгі сомасы мөлшерінде дейін» болған, енді – «параның он еселенгеннен жиырма еселенгенге дейінгі сомасы мөлшерінде» болды.

признания брака недействительным содержится в п. 1 ст. 25 Кодекса Республики Казахстан «О браке (супружестве) и семье», является исчерпывающим и не подлежит расширительному толкованию. К таким основаниям относятся: нарушение установленных условий заключения брака, в том числе требований к брачному возрасту, вступление в брак лиц, между которыми не допускается заключение брака, а также заключение фиктивного брака, в котором стороны или одна из них не имели намерения создать семью. Также может быть признан недействительным брак, заключенный по принуждению и в случае, если одно из лиц, вступающих в брак, скрыло от другого наличие у него болезни, создающей реальную угрозу членам семьи, личной безопасности и др.

Обратиться в суд с иском о признании брака недействительным вправе как кто-либо из супругов, так и их наследники, опекуны. Если брак признается судом недействительным, то считается, что он не существовал вообще и между состоявшими в нем лицами никаких прав и обязанностей не возникло (приобретенное имущество не считается общим, не возникает права на алименты и т. п.).

Слышал о том, что в Казахстане будет ужесточена ответственность за взяточничество. Действительно ли это так?

Действительно, в Казахстане с 2021 года будут жестче наказывать за взяточничество, которое относится к коррупционным преступлениям. Если прежде за преступление, предусмотренное частью 2 ст. 367 (дача взятки в значительном размере) Уголовного кодекса Республики Казахстан (далее – УК РК), максимальная санкция составляла до 5 лет лишения свободы и, соответственно, это деяние признавалось преступлением средней тяжести, то в настоящее время верхний порог наказания увеличен до 7 лет, что автоматически относит это преступление к категории тяжких с соответствующими правовыми последствиями: запрет условно-досрочного освобождения, невозможность отбытия наказания в колонии минимальной безопасности.

Кроме увеличения сроков лишения свободы, возросли и размеры штрафов за дачу взятки и посредничество во взяточничестве. К примеру, теперь для дающих взятку по части 1 ст. 367 УК РК минимальный размер кратного штрафа увеличен вдвое – с 10-кратного до 20-кратного размера взятки. Аналогично вдвое увеличен порог кратного штрафа и для посредников: по части 1 ст. 368 УК РК было «от 5-кратной до 10-кратной суммы взятки», а стало – «от 10-кратной до 20-кратной суммы взятки».

<http://gossluzhba.kz>

«Мемлекеттік қызмет – Государственная служба» баспасы еліміздің және әлемнің мемлекеттік қызметін езінің басымдығы етіп таңдап алып, digital-кеңістікте ҚР мемлекеттік қызметінің имиджін арттыру миссиясын жалғастыруда.

Енді журналдың жаңа санын күте жүріп, маңызды жаңалықтарды қадағалауды жалғастыра беруге және мемлекеттік сала ағымдарының көкейтесті сәттерін қадағалап отыруға болады, бұл алуан түрлі бағыттар бойынша күннің ақпараттық-саяси келбетін көрсетуге мүмкіндік береді.

Мемқызмет.kz ақпараттық агенттігі – бұл

- ақпараттың дұрыстығы
- көкейтесті контент
- оқиғаларды ақиқат баяндау
- жаңалықтар, эксклюзив сұхбаттар
- талданбалы материалдар
- қызықты мақалалар
- арнайы жобалар

Редакцияның мекенжайы:

050013, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Желтоқсан 177а
тел.: +7 (727) 255 86 88
e-mail: info@gossluzhba.kz

Издательство «Мемлекеттік қызмет – Государственная служба», выбрав своим приоритетом государственную службу страны и мира, продолжает миссию повышения имиджа государственной службы РК в digital-пространстве.

Теперь в ожидании свежего номера журнала можно продолжать следить за важными новостями и отслеживать тенденции государственной сферы в момент актуальности, что позволяет отобразить информационно-политическую картину дня по самым разным направлениям.

Информационное агентство «Госслужба.kz» – это:

- достоверность информации
- актуальный контент
- объективное освещение событий
- новости, эксклюзивное интервью
- аналитические материалы
- интересные статьи
- спецпроекты

Адрес редакции:

050013, Республика Казахстан, г. Алматы, Желтоқсан, 177а
тел.: +7 (727) 255 86 88
e-mail: info@gossluzhba.kz

**БІЗГЕ ӨМІРДЕН
ЛӘЗЗАТ
АЛУҒА НЕ КЕДЕРГІ,
немесе
КҮЙЗЕЛІСТЕН ҚАЛАЙ
ҚҰТЫЛУҒА БОЛАДЫ**

ЧТО НАМ МЕШАЕТ НАСЛАЖДАТЬСЯ ЖИЗНЬЮ, или КАК ИЗБАВИТЬСЯ ОТ НЕГАТИВНЫХ ПЕРЕЖИВАНИЙ

Психолог Альберт Эллис адамның нашар көңіл күйден және онымен бірге жүретін сәтсіздіктерден өз бетінше арылу қабілетіне арналған теория өзірледі. Эллис біздің ауыр эмоционалдық күйзелістеріміздің көбі мүлдем қажетсіз деп санайды. Біз көбіне өз сезімдерімізді өзіміз жасаймыз, олардың тұтқынында емеспіз...

Психолог Альберт Эллис разработал теорию, посвященную возможности человека самостоятельно избавляться от дурного настроения и сопутствующих ему несчастий. Эллис считает, что большинство наших тяжелых эмоциональных переживаний являются совершенно ненужными. Мы в значительной мере сами создаем свои чувства, а вовсе не находимся в их плену...

Саналы немесе бейсаналы түрде болсын, біз өзіміздің ойлау жолымызды, демек, сезімдерімізді де – жағымды да, жағымсыз да – өзіміз таңдаймыз. Алайда біздің өзіндік сана-сезіміміз мақсаттарымыз бен қалауларымызды бағалауға, қайта қарауға және өзгертуге мүмкіндік береді. Эллис **біз сенетін және бізге өмірден ләззат алуға мүмкіндік бермейтін ең кең таралған 12 «аңызды»** анықтады. Олардың әрбірін жеңу – бұл қажетсіз жан жарақаты мен реніштен арылу жолындағы бір қадам.

Сознательно или бессознательно, но мы сами выбираем путь своего мышления, а значит, и свои чувства – и положительные, и отрицательные. Однако наше самосознание позволяет нам оценивать, пересматривать и менять свои цели и желания. Эллис выделил **12 самых распространенных «мифов», в которые мы верим и которые мешают нам наслаждаться жизнью.** Преодоление каждого из них – это шаг на пути к жизни без ненужных травм и огорчений.

1

Бірінші аңыз: «Барлық адам мені жақсы көріп, жасаған ісімді мақұлдауы керек»

Адамның бәрі сізді жақсы көретіндігіне, құрметтейтіндігіне сеніп, мұны мәңгі күте аласыз. Осындай қатынастан ерекшеленетін кез келген қатынас ренжіту немесе қорлау ретінде қабылданады, ал бұл өз кезегінде терең мазасыздық пен өзіне деген сенімсіздік сезімдерін тудырады. Ескерту: бәрінің көңілінен шығу мүлде мүмкін емес! Ешкімге ұнауға, жағынуға тырыспаңыз, әлемнен тек позитивті нәрселер күтпеңіз – бұл сізді көңілсіздік пен қорқыныштан құтқарады. Өзіңізге ғана адал болыңыз.

Миф первый: «Все должны меня любить и одобрять то, что я делаю»

Верить и ждать того, что все будут любить и уважать вас, можно бесконечно. Любое отношение, которое отличается от такого, будет восприниматься как обида или оскорбление, а это, в свою очередь, вызовет глубокое чувство тревоги и неуверенности в себе. Учтите: всем понравиться просто невозможно! Не старайтесь нравиться, не пытайтесь никому угодить, не ждите от мира только позитива – это уберезит вас от разочарования и страха. Оставайтесь верным только самому себе.

2

Екінші аңыз: «Адам кемел және мінсіз болуы, кез келген салада жетістікке жетуі керек»

Бұл жалған сенім бізді ауыр жағдайға душар етеді: оның салдарынан біз мәңгілік құрбан рөлін тандаймыз, өйткені іс жүзінде ешкім ешнәрседі мінсіз бола алмайды. Табыстылық туралы аңыз «әрдайым» және «ешқашан» деген сөздермен бірге жүреді: «Мен мұны ешқашан жасай алмаймын». Егер сіз өзіңіздің осындай үзілді-кесілді пікірлерге тәуелді екеніңізді байқасаңыз, ең дұрысы, өз арсеналыңызда мұның тек оң жақтарын қалдырыңыз, мысалы: «Мен әрдайым өзіме сенімдімін» немесе «Мен табысқа жететініме ешқашан күмәнданбадым».

Миф второй: «Человек должен быть совершенен и безупречен, добиваться успеха в любой области»

Этот предрассудок ставит нас в ужасное положение: мы сами выбираем для себя роль вечной жертвы, так как на самом деле никто не может быть успешен абсолютно во всем. Миф об успешности сопровождается словами «всегда» и «никогда»: «У меня никогда это не получится». Если вы замечаете за собой пристрастие к подобным категоричным формулировкам, самое лучшее – оставить в своем арсенале только положительные из них, например, такие как: «я всегда чувствую уверенность в себе» или «я никогда не сомневался в том, что у меня это получится».

3

Үшінші аңыз: «Белгілі бір әрекеттер қате және оны жасаған адам жазалануы керек»

Басқа адамдардың іс-әрекетін айыптауға бейімділік тыныштық та, қанағат та әкелмейді. Біреуді айыптамас бұрын ол адамның көзқарасын түсінуге, оның өмірінің мәңгіліктері туралы көбірек білуге тырысыңыз – бір сөзбен айтқанда, оның іс-әрекеттерін талдаңыз. Бұл сізге оны жақсы түсінуге және онымен тым жақын болмаса да, бірқалыпты, жанжалсыз қарым-қатынасты сақтауға көмектеседі.

Миф третий: «Определенные поступки ошибочны, и тот, кто их совершает, должен быть наказан»

Склонность к порицанию поступков других людей не приносит ни спокойствия, ни удовлетворения. Прежде чем осуждать кого-либо, попробуйте понять точку зрения этого человека, больше узнать об обстоятельствах его жизни – словом, проанализировать его поведение. Это поможет вам лучше понять его и сохранить хоть и не совсем теплые, но ровные, бесконфликтные отношения.

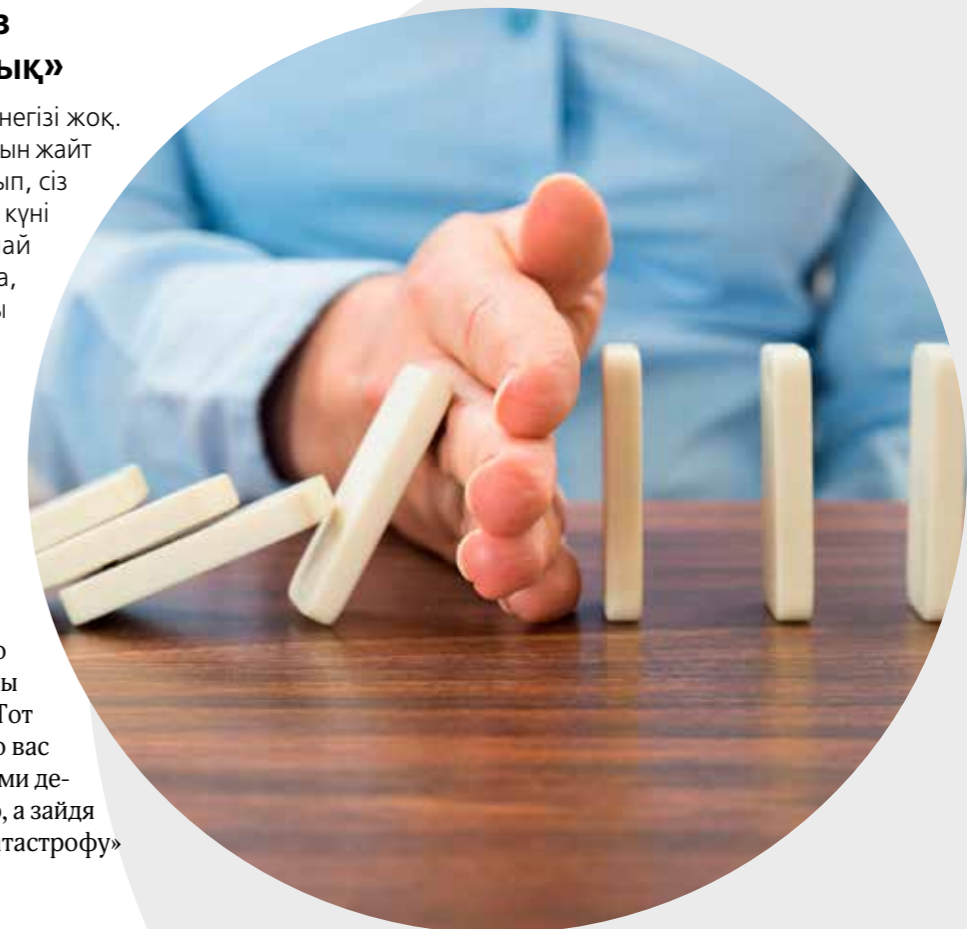
4

Төртінші аңыз: «Егер бір нәрсе сіз қалағандай болмаса, бұл сұмдық»

Бұл қате пікір өте қауіпті, өйткені оның нақты негізі жоқ. Әрине, егер сәтсіздікке ұшырасаңыз, бұл қуанатын жайт емес. Бірақ бұл оқиғаларды сұмдық дей отырып, сіз оларды апаттар қатарына қосасыз. Сізді бүгінгі күні әлдекімнің қабылдамауы енді әрдайым осылай болады дегенді білдірмейді. Басқаша айтқанда, біз өзіміз «түймедейді түйедей» етеміз, жағдайды ушықтырып, шектен шығып, осы «апатқа» немесе «сұмдық шындыққа» сенуге дайынбыз.

Миф четвертый: «Если что-то получается не так, как хотелось, это ужасно»

Это заблуждение очень опасно, так как не имеет под собой абсолютно никаких реальных оснований. Конечно, если вы потерпели неудачу, это неприятно. Но называя эти события ужасными, вы намеренно переводите их в разряд катастрофы. Тот факт, что вас отвергли сегодня, не означает, что вас будут отвергать всегда. Другими словами, мы сами делаем «из мухи слона», драматизируем ситуацию, а зайдя слишком далеко, уже готовы поверить в эту «катастрофу» или «страшную действительность».

Бесінші аңыз: «Адам өзін басқара алмайтын сыртқы жағдайларға байланысты ренжіп, қайғырады»

Біз болған оқиға үшін емес, болған оқиғаны өзіміздің түсінуіміз салдарынан уайымға жол береміз. Егер бәріне үмітсіздікпен қарайтын болсаңыз, онда қайғы мен көңілсіздіктен арылуыңыз неғайбыл. Бұл аңыз ең осал болып табылады, өйткені өмірге сәл шынайы көзқараспен қарайтын болсақ, бізді шынымен де ренжітетін немесе қорқытатын сыртқы жағдайлар өте аз.

Миф пятый: «Человек расстраивается и печалится из-за внешних обстоятельств, над которыми он не властен»

Мы позволяем себе расстроиться не из-за случившегося как факта, а из-за собственной интерпретации произошедшего. Если придавать всему оттенок безысходности, то испытывать грусть и разочарование можно бесконечно. Этот миф наиболее уязвим, так как при чуть более реальном взгляде на жизнь очевидно, что очень малое количество внешних обстоятельств может реально огорчить или напугать нас.

Жетінші аңыз: «Өмірдегі қиындықтар мен жауапкершіліктен аулақ болу оларға төтеп бергеннен гөрі оңай»

Кейбір психологиялық тәсілдер адамға өз өмірінде болып жатқан оқиғалар үшін жауапкершіліктен жалтаруға белгілі бір дәрежеде мүмкіндік береді. Алайда тектік бейімдігіміз бен қоршаған ортамыз ғана бізге әсер ете алады, бірақ бұл күш те абсолютті емес. Біз жағымды да, жағымсыз да сезімдерімізді өзіміз құрамыз. Уайымдарымыз үшін жауапкершілікті түгелдей өзімізге алып, өмірімізде өзгені емес, өзімізді басты орынға қоюға толығымен қауқарымыз жетеді.

Миф седьмой: «Избегать жизненных трудностей и ответственности проще, чем справиться с ними»

Некоторые психологические подходы вполне позволяют человеку в значительной мере уклониться от ответственности за то, что происходит в его жизни. Однако над нами имеют власть лишь наследственность и окружение, причем власть не абсолютную. Мы сами являемся творцами своих чувств, как положительных, так и отрицательных. Полностью в нашей власти принять всю ответственность за свои переживания только на себя, определив себя, а не кого-то главным в собственной жизни.

Алтыншы аңыз: «Ықтимал жағымсыз жағдай адамды алаңдауға міндеттейді, қауіп айналып өткенге дейін оны әрдайым күту керек»

Бұл көзқарас біздің күш-жігерімізді сарқылтады, өйткені жағымсыз оқиғаның өзінен гөрі оны үнемі күту адамды көбірек қажытады. Өз ойларыңызды болжалды оқиғаларға және олардың салдарын жою жөніндегі ықтимал шараларға байсалды баға беруге бағыттауға тырысыңыз. Өзіңізді қорқытпаңыз.

Миф шестой: «Вероятная неприятность обязывает к беспокойству, и пока опасность не пройдет, надо все время ожидать ее»

Это представление истощает наши силы, так как постоянное ожидание беды более утомительно, чем само неприятное событие. Старайтесь направить свои мысли на трезвую оценку предполагаемых событий и возможных мер по ликвидации их последствий. Не пугайте себя.

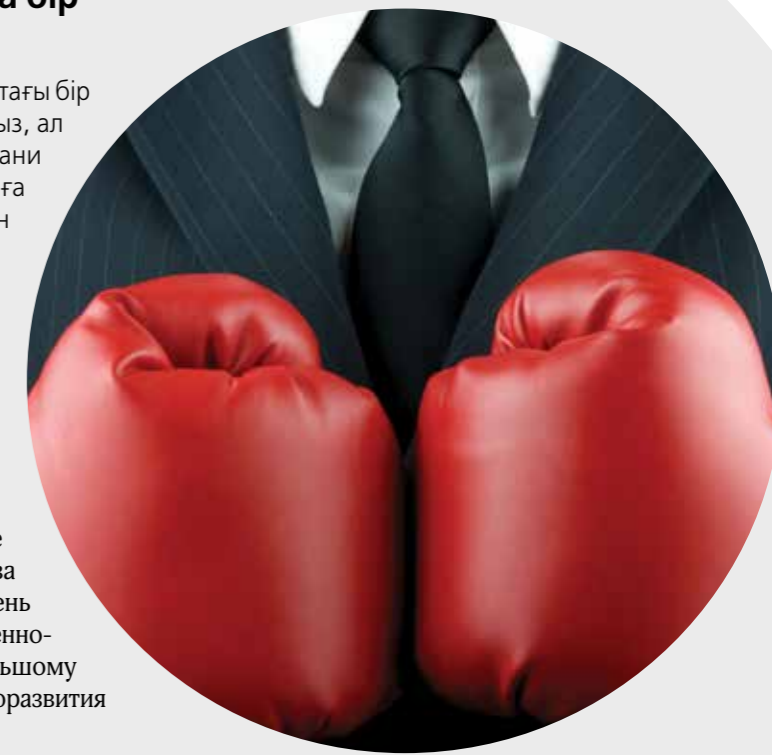

Сегізінші аңыз: «Сенім артатын қандай да бір мықтырақ адам керек»

Бұл өз өміріңіз үшін жауапкершілікті басқа адамға жүктеудің тағы бір жолы. Әрине, ешқайсымыз толықтай тәуелсіз бола алмаймыз, ал адамдардың бір-бірін қажет етуі – табиғи нәрсе. Бірақ рухани ахуалыңыз үшін бүкіл жауапкершілікті ешқашан өзге адамға арта салмаңыз. Бұл өте тартымды, бірақ бұл өзіңізге деген сенімділігіңізден айырылуға алып келеді, қатты тәуелділік тудырады. Есіңізде болсын, әрқайсымыз дербеспіз және өзімізді дамытудың барлық мүмкіндіктері өз бойымызда бар.

Миф восьмой: «Нужен кто-то сильнее, на кого можно положиться»

Это еще один способ переложить ответственность за свою жизнь на кого-то еще. Конечно, никто из нас не может быть совершенно независимым, а потребность людей друг в друге естественна. Но никогда не вверяйте всю ответственность за собственное душевное состояние одному человеку. Это очень заманчиво, но, скорее всего, обернется для вас потерей уверенности в себе и сильнейшей зависимостью. Помните, что по большому счету каждый из нас – сам по себе, и все возможности для саморазвития заложены в нас самих.

Тоғызыншы аңыз: «Өткен өмірімізде бізге әсер еткен нәрсе бүгінгі іс-әрекетімізді анықтайды»

Егер өткен өміріңіз сізді жабырқауға, қорқынышқа немесе нашар көңіл күйге жетелесе, бұл тек бір нәрсені білдіруі мүмкін: оны жадыңызда және қиялыңызда өзіңіз оятасыз. Қателіктің мәні мынада: алдымен біз балаларға тән ақылға қонымсыз көзқарастарды ұстануды жалғастырамыз, сол арқылы оларды қазіргі уақытқа ауыстырамыз, содан кейін оларды ой елегінен қайта өткізуден бас тартамыз. Егер ол сізге қуаныш әкелмейтін болса, өткенді бар күшіңізбен табанды түрде «тірілтудің» қажеті жоқ.

Миф девятый: «То, что влияло на нас в прошлом, определяет наше поведение сегодня»

Если прошлое само якобы заставляет вас испытывать тоску, страх или подавленность, это может означать только одно: вы сами оживляете его в своей памяти и в своем воображении.

Суть допустимой ошибки такова: сначала мы продолжаем придерживаться иррациональных детских представлений, тем самым перенося их в настоящее, а затем отказываемся от того, чтобы переосмыслить их. Не стоит всеми силами упорно «воскрешать» прошлое, если оно не приносит вам радости.

Он бірінші аңыз: «Кез келген мәселенің жалғыз ғана дұрыс шешімі болады. Егер оны таба алмасаң, бұл сұмдық»

Егер сіз осыған ұқсас нәрсеге сенетін болсаңыз, онда бұл сенімнің белгілі бір сыртқы себебі болуы мүмкін – сізді мектепте немесе отбасыңызда осылай ойлауға үйреткен. Шындыққа жақынырақ тағы бір көзқарас бар: мәселелердің көбінің бірнеше шешімі болады. Бірақ олардың әрқайсысының өзіндік артықшылықтары мен кемшіліктері, мықты және әлсіз тұстары бар. Сондықтан әрқайсымыз осы жердегі және қазіргі сәттегі субъективті көзқарасымыздың негізінде өзімізге сәйкес келетін біреуін таңдаймыз. «Бір сұраққа – бір жауап» деген пікірді ұстана отырып, сіз мүлдем басқа жағдайда соған сәйкес басқа шешім таңдау мүмкіндігіңізді жоясыз. Сондықтан әртүрлі нұсқаларды іздеуге және оларды бір-бірімен салыстыруға ерінбеңіз, «орташа» және «жалпы қабылданған» дегеніміз «идеалды» дегенді білдірмейді.

Миф одиннадцатый: «Каждая проблема имеет единственно правильное решение. Ужасно, если его не удастся найти»

Если вы убеждены в чем-то подобном, скорее всего, эта убежденность имеет определенную внешнюю причину – вас научили так думать в школе или так было принято считать в семье. Ближе к истине все-таки иная точка зрения: большинство проблем имеет несколько решений. Но у каждого из них есть свои достоинства и недостатки, сильные и слабые стороны. Поэтому каждый из нас на основе субъективных представлений здесь и сейчас выбирает одно, подходящее именно ему. Считая, что «на один вопрос – один ответ», вы закрываете для себя возможность в совершенно иной ситуации выбрать иное решение, соответствующее ей. Поэтому не ленитесь подыскивать различные варианты и сравнивать их между собой, «среднее» и «общепринятое» – далеко не означает «идеальное».

Оныншы аңыз: «Өзге адамдардың әрекеттері біз үшін өте маңызды. Оларды дұрыс бағытқа өзгерту үшін бүкіл күш-жігерді жұмсау керек»

Өкінішке қарай, бұл көптеген жағымсыз жайттарға соқтыруы мүмкін өте кең таралған көзқарас. Из жүзінде біз көбіне басқа адамдардың іс-әрекеттеріне емес, осы әрекеттерді өзіміздің түсінуімізге ренжиміз. Басқалардың мінез-құлқындағы жасырын себеп пен салдарды іздеуден біраз уақыт бас тартуға тырысыңыз, сонда өз өміріңізге қауіпті немесе қатты әсер ететін ештеңе жоқ екенін түсінесіз.

Миф десятый: «Для нас жизненно важно то, что делают другие. Нужно приложить все усилия, чтобы они изменились в нужном направлении»

К сожалению, это очень распространенное представление, способное принести множество неприятных минут. Дело в том, что нас чаще всего расстраивают не поступки других людей как таковые, а собственные интерпретации этих поступков. Попробуйте на время отказаться от навязчивого поиска скрытых причин и следствий в поведении окружающих и вы поймете, что в нем нет ничего опасного или сильно влияющего на вашу собственную жизнь.

Он екінші аңыз: «Өз эмоцияларың мен сезімдеріңді бақылау мүмкін емес»

Бұған дейінгі барлық аңыздармен танысқаннан кейін осы тұжырымның негізсіз екенін түсінуге мүмкіндігіңіз бар болар. Тағы да қайталаймыз: сирек жағдайларды қоспағанда, біз өз сезімдеріміз бен эмоцияларымызды, демек, жағымдылық пен бақытқа қатысты субъективті сезімдерімізді бақылауға және олар үшін жауап беруге толық қабілеттіміз.

Миф двенадцатый: «Невозможно контролировать свои эмоции и чувства»

После знакомства со всеми предыдущими мифами вы наверняка уже и сами в состоянии обосновать всю несостоятельность этого утверждения. На всякий случай повторим еще раз: за редким исключением, мы полностью в состоянии контролировать и нести ответственность за свои чувства и эмоции, а значит, за субъективное ощущение благополучия и счастья.

Камилла АЙМАНОВА

Мереке алдындағы қарбалас Жаннаны шатшаң қимылдауға мәжбүрледі. Ол әдеттегідей, сыйлықтар сатып алуды әйелдер мерекесінің әбден қызған шағына дейін созды. Десе де, ол бір сауда үйінен екіншісіне шатқылап жүріп, шулы қаланы қуана аралады – өйткені 8 наурызда оны Арманның ата-анасымен танысу күтіп тұрған-ды...

Предпраздничная суета заставляла Жанну двигаться в темпе Allegro. Она, как всегда, тянула с покупкой подарков до последних дней, когда накал главного женского праздника достигает своего пика. И все же она с радостью передвигалась по шумному городу, из одного торгового центра в другой – ведь 8 марта предстояло знакомство с родителями Армана...

Сенің бақытыңның нәлімі

Намер твоёго счастья

ОРЫНДАЛМАҒАН АРМАНДАР

Сыйлық беру – ерекше қуанышты сезім. Жанна мұны бала кезінен білетін. Сол кездің өзінде достарының оның әдемі қораптарға салынған тосынсыйларына қалай қуанғанын көріп, мәз болатын. Есейген сайын бұл қуаныш сезімі еселене түсті. Міне, қазір де сыйлықтарды стильді пакеттерге сала отырып, Жанна өз туыстарының, Арманның отбасының қалай қуанатынын көзіне елестетіп, өзінің де бұдан қандай ләззат алатынын асыға күтті. Осы ойдың өзінен қыздың жүрегі лүгілдеп, ерекше шаттыққа бөленді!

Ол анасына арналған жұп-жұқа кашемир палантинді пакетке салып жатқанда телефон шырылдады. «Сәлем, сүйіктім! Қалайсың?» – Жанна тұтқаны құлағымен иығына қысып, сыйлықты безендіре берді. «Сәлем! Бәрі жақсы. Сен ше?» – Арманның даусы біртүрлі шаршаңқы әлде көңілсіз тәрізді. «Мен мұнда сыйлықтар әзірлеп жатырмын!» – деді Жанна қуана. – Айтпақшы, ертең сенің ата-анаң нешеде барамыз?» – «Жанна, білесің бе...» – Арман үнсіз қалды. – «Алло! Сен қайда жоғалып кеттің?» – Жанна креслоға жайғасып, әдемі пакеттерге толы үстелді күлімсірей көзімен шолды. – Біз мерекені бірге тойламаймыз, – Арман ауыр сырқатқа шалдыққандай ақырын және тұншыға сөйледі. «Не болды? Сен ауырып қалдың ба? Немесе ата-анаң бірдеңе болды ма?» – «Жоқ, бәрі жақсы. Тек... түсінесің бе, олар маған қалыңдық тауып қойыпты», – Арман бұл сөздерді сәл қаттырақ айтты. «Қандай қалыңдық? Кімге?» – Жанна не болғанын әлі түсінер емес. «Былай ғой... Олар мені көптен бері достарының қызымен таныстырғысы келіп жүрген. Келісіп қойған сыңайлы...» – «Кім келісті, Арман? Сен не туралы айтып тұрсың?» – «Болашақ үйлену тойы туралы. Олар солай шешті» – «Ал сен ше? Оларға екеуміз туралы айтпа па едің?..» – Жанна кенет тыныс ала алмай қалғанын сезді. Тамағын тот басқан темір құрсау қысып бара жатқандай. – «Айттым. Бірақ олар мүлде тыңдағылары келмейді. Мен бір жылдан соң институт бітіремін. Олардың мықты отбасылық фирмасы бар, оларға заңгер керек, сондықтан мен...» – «Арман, сен не айтып тұрғаныңды түсінесің бе?» – деді Жанна ышқына. «Мені кешір. Айтпақшы, ата-анам да кешірім сұрап жатыр. Олар саған бәрін алдын ала айтпағаным үшін ұрысты...» Жанна телефонның түймесін басты. Мұндай сәттерде жүрек кеудеден ытқып кетердей ышқына дүрсілдеп, самайдағы тамыр бүлкілдеп тұруы керек... Ал Жаннаның іші мұздай боп кетті. Ол ішіндегі мұздың ұлғайып барып, жүрегі мен жанын қарып кеткенін кәдімгідей сезді...

НЕСБЫВШИЕСЯ МЕЧТЫ

Дарить подарки – особое удовольствие. Это Жанна знала с детства. Уже тогда она любила смотреть, как радуются ее подружки сюрпризам, которые она упаковывала в красивые коробочки. С возрастом это чувство радости стало сильнее. Вот и сейчас, распределяя презенты по стильным подарочным сумкам, Жанна предвкушала удовольствие, которое получат и ее родные, и семья Армана. От этого сердце девушки вбрасывало в организм нереальные порции радости!

Когда она складывала в пакет тончайший кашемировый палантин для мамы, раздался телефонный звонок. «Привет, любимый! Как ты?» – Жанна прижала сотку ухом к плечу и продолжила оформление подарка. «Привет! Все нормально. А как у тебя?» – голос Армана был не то усталым, не то грустным. «Я тут подарками занимаюсь! – радостно сообщила Жанна. – Кстати, мы завтра во сколько к твоим идем?» – «Жанна, понимаешь...» – Арман замолчал. – «Але! Ты куда пропал?» – Жанна села в кресло и с улыбкой оглядывала стол, уставленный красивыми пакетами. «Мы не будем отмечать праздник вместе», – Арман говорил, словно тяжелобольной – тихо и сдавленно. «Что случилось? Ты заболел? Или что-то с родителями?» – «Нет, все в порядке. Просто... Понимаешь, они нашли мне невесту», – Арман произнес эти слова чуть громче. «Какую невесту? Кому?» – Жанна пока не понимала, что произошло. «Ну... Они давно хотели меня познакомить с дочкой своих друзей. Как бы договорились...» – «Кто договорился, Арман? О чем ты говоришь?» – «О будущей свадьбе. Они так решили» – «А ты? Ты разве им не сказал, что мы с тобой...» – Жанна вдруг почувствовала, что не может дышать. Горло словно сковал ржавый металлический обруч. – «Сказал. Но они даже слушать не хотят. Мне же через год институт заканчивать. А у них солидная фирма семейная, юрист нужен, так что я...» – «Арман, ты понимаешь, о чем говоришь?» – выдохнула Жанна. «Прости меня. Кстати, родители тоже извиняются. Они вообще ругались, что я тебе заранее не сказал обо всем...» Жанна нажала кнопку отбоя. В таких случаях сердце должно выпрыгивать из груди, стучать кровью в висках... А у Жанны все внутри обдало ледяной струей. Она физически почувствовала, как комок льда разрастается внутри, втягивая в себя и сердце, и душу...

ҚАРСЫ ҚАДАМ

«Алданған үмітпен нені салыстыруға болады? Бір сәтте быт-шыты шыққан арманды қалай сипаттауға болады? Тағдыр соққыларынан аман қалу үшін адам күшті қайдан алады?» Жанна көше кезіп келе жатып өзіне осы сұрақтарды қойды, жан жарасын қанатты. «Мұндай жағдай неліктен нақ менің басымнан өтуі керек еді? Не үшін?» – деп ойлады Жанна Арманмен кездесулерін есіне түсіріп. Иә, өзімен бір жарым жыл қатынаста болса да ол Жаннаны ешқашан ата-анасымен таныстыруға ұмтылған емес, бірде тіпті оған ескертпестен үш күнге Дубайға кетіп қалды. Ол сол кезде есінен адаса жаздады! Дегенмен Арман ілтипатты болды, оны кофеханаларға апарды, ұсақ-түйек сыйлықтар берді. Ол болса Арманның ата-анасына барлық мерекелерге сыйлықтар беріп жіберетін, бірақ ешкім оған қоңырау шалып, алғыс білдірген емес...

Қалаға тұман түсті, даңғылдағы үйреншікті жарық шамдар қою пердеге оранып әлсіз жыпылықтап тұр. Биік өкшелі туфли киген еді, аяғы кенеттен қайырылып кетіп, Жанна тротуарға жалп ете қалды.

– Еш жеріңізді ауыртып алған жоқсыз ба? – жоғарыдан шыққан дауыс теледидар дикторының үніндей жағымды екен. – Қолыңызды беріңіз, сізге көмектесейін, – ер адам еңкейіп, оған қолын созғанда Жанна қымбат иіссудың ащылау хош иісін сезді.

– Ілтипатыңызға рақмет, – деді Жанна орнынан тұрып жатып. Алдында тұрған ер адам сымбатты екен және сенім білдіруге лайық тәрізді көрінді. Оның үстіне күлімдеп тұр.

– Сіз кешке серуендегенді ұнатасыз ба? – ол Жаннаға айқын қызығушылықпен қарады.

– Иә, – деп қыз қысқа қайырды.

– Екеуміз ұқсайды екенбіз! – деп күлді жігіт. – Мен де кешке серуендегенді жақсы көремін!

– Қуаныштымын, – деп Жанна жымияуға тырысты. – Көмектескеніңізге рақмет, сау болыңыз!

– Тұра тұрыңыз. Мен қателестім бе, әлде сіздің қолыңызда сөмке болды ма?

– О, әрине! – деп Жанна есін жиып алды да сөмкесінің жол шетінде аузы ашылып жатқанын көрді. Оны жерден көтеріп, жауып, иығына ілді.

– Мен сізді жеткізіп салайын, – деді жігіт.

– Рақмет, бірақ бұл ыңғайсыз болар, – деп Жанна оның ұсынысынан салмақты түрде бас тартты. Бірақ дәл қазір оны үйіне жеткізіп тастайтын жылы машинада отыруды армандап тұр еді.

– Жақсы ұсыныстардан ешқашан бас тартпаңыз, – деді ер адам жұмсақ үнмен. – Біздің өмірімізде болып жатқанның бәрі кездейсоқтық емес...

ШЫНАЙЫ ЕРТЕГІ

Жанна отырған Bentley – жайлылық пен талғамның үлгісі. Салонда ретро джаз әуендері ойнап тұр. Саксофонның бұқтырмасына еліктейтін жұмсақ баритон махаббат туралы ән шырқап жатыр. Ол біртүрлі тамағы қысылып, тағы да тұншыққандай болды...

– Ал, енді танысайық! – деді жігіт қозғалтқышты іске қосып жатып. – Менің есімім Марат.

ШАГ НАВСТРЕЧУ

«Что может сравниться с обманутыми надеждами? Как можно описать разбившуюся в один момент мечту? Где берут силы, чтобы пережить удары судьбы?» Жанна брела по улице и задавала себе эти вопросы, распалая душевную боль. «Почему это должно было произойти именно со мной? За что?» – думала Жанна, вспоминая свои встречи с Арманом. Да, он за полтора года их общения ни разу не предложил познакомиться с родителями, однажды вообще уехал на три дня в Дубай, не предупредив ее. Она тогда чуть с ума не сошла! Но все же Арман был внимателен, водил в кофейни, дарил какие-то приятные мелочи. Она, правда, передавала подарки его родителям ко всем праздникам, но ни разу никто не позвонил и не поблагодарил ее...

На город спустился туман, привычно яркие фонари на проспекте тускло мерцали сквозь плотную молочную пелену. Высокий каблук внезапно подвернулся, и Жанна шлепнулась на тротуар.

– Вы не ушиблись? – голос, прозвучавший сверху, был приятным, как у диктора телевидения. – Дайте руку, я помогу вам, – мужчина наклонился, и Жанна почувствовала изысканный горьковатый запах туалетной воды.

– Спасибо, вы очень любезны, – пробормотала Жанна, вставая. Мужчина, стоявший перед ней, был вполне симпатичным и вызывал доверие. И еще он радостно улыбался.

– Вы любите гулять по вечерам? – он смотрел на Жанну с нескрываемым интересом.

– Да, – односложно ответила девушка.

– Как мы с вами похожи! – мужчина рассмеялся.

– Я тоже обожаю вечерние прогулки!

– Очень приятно, – попыталась улыбнуться Жанна.

– Спасибо, что помогли, всего доброго!

– Подождите. Мне кажется или у вас в руках была сумка?

– Ой, конечно! – спохватилась Жанна и увидела, что сумка отлетела в сторону и расстегнулась. Она подняла ее, закрыла и надела на плечо.

– Я подвезу вас, – предложил мужчина.

– Спасибо, но это неудобно, – интеллигентно отказалась Жанна, хотя больше всего мечтала оказаться в теплой машине, которая увезет ее домой.

– Никогда не отказывайтесь от хороших предложений, – мягко сказал мужчина. – Все, что происходит в нашей жизни, вовсе не случайно...

РЕАЛЬНАЯ СКАЗКА

Bentley, в который села Жанна, был воплощением комфорта и вкуса. Салон наполнили звуки ретро-джаза. Мягкий баритон, подражающий сурдине саксофона, пел о любви. Она почувствовала, что к горлу опять подкатывает предательский комок...

– Ну что ж, давайте знакомиться! – заводя мотор, сказал мужчина. – Меня зовут Марат.

– Өте қуаныштымын. Мен Жаннамын.

– Меніңше, сіздің көңіл күйіңіз мүлде «қуанышты» емес, – деді Марат байыпты түрде.

– Көңіл күй әдеттегідей. Жай ғана бүгінгі күн сәтсіздеу болды. Ал жалпы алғанда, бәрі жақсы. – Жанна терезеге қарап, ытқып шығуға дайын тұрған көз жасын ұстап қалуға тырысты.

– Білесіз бе, Жанна, маған «сәтсіз болды», «әдеттегідей» деген сөздер ұнамайды.

Олар біртүрлі күңгірт, сіз қалай ойлайсыз?

– Кәдімгі сөздер, – Жанна иығын қиқаң еткізді.

– Онда тұрған не бар?

– Дәл солай, онда тұрған ештеңе жоқ! Біздің айналамызда қуаныш сыйлайтын сөздер, жағымды көңіл күй болу керек. Сонда өмір сүру қызықты болады! Оның үстіне, ертең 8 наурыз!

– Мен 8 наурызды жек көремін! Жалпы мерекелерді жек көремін! – Жанна кенеттен айқайлап жіберді, бар ерік-жігерімен жыламауға тырысты.

– Не болды, Жанна? Сізді біреу ренжітті ме? – Марат қыздың қолына қолын тигізді.

– Ешкім! Біз жүреміз бе, жоқ па? – Жанна тоқ ұрғандай қолын тартып алды.

– Әрине, жүреміз. Сізге сыйлық алуға барамыз! – Марат газды басып, машина орнынан жылжыды.

– Мен бүгін сыйлық алып үлгердім, – деп күрсінді Жанна.

– Қызық екен, қандай сыйлық?

– Сондай... ол сізді қызықтыра қоймас.

– Неге? Мен өзгенің сыйлығын қайталағым келмейді! – деп қарқылдай күлді Марат.

– Сіз ондай сыйлық жасай алмайсыз. Бұл қайталанбайтын сыйлық, – деп мұңая жауап қатқан Жанна тағы да терезеге үңілді.

– Біз әрдайым байланыста болу үшін мен сізге ұялы телефон сыйлағым келеді, – Марат сауда үйінің алдына келіп тоқтады.

– Сіз сонда менде телефон жоқ деп ойлайсыз ба? – Жанна телефонын алу үшін сөмкесін ашты. Бірақ онда телефон жоқ боп шықты.

– Маған қоңырау шалыңызшы, астында жатқан шығар, – деп Жанна Маратқа телефон нөмірін айтты. Бірақ сөмкеден сүйікті әуені шықпады.

– Телефон сөмкеден түсіп қалған болуы керек! – деп қапаланды Жанна.

– Көрдіңіз бе, бәрі сәтімен болды! – деп күлді Марат. – Демек, сіздің ескі телефоныңызбен бірге бүкіл жаман ақпарат та кетті! Енді сізге жаңа ұялы телефон мен жаңа нөмір сатып аламыз. Бұл сіздің бақытыңыздың нөмірі болады, маған сеніңіз.

– Мен ертегілерге сенбеймін... – деді Жанна сенімсіздеу үнмен.

– Бұл ертегі емес. Бұл – өзіміз жасайтын шындық. Айтпақшы, ертең мен сізге қонаққа барып, ата-анаңызбен танысамын. Сіз қарсы емессіз бе?

– Очень приятно. А я – Жанна.

– Мне кажется, что настроение у вас, Жанна, как раз не из приятных – серьезно сказал Марат.

– Настроение обычное. Просто день не заладился. А так все нормально. – Жанна смотрела в окно и старательно пыталась сдерживать набегающие слезы.

– Знаете, Жанна, мне не нравятся слова «не заладился», «нормально». Они какие-то безрадостные, вы не находите?

– Обычные слова, – Жанна пожала плечами.

– Что в них такого?

– Вот именно, что ничего! Нас должны окружать радостные слова, позитивное настроение. Тогда и жить будет интересно! Тем более что завтра 8 Марта!

– Ненавижу 8 Марта! И вообще ненавижу праздники! – внезапно выкрикнула Жанна и невероятным усилием воли заставила себя не расплакаться.

– Что случилось, Жанна? Вас кто-то обидел? – Марат легко прикоснулся к руке девушки.

– Никто! Мы вообще едем или нет? – Жанна отдернула руку, словно ее ударило током.

– Конечно, едем. Покупать вам подарок! – Марат надавил на газ, и машина мягко тронулась с места.

– Я уже сегодня получила подарок, – Жанна вздохнула.

– Интересно, какой?

– Такой... Вам это неинтересно.

– Почему же? Я ведь не хочу повторяться! – расхохотался Марат.

– А вы и не сможете. Такое не повторяется, – мрачно ответила Жанна и опять устала в окно.

– Я хочу подарить вам сотовый телефон, чтобы мы всегда были на связи, – Марат остановил машину у торгового центра.

– Неужели вы думаете, что у меня нет телефона? – Жанна открыла сумку, чтобы достать сотку. Но телефона там не было.

– Позвоните мне, пожалуйста, наверное, в самом низу лежит, – попросила она Марата и назвала номер. Но звуки любимой мелодии из сумки так и не донеслись.

– Телефон, наверное, выпал из сумки! – с досадой воскликнула Жанна.

– Вот видите, как удачно! – расхохотался Марат. – Значит, с прежней соткой от вас ушла вся плохая информация! Сейчас мы пойдем и купим вам и новую сотку, и новый номер. Это будет номер вашего счастья, верьте мне.

– Я не верю в сказки... – неуверенно произнесла Жанна.

– Это не сказка. Это реальность, которую мы создаем сами. Кстати, завтра я прихожу к вам в гости и знакомлюсь с родителями. Вы не против?

Жанна КУДАЙБЕРГЕНОВА

ПАНДЕМИЯ: 5+

Біз «пандемия» деген сөздің өзінен жалықтық. Бірақ, бұл қаншалықты парадокс болғанымен, оның жағымды жақтары да бар. Менеджмент жөніндегі кеңесші Назар Тұрғанғазиев пандемия алып келген кем дегенде бес мүмкіндікті атап өтті.

1 Адамдар **ТАБИҒАТТЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫН** түсінді. Жер Күнді айнала қозғалатыны тәрізді, адамның да тіршілігі табиғатқа етене жақын. Табиғатқа деген құрмет сапалы туристерді тартып қана қоймай, азаматтардың денсаулығын жақсартып алады.

2 Біз **ЭМОЦИОНАЛДЫҚ ИНТЕЛЛЕКТИҢ ҚАУҚАРЫН** түсіне бастадық. Статистика көрсеткендей, «интеллект деңгейі» немесе IQ тәрізді таласты және ғылыми дәлелденбеген дәреке ұғымдардан гөрі «жұмсақ дағдылардың» тиімді нәтижелері көбірек. Бұл тек білім алып қана қоймай, әлемнің жетекші компанияларында жұмыс тәжірибесін ала алатын сапалы басшыларды көбірек тәрбиелеуге мүмкіндік береді. Өйткені адамдар – кез-келген мемлекеттің негізі.

3 **БІЗДІҢ ҚҰНДЫЛЫҚТАРЫМЫЗ БЕН ӘЛЕМГЕ ДЕГЕН КӨЗҚАРАСЫМЫЗДЫ ҚАЙТА БАҒАЛАУ.** Мысалы, біз не нәрседен бас тарта аламыз және қандай адамдар біз үшін шынымен қымбат. Бұл өз мәдениетімізді тұтастай қайта қарауға және мүмкіндігінше өзгерістер енгізуге, негізгі экономикалық қозғалтқыштарды қайта қарауға және өзіміздің арнайы тауашаларымызды – нарықтарды құруға үлкен мүмкіндік. Мүмкін, атышулы ЖІӨ-ні емес, бақыт индексі басшылыққа алған жөн болар.

4 Көптеген адамдар өмірдегі басты ынталандырушылардың бірі – **ӨЛІМНЕН ҚОРҚУДЫҢ** толық күшін сезінді. Адамдар мәңгі емес, мұны мойындау керек, өйткені қорқынышпен өмір сүре отырып, бақытты бола алмайсыз. Біздің қорқыныш сезімімізді өз мақсатына жету үшін қолданатын манипуляторларға мойынсұнбау өмірде әлдеқайда тиімді.

5 **ТЕПЕ-ТЕҢДІКТІ САҚТАУ** барлығына бірдей пайдалы. Өкінішке қарай, Жер ресурстары шектеулі. Біздің ішкі тепе-теңдігіміз экологияға ғана емес, басқа адамдармен қарым-қатынасымызға да оң әсер етуі мүмкін. Бұл энергиялық тиімді технологиялар секторы мен шығармашылық бизнестің агрессивті дамуына, мысалы, онлайн-банктердің дамуына серпін береді.

Мы устали даже от самого слова «пандемия». Но, как ни парадоксально, у нее есть и положительный эффект. Консультант по менеджменту Назар Тургангазиев обозначил, как минимум, пять возможностей, которые она принесла.

1 Люди осознали всю **ВАЖНОСТЬ ПРИРОДЫ.** И как Земля вращается вокруг Солнца, так и человек кружится вокруг природы, а не наоборот. Бережное отношение к природе может не только привлечь качественных туристов, но и поднять здоровье граждан.

2 Мы начали осознавать **СИЛУ ЭМОЦИОНАЛЬНОГО ИНТЕЛЛЕКТА.** Как показывает статистика, так называемые «мягкие навыки» приносят больше эффективных результатов нежели грубое понятие «уровень интеллекта» или IQ, которое еще и спорное и не имеет научного подтверждения. Это дает возможность воспитать больше качественных руководителей, которые смогут получить не только образование, но и опыт работы в ведущих компаниях мира. Ведь люди – основа любого государства.

3 **ПЕРЕОЦЕНКА НАШИХ ЦЕННОСТЕЙ И ВИДЕНИЯ МИРА.** Например, без каких вещей мы можем обходиться и какие люди нам действительно дороги. Это отличный шанс для нас пересмотреть нашу культуру в целом и по возможности внести изменения, пересмотреть главные экономические двигатели и создать свои особенные ниши – рынки. Возможно, стоит ориентироваться на индекс счастья, а не на пресловутые ВВП.

4 Многие ощутили всю мощь одного из главных мотиваторов в жизни человека – **СТРАХА СМЕРТИ.** Люди смертны, надо это признать, ведь счастья на страхе не построишь. Намного эффективнее в жизни не поддаваться манипуляторам, которые используют наше чувство страха для достижения их целей.

5 **СОБЛЮДЕНИЕ БАЛАНСА** приносит пользу всем одинаково. К сожалению, наша Земля ограничена в ресурсах. А баланс внутри нас может положительно отразиться не только на экологии, но и на наших отношениях с другими людьми. Это даст толчок агрессивному развитию сектора энергоэффективных технологий и креативного бизнеса, например, развитию онлайн-банков.

СПОРТТЫҚ ЖӘНЕ ТУРИСТІК ҚҰҚЫҚ ОРТАЛЫҒЫ ЦЕНТР СПОРТИВНОГО И ТУРИСТСКОГО ПРАВА

ЗАҢ ҚЫЗМЕТТЕРІН ҰСЫНАДЫ: ПРЕДЛАГАЕТ ЮРИДИЧЕСКИЕ УСЛУГИ:

СПОРТТА:

- клубтар мен ойыншылар арасындағы әр түрлі дауларды шешуде, оның ішінде тыйым салынған заттарды (допинг) пайдалануға қатысты мәселелер бойынша консультация беру және көмек көрсету;
- халықаралық спорт федерацияларымен және қауымдастықтарымен іскерлік хат-хабар алмасуды жүргізу, ағылшын тілінде әр түрлі құжаттар жасау;
- спорт клубтары, спорт ұйымдары, бапкерлер үшін жарғылар, регламенттер, тәртіптік қағидалар, ережелер және басқа да көмекші құжаттар әзірлеу;
- демеушілік, еңбек, шаруашылық және басқа да келісімшарттар әзірлеу, оларды жасасуға қатысу және одан әрі қолдау көрсету, оның ішінде жүзеге асырылатын мемлекеттік сатып алуларды қолдау;
- клубтардың (трансферлердің) трансферлік саясатын заң тұрғысынан қолдау, трансферлік келісімшарттар әзірлеу;
- құқықтық құжаттарды (оның ішінде тіркеуші, рұқсат беруші, сондай-ақ еңбек, азаматтық-құқықтық шарттарды және басқа құжаттарды) заң тұрғысынан тексеру;
- спорт саласындағы интеллектуалдық меншікті қорғау;
- спорт саласындағы салықтық құқықтық қатынастар бойынша консультациялар;
- қызмет тиімділігі және оны жақсарту мақсатында қызмет бағыттары мен түрлері бойынша маркетингтік зерттеулер жүргізу және соңынан ұсыныстар беру;
- жарнама;
- ұлттық және халықаралық спорт федерациялары мен қауымдастықтары органдарында спорттық қатынастарға қатысушылар атынан өкілдік ету және олардың мүдделерін қорғау;
- Қазақстанның жалпы юрисдикциялық соттарында, Лозанна қ. (Швейцария) Халықаралық спорттық төрелік сотында өкілдік ету және мүдделерін қорғау;
- спортты дамытуға байланысты өзге де қызметтер көрсету.

В СПОРТЕ:

- консультации и помощь в разрешении различных споров между клубами и игроками, в том числе и по вопросам, касающимся использования запрещенных веществ (допинг);
- ведение деловой переписки с международными спортивными федерациями и ассоциациями, составление различных документов на английском языке;
- разработка уставов, регламентов, дисциплинарных правил, положений и других вспомогательных документов для спортивных клубов, спортивных организаций, тренеров;
- разработка спонсорских, трудовых, хозяйственных и других контрактов, участие при их заключении и дальнейшее сопровождение, в том числе и при осуществлении государственных закупок;
- юридическое сопровождение трансферной политики клубов (трансферов), разработка трансферных контрактов;
- юридический аудит правовых документов (в том числе регистрационных, разрешительных, а также трудовых, гражданско-правовых договоров и других документов);
- охрана интеллектуальной собственности в спортивной сфере;
- консультации по налоговым правоотношениям в спортивной сфере;
- проведение маркетинговых исследований по направлениям деятельности и видам в целях улучшения и эффективности деятельности с последующей выдачей рекомендации;
- реклама;
- представительство и защита интересов участников спортивных отношений в органах национальных и международных спортивных федераций и ассоциаций;
- представительство и защита интересов в судах общей юрисдикции Казахстана, Международном спортивном арбитражном суде в г. Лозанне (Швейцария);
- предоставление иных услуг, связанных с развитием спорта.

В ТУРИЗМЕ:

- предоставление письменных и устных консультаций по всем вопросам туризма, разработка и экспертиза различных договоров;
- юридический аудит правовых документов;
- правовое сопровождение деятельности туристских организаций на абонементной основе;
- разрешение споров в досудебном порядке;
- представительство интересов клиента в суде.

Адвокатская контора
«ХАСАНОВ»
Адвокаттық кеңсесі

**ӘР ТҮРЛІ МӘСЕЛЕЛЕР БОЙЫНША
БІЛІКТІ КӨМЕК КӨРСЕТУ:**

- сотта Сіздің мүдденіңізге өкілдік ету және қорғау (қылмыстық, азаматтық істер, әкімшілік құқық бұзушылық туралы істер);
- құқықтың барлық саласы бойынша ауызша және жазбаша кеңестемелер беру;
- шарттарды әзірлеу және оларды жасасу кезінде қатысу, сараптама;
- заңды тұлғаларды тіркеу, қайта тіркеу, тарату және басқа да қызмет.

Бұдан басқа, Сіздер абонемент негізіндегі кеңестеме қызметін пайдалана аласыздар; заңдардың, жарлықтар мен қаулылардың және Сізге қажетті басқа да ҚР нормативтік құқықтық актілердің мәтіндерін ала аласыздар

Біздің заң қызметі нарығында жұмыс істеп келе жатқанымызға 25 жыл.

Сіздерге пайдамыз болса дейміз.

**КВАЛИФИЦИРОВАННАЯ
ПОМОЩЬ ПО РАЗЛИЧНЫМ
ВОПРОСАМ:**

- представление и защита ваших интересов в суде (уголовные, гражданские дела, дела об административных правонарушениях);
- устные и письменные консультации по всем отраслям права;
- разработка договоров и участие при их заключении, экспертиза;
- регистрация, перерегистрация, ликвидация юридических лиц и многое другое.

Кроме того, вы можете воспользоваться консультационным обслуживанием на абонентной основе; получить тексты законов, указов, постановлений и других интересующих вас нормативных правовых актов РК.

На рынке юридических услуг мы более 25 лет.

Будем рады оказать полезными вам.

050013, Республика Казахстан, г. Алматы, ул. Желтоқсан, 177а, тел. +7 (727) 262 06 12
info@khassanov.kz www.khassanov.kz

